Täysistunto

Torstai 5.2.2026 klo 16.00—19.44

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.44.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—17.58) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (17.58—19.44).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
valtiovarainministeri Riikka Purra
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
opetusministeri Anders Adlercreutz
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sisäministeri Mari Rantanen
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevalle ministerille.

———

Puhemies Jussi Halla-aho: Arvoisat kansanedustajat! Uusien valtiopäivien alkamisen myötä haluan kiinnittää huomionne siihen, että perjantaina 10. lokakuuta 2025 edustaja

Zyskowiczista tuli pitkäaikaisin kansanedustaja maamme historiassa. Edustaja Zyskowicz nousi eduskuntaan Helsingin vaalipiiristä 24. maaliskuuta vuonna 1979 24-vuotiaana. Tänään torstaina edustaja Zyskowicz on toiminut kansanedustajana kaikkiaan 17 121 päivää eli lähes 47 vuotta yhtäjaksoisesti.

Edustaja Zyskowicz, teidät tunnetaan intohimoisena ja asioihin rivien välejä myöten perehtyvänä salikeskustelijana, jolle yleinen oikeustaju ja maalaisjärki ovat keskeisiä ohjenuoria. Eduskunnan puolesta esitän teille lämpimät onnittelut huomattavasta urastanne eduskunnassa ja kiitän teitä pitkäjänteisestä työstä suomalaisen kansanvallan hyväksi. [Suosionosoituksia seisten]

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

2.1. Suullinen kysymys hallituksen työllisyystavoitteesta (Tytti Tuppurainen sd)
Suullinen kysymys SKT 1/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.04 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa puhemies! Suomalaisten kodeissa vuosi on alkanut kasvavissa toimeentulovaikeuksissa työttömyyden ja työttömyyden pelon vuoksi. Ennätysmäärä suomalaisia on nyt vailla työtä. Hallituksen monien leikkausten jälkeen heidän arkensa on todella tiukoilla. Epävarmuus heijastuu nyt kaikkialle. Nekin, jotka ovat nyt töissä, eivät oikein uskalla kuluttaa entiseen tapaan, sillä huoli oman työn pysyvyydestä painaa nyt raskaasti kansalaisten mieliä. Nykyisen hallituksen johdolla Suomi on tällä hetkellä Euroopan ykkönen työttömyyden kasvussa. Kolmen Orpon—Purran vuoden jälkeen hallituksen sadantuhannen uuden työllisen tavoite on nyt jo lähes 70 000 miinuksella — siis miinuksella. Nyt, pääministeri Orpo, Suomi tarvitsee kasvua. Suomalaiset tarvitsevat työpaikkoja. Hallituksen omistakin riveistä on tullut kommentteja, että onko enää työllisyystavoite realistinen. Pidättekö te, pääministeri Orpo, kiinni sadantuhannen uuden työllisen tavoitteestanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin onnittelut valtioneuvostoltakin edustaja Zyskowiczille. — Kiitos kysymyksestä. Totta kai tämä työttömyys, työllisyys ja talouden tilanne on tärkein asia. Hyvä, että kysytte siitä.

No, jokainen työtön on liikaa. Voin vakuuttaa teille, että hallitus tulee tekemään viimeiseen päivään asti töitä, että mahdollisimman moni suomalainen saa työtä, että mahdollisimman moni työtön pääsee töihin ja että mahdollisimman moni nuori saa ensimmäisen työpaikkansa. Meillä ei ole tässä mitään niin tärkeää tehtävää kuin tämä, koska tässä onnistumalla me annamme toivoa sinne koteihin, ostovoimaa, työtä,

tulevaisuudenuskoa, ja mitä useampi meillä on töissä, sitä paremmin meidän yhteinen taloutemme voi, ja silloin me pystytään pitämään huolta meidän palveluista ja meidän turvallisuudesta.

Nyt tämän eteen me tullaan tekemään töitä kehysriihessä, ja sitten aikanaan kun kausi on lopussa, katsotaan niitä numeroita. [Puhemies koputtaa] Mutta kaikkemme tulemme tekemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.06 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te jätitte nyt auki, oletteko te yhä sitoutunut hallituksenne tavoitteeseen sadantuhannen uuden työllisen aikaansaamisesta. Käsillä on nyt sen sijaan ennätystyöttömyys, ja meitä huolettaa erityisesti tämä kasvanut pitkäaikaistyöttömyys, joka on nyt jo ennätykselliset lähes 138 000 ihmistä, ja iso osa näistä on myös nuoria, suomalaisia nuoria pitkäaikaistyöttömiä. Tämä on vakava asia.

Nyt on saatava talouskasvu käyntiin. Siksi SDP on jo lähes kolme vuotta sitten esittänyt rakennusalan tukemista täsmätoimin sekä asuntokaupan vauhdittamista ensiasunnon ostajille suunnatuilla määräaikaisilla kannustimilla. Nyt tarvitaan ihmisille viestiä siitä, että tulevaisuuteen voi luottaa. Me SDP:ssä palauttaisimme aikuiskoulutustuen uudistettuna sekä asumistukeen ja työttömyysturvaan suojaosat. Työministeri Marttinen, hallituksen lääkkeet näyttävät parantamisen sijaan pikemminkin saaneen potilaan entistä heikompaan kuntoon. [Puhemies koputtaa] Olisiko nyt aika tarttua näihin SDP:n esityksiin työttömyyden hoitamisesta ja talouskasvun aikaansaamisesta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.08 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Oikein hyvää alkanutta kevätkautta! Toivon kaikkien opposition kollegoiden kanssa vahvaa ja hyvää yhteistyötä, koska nämä isot vaikeudethan, joita Suomella tällä hetkellä on käsissään, ovat meidän yhteisiä asioita. Siksi on minusta myös tärkeää, että me käymme nyt tätä yhteistä keskustelua tässä salissa.

Maan hallitus on tehnyt laajasti toimenpiteitä nimenomaan talouskasvun ja vahvemman työllisyyden eteen. Tämän vuoden alussa on otettu käyttöön uusi nuorten työllistymisseteli kaikkialla Suomessa. Se saataneen aivan lähiviikkoina käyttöön, ja se tarkoittaa juuri siis tuhansille, tuhansille nuorille pääsyä taas siihen ensimmäiseen oman alan työpaikkaan. Tänään pääministerin kanssa tapasimme suurimpien kaupunkien johtoa, ja siinä juuri meidän keskustelun ytimessä olivat juuri nuoret pitkäaikaistyöttömät, se, minkä kaltaisia toimenpiteitä voidaan tehdä lisää, jotta heidän asemaansa voidaan vahvistaa. Me käymme laajasti läpi erilaisia uusia toimenpiteitä, ja totta kai myös kuulemme kaikkia ehdotuksia tästä salista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.09 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tammikuussa tänä vuonna edelleen suomalaisten luottamus niin tulevaisuuteen kuin hallitukseen on heikentynyt. Olemme korkeimman työttömyyden alue Euroopassa. Nyt olisi kevään ensimmäisellä kyselytunnilla hyvä kertoa suomalaisille, mitkä ovat ne toimenpiteet hallitukselta tänä keväänä, että tämä Suomi-laiva ja suomalaisten luottamus arkeen saataisiin palautettua toiselle tasolle. Toivon tähän vastausta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime syksynä useaan otteeseen käytiin keskustelua siitä, voiko tulevaisuuteen katsoa positiivisesti, onko toivoa, ja olen edelleenkin sitä mieltä, että Suomessa ovat perusasiat kunnossa. Hallitus on tehnyt suuren määrän uudistuksia, joilla perusta on laitettu kuntoon, ja kasvuelementit ovat olemassa. Nyt jälleen kerran ollaan siinä tilanteessa, että viime vuoden viimeisen neljänneksen luvut näyttävät sen, että talous on lähtenyt kasvuun ja työllisyys on lähtenyt kohenemaan.

Nyt meidän täytyy tehdä yhdessä kaikkemme, että me vahvistamme tätä uskoa ja saadaan aidosti investointeja Suomeen, yritykset palkkaamaan ja sitä kautta ihmisille töitä ja tämä Suomi kääntymään sinne positiiviseen. Kaikki edellytykset ovat olemassa. Esimerkiksi eilen: Vaasasta Wärtsilä, 150 miljoonaa, uusi investointi, kasvattaa tuotantokapasiteettiaan ja niin edelleen. Kyllä näitä hyviä uutisia tulee koko ajan. Meidän pitää yhdessä valaa uskoa suomalaisiin. Suomi on hieno maa, ja meillä on edellytykset pärjätä.

2.2. Suullinen kysymys lastensuojelun jälkihuollon piirissä olevien nuorten asemasta (Hanna Sarkkinen vas)

Suullinen kysymys SKT 2/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.11 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Kyllä se nyt on niin, että hallituksen työllisyyspolitiikka on täysin epäonnistunutta. Oikeistohallitus on tehnyt isot leikkaukset työttömyysturvaan ja asumistukeen ja samalla upottanut Suomen työllisyyskehityksen Euroopan pohjamutiin. Erityisen paha on nuorisotyöttömyyden tilanne. Tämän kaiken seurauksena toimeentulotuen menot ovat kääntyneet kasvuun. Yhä useampi suomalainen joutuu nostamaan toimeentulotukea, koska töitä ei ole.

Miten hallitus tähän sitten reagoi? Helmikuun alusta lähtien toimeentulotukea on leikattu ja sen saamisen ehtoja kiristetty. Näin kaikkein köyhimmät suomalaiset maksavat hinnan hallituksen epäonnistuneesta politiikasta. Nyt on tullut ilmi, että myös

lastensuojelutaustaisten nuorten asemaa heikennetään, kun heidän on jatkossa nostettava opintolainaa ja itsenäistymisvarat leikataan toimeentulotuesta.

Arvoisa hallitus, meneekö tämä nyt oikein? Miksi lastensuojelun jälkihuollon nuoret laitetaan kärsimään? Eikö meidän päinvastoin pitäisi kaikin keinoin tukea heidän kiinnittymistään tähän yhteiskuntaan ja myös työmarkkinoille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.12 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä korkea työttömyys ja haastava turvallisuustilanne, suhdanne, jossa eletään, on kyllä hallituksella murheena, niin kuin on koko eduskunnalla. Me toivomme, että me koko ajan pystymme päätöksillämme vahvistamaan sitä tulevaisuudennäkymää, ja paljon on tehty toimia.

Tämä toimeentulotuen menojen kasvu liittyy useampaan tekijään. Yksi on tämä suhdanne ja korkea työttömyys, joka nostaa luonnollisesti etuusmenoja. Toinen syy on sitten tästä velkaantumisesta ja vaarallisesta talouden tilanteesta johtuvat välttämättömät julkisen talouden säästöt, joita myös on viety eteenpäin. Kolmas syy on sitten ukrainalaisten runsas määrä, eli tämä toimeentulotuki on heidän sosiaaliturvansa tällä hetkellä, ja tähänkin pyritään löytämään kestävämpää ratkaisua sallimalla ukrainalaisille pääsy yleistuen piiriin.

Tästä nimenomaisesta lastensuojelun kysymyksestä olen saanut useamman viestin ihan lähipäivinä. Käymme tätä Kelan kanssa läpi. Kelan aiempi tulkintakäytäntö edellisen voimassa olleen lain mukaan oli toisenlainen kuin se on tänään, ja katsomme tätä asiaa, sitä, miten lastensuojelun jälkihuollon nuorten tilanne voidaan turvata mahdollisimman hyvin. [Puhemies koputtaa] Mutta tälläkin hetkellä se on hyvinvointialueiden vastuulla ja hyvinvointialueilla on käytössään ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki, eli pystytään kyllä korjaamaan tätä tilannetta heidän kohdallaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.13 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Orpon—Purran hallituksen johdonmukainen linja on ollut palkansaajan aseman järjestelmällinen heikentäminen. Työsuhdeturvaa on saksittu, neuvotteluvoimaa on poljettu, ja määräaikaisista työsopimuksista ollaan kovaa vauhtia tekemässä uusi normi työpaikoilla. Hallituksen sanelupolitiikka on täysin epäoikeudenmukaista, eikä se vahvista työllisyyttä, kuten lukuisat asiantuntijat ovat varoittaneet ja kuten olemme nyt nähneet. Nyt tarvitaan luottamusta Suomeen ja sopimista — ei sanelua ja epävarmuuksien lietsomista, ei lisää pitkäaikaistyöttömiä.

Arvoisa pääministeri! Tätä maata on vuosikymmenet rakennettu yhteistyöllä ja sopien. Löytyykö teiltä nyt nöyryyttä myöntää, että sanelupolitiikka ei käännä työllisyyttä nousuun, ja palata yhteiseen pöytään etsimään oikeasti vaikuttavia keinoja talouden ja työllisyyden suunnan muuttamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.15 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos aloittaa siitä palkansaajien tilanteesta, niin ostovoima on noussut nyt koko ajan tämän hallituskauden aikana. Nyt me saadaan kurottua ostovoimassa umpeen se lovi, mikä sinne aikaisemmin, edellisellä hallituskaudella tuli.

Mitä tulee sitten yhteiskuntaan ja sopimiseen: Kyllä, sopimista tarvitaan, mutta sopimisen pitää olla tuloksekasta. Suomalaisen yhteiskunnan ongelma oli se, että toki asioita sovittiin, mutta ei pystytty sopimaan niistä aivan välttämättömistä suurista uudistuksista muun muassa työmarkkinoille, jotka olisi pitänyt tehdä aikoja sitten. Meidän hallituksemme teki ne, ja pidän niitä oikeina, välttämättöminä. Ja ne jos joku ovat palkansaajan asialla loppujen lopuksi, koska niiden uudistusten myötä meidän työllisyytemme tulee kasvamaan, meidän kilpailukykymme parani ja tässä maassa tulee olemaan enemmän palkansaajia ja toivottavasti myöskin enemmän korkeaa lisäarvoa tuottavia työpaikkoja, joista saa parempaa palkkaa. Eli nämä uudistukset ovat olleet välttämättömiä. Sopimiselle ja yhdessä tekemiselle on jatkossakin tilaa, mutta sen pitää olla tuloksekasta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.16 **Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työttömyyskriisi, kuten olen aiemminkin todennut, ei ole vain hallituksen vika, mutta se, mikä on teidän vastuullanne, on, että suomalaiset sotehenkilöstön ammattilaiset, hoitajat, ovat saaneet potkut kautenne aikana, se, että järjestösektorilla ja kulttuuritoimijoilla on vähemmän työtä teidän leikkaustenne myötä. Se on teidän vastuullanne, että valintanne on ollut lisätä köyhyyttä, leikata työttömiltä juuri silloin, kun työtä ei riitä kaikille. Teidän valintanne on ollut poistaa suojaosat, tehdä uudelleenkouluttautumisesta vaikeampaa juuri tässä hetkessä. Jos jotain, niin suomalaiset ansaitsisivat hallitukselta nyt edes vähän nöyryyttä myöntää, että kaikki ei ole mennyt ihan putkeen.

Kysyn kuitenkin hallitukselta: Mikä on suunnitelmanne kannatella Suomi tämän työttömyyskriisin yli? Miten te varmistatte, että yksikään työtön suomalainen tai perhe ei putoa tässä tilanteessa, että jokainen voi vahvistaa osaamistaan, luottamusta ja uskoa tulevaan tässäkin hetkessä? Myös työttömänä arjen pitää olla inhimillistä, selviytymistä sen ei pitäisi olla kenellekään. Miten te pidätte huolta, että kaveria ei jätetä, silloinkin, kun kyse ei ole välttämättä juuri teidän kaveristanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.17 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajalle erittäin hyvästä kysymyksestä. Kun katsomme Suomen talouden lukuja, niin ne antavat meille kuitenkin toivoa siitä, että parempaa kohti ollaan menossa niin talouskasvun, työllisyyden kuin tehtyjen työtuntien osalta. Mutta ymmärrän täysin sen, että ne makroluvut eivät kyllä yhtään lohduta siinä tilanteessa olevia suomalaisia, että kotona kärsitään työttömyydestä ja pelätään, riittävätkö rahat vuokranmaksuun tai saadaanko lasten menot taas vastaavasti hoidettua. Totta kai se ottaa aikaa, mutta kuitenkin viesti on se, että toivottavasti pahimman yli on tässä päästy.

Työttömyysturvalla opiskelun mahdollisuudet ovat tällä hetkellä onneksi kohtalaisen laajat. Me olemme itse asiassa myös laajentamassa niitä, jotta nimenomaan sinä aikana,

kun sitä työtä ei ole nyt saatavilla, sitä omaa osaamista on mahdollista kehittää. Työllisyyspalveluita katsotaan läpi niin, että nimenomaan pitkään työttömänä olleet henkilöt saisivat paremmin tukea ja apua. Käymme läpi myös laajemmin julkisia työllisyyspalveluita, myös palkkatuen käyttöä, jotta sen käyttäminen kunnissa olisi vielä vaikuttavampaa ja kannattavampaa, jotta yhä useampi nyt työttömänä oleva pääsisi taas vastaavasti töihin. [Puhemies koputtaa] Haluan vakuuttaa teille, hyvät kansanedustajat, että me teemme kaiken sen voitavan, [Puhemies koputtaa] mikä on meidän käsissä, jotta voimme auttaa työttömänä olevia suomalaisia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.18 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos käydään tilannekuvaa lävitse, niin tosiasiahan on se, että Suomessa on Euroopan pahin työttömyys. Meillä on työttömiä tällä hetkellä noin Espoon kaupungin asukkaiden verran, ja uusi, erittäin kipeä ilmiö meillä on esimerkiksi korkeakoulutettujen, niin sanottujen akateemisten henkilöiden työttömyys, joka ilmeisesti on isompi kuin koskaan aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut valtavasti, kuten täällä aikaisemmin jo kerrottiinkin, ja tietysti nuorten työttömyys on aina ikään kuin tulevaisuuden syömistä ja nakertamista ja on mahdollista, että me menetetään valtavasti hyviä suomalaisia jatkossa.

Mielestäni, puhemies, on myös selvää, että hallitus on tehnyt liian vähän — tai olette tehnyt vääriä asioita. Paljon voimakkaammin pitäisi tähän suurtyöttömyyteen tarttua, ja tämän vuoksi keskusta jättää ensi viikolla välikysymyksen tästä asiasta, koska tämä on vakavin ongelma, ehkäpä vakavin ongelma, meidän yhteiskunnassa tällä hetkellä.

Kysyn nyt kokoomuslaiselta työministeriltä, Marttiselta: Olisiko täsmätoimia tarjolla nuorisotyöttömyyteen? Olisiko täsmätoimia tarjolla pitkäaikaistyöttömyyteen, esimerkiksi työnantajamaksujen alentamista? [Puhemies koputtaa] Kävisivätkö nämä keskustan keinot teille, työministeri?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.20 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voimme istua edustajan kanssa vaikka kahvikupposelle ja käydä vähän tarkemmin läpi keskustan ehdotuksia, mutta haluan nyt kuitenkin muistuttaa teille, minkä totesin jo, että on otettu käyttöön juuri nyt uusi työkalu työttömänä olevien nuorten auttamiseen, nuorten työllistymisseteli, joka nimenomaan nyt tähtää siihen, että ne nuoret, jotka ovat jääneet tässä vaikeassa tilanteessa ilman työtä, saavat erittäin korkean tuen taas työnantajalleen siitä, että he pääsisivät vastaavasti töihin.

Me käymme läpi sitä, miten näitä julkisia työllisyyspolitiikan välineitä voitaisiin käyttää vielä vahvemmin tukemaan sitä, että ihmiset taas vastaavasti pääsevät työnsyrjään kiinni. Me laajennamme mahdollisuuksia myös opiskella, kun ollaan työttömänä. Se totta kai helpottaa sen uuden työpaikan löytämistä ja saamista. Me käymme hyvin laajasti läpi myös työllisyysalueiden kanssa niitä heidän omia tilanteitaan — kävin vaikka Porissa viime viikolla tutustumassa heidän telakan tilanteeseen, jossa uusia laivanrakentajia koulutetaan tällä hetkellä oppisopimuskoulutuksella. Nämä työkalut ovat alueiden käytössä, mutta kyllä, koko ajan katsotaan, mitä toimenpiteitä lisää voidaan tehdä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, Minja, olkaa hyvä.

16.21 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä iso kuva politiikassa tällä hetkellä on se, että hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut ja hallituksen työllisyyspolitiikka on niin ikään epäonnistunut. Työllisten sijaan on saatu aikaan työttömyyskriisi, eikä velan taittamisesta ole tietoakaan. Minusta on erittäin ristiriitaista, että samaan aikaan kun hallitus on asettanut tavoitteekseen taittaa velkaantumista, te kuitenkin annatte lisäetuja suuryrityksille ja rikkaille suomalaisille, ja samaan aikaan nyt helmikuussa voimaan astuvat toimeentulotukeen eli viimesijaiseen tukeen tehdyt lukuisat heikennykset. Näiden leikkausten jälkeen täytyy kysyä, voiko Suomessa saada enää riittävää tukea silloin kun omat voimat eivät riitä.

Pääministeri Orpo, minulla on teille kaksi kysymystä: Oletteko te keskustellut niiden ihmisten kanssa, jotka elävät toimeentulotuen varassa, ja tiedättekö te, mitä näille ihmisille kuuluu? Toinen kysymys on: ymmärrättekö, että teidän hallituksenne toimesta toimeentulotukea tarvitsee yhä useampi ihminen ja yhä useampi perhe [Puhemies koputtaa] ja näiltä perheiltä te olette leikkaamassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.22 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli tuossa tammikuussa aikaa myöskin olla vähän kiertämässä maata, ja olen tavannut myöskin ihmisiä, joilla on suuria toimeentulovaikeuksia, on työttömyyttä, on haasteita, kyllä.

No, toiseksi kyllähän se, että toimeentulotuella olevien määrä kasvaa, on tietenkin yhteydessä myöskin tähän meidän työllisyys- ja taloustilanteeseen. Koko tähän työttömyyden ongelmaan ja sitä kautta syntyvään pienituloisuuteen ja vähäosaisuuteen se ainoa todellinen, kestävä lääke on se, että me saadaan talous kasvuun ja ihmisille töitä. Ei muuta tietä ole kestävällä tavalla, ja myöskin se, että me saadaan meidän julkinen talous tasapainoon. Monta kertaa olen sen täältä todennut, että kun me olemme niin vakavasti velkaantuneita, olimme jo silloin kun me aloitimme, ja erittäin vakavassa tilanteessa, niin me ollaan jouduttu myöskin säästämään, ja jostainhan se on pois. Me ollaan säästetty laajasti eri puolilta yhteiskuntaa, mutta samaan aikaan on tehty niitä uudistuksia, mitkä mahdollistavat talouden kasvun, suuryritysten pärjäämisen mutta myös pk-yritysten pärjäämisen, jotta ihmisillä olisi töitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

16.23 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin täällä on tullut esille, elämme ennätystyöttömyyden keskellä: 351 000 työtöntä työnhakijaa on meneillään. Valtava työpanos menetetään tällä tavalla, kun meillä on 351 000 sellaista työntekijää, jotka eivät ole töissä. Pitkäaikaistyöttömyys on noussut 50 000:lla 138 000:een. Nuorisotyöttömyys on lähes kaksinkertaistunut ollen nyt 44 000. Me ollaan vakavissa luvuissa tällä hetkellä.

Sitten hallitus mainostaa tässä, että tulee toimia. Tämä nuorisotyöttömyyteen liittyvä seteli työllistää ehkä 3 000—4 000 nuorta. Se on vain viisi prosenttia siitä kohderyhmästä, johon tämä on tarkoitettu. Nämä toimet ovat kaikki tämmöisiä mikrotoimia, kun nyt tarvittaisiin isoja toimia.

Tässä kun puhutaan, että opiskellaan työttömyysturvalla, niin toivoisin, että pystyttäisiin opiskelemaan työttömyysturvalla työvoimapula-ammatteihin ja -aloille ja madallettaisiin työllistymisen kynnystä.

Arvoisa pääministeri, [Puhemies koputtaa] teettekö te keväällä päätöksiä, että tulee merkittävämpiä työllisyys- ja työllistämistoimia kuin mitä tähän mennessä on tehty?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.25 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työministeri voi mielellään varmasti täydentää. — Jos sanon vielä muutaman luvun, kun niitä käydään läpi: Siis työllisten määrä on Suomessa nyt kääntynyt kasvuun, ja itse asiassa työllisten määrä on pysynyt aika vakiona hallituskauden läpi. Se, mitä on tapahtunut, on se, että työttömien työnhakijoiden määrä on kasvanut, ja työvoiman määrä. Sehän on myöskin ollut sinänsä ihan oikea tavoite. Sitä me ollaan tavoiteltu, että me kannustamme ihmisiä työnhakuun ja että meillä työvoimaa on riittävästi, ja kun tämä talous saadaan kasvuun, niin silloin meillä on ja meillä riittää työvoimaa ja silloin näille ihmisille saadaan työmahdollisuuksia. Meidän tavoitteena on se, että työikäinen ja työkykyinen väestö on töissä, ei tuilla, ja tämä on ollut määrätietoinen linja myöskin.

Nyt se kaikkein keskeisin on siis kasvun aikaansaaminen ja työpaikkojen luominen. Kyllä, me tulemme valmistelemaan koko ajan myös lisää työllisyystoimia. Viimeinen päätöksenteon paikka — tai ei se viimeinen mutta nyt näköpiirissä oleva isompi päätöksenteon paikka — on kehysriihessä, mutta me teemme koko ajan valmistelua, ja ne ovat työministerin valmistelussa ja pöydällä ja koko hallituksen murheena.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.26 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällä hetkellä työllisyyden suurin uhka ja meidän yhteiskuntamme jättiongelma on energian hinta. Tämän me tiedämme. Te olette, arvoisa, kunnioitettu pääministeri, puhunut aivan ansiokkaasti näistä uusista työpaikoista — aivan erinomainen asia, sitä lämpimästi kannatan, kuten koko keskusta kannattaa — mutta sen kaiken kehityksen jarruna tällä hetkellä on valtavan kallis energian hinta, kun sähkö maksaa pahimmillaan 80 senttiä kilowattitunnilta. Samoin kaukolämmön hinta on noussut niin kalliiksi, että moni tehdas lopettaa toimintansa, kun lämpöenergia maksaa niin paljon.

Tarjoan teille yhteistyön kättä, arvoisa pääministeri ja koko hallitus: Tehdään nyt se kansallinen teko, että otetaan turve käyttöön ja pudotetaan kaukolämmön hintaa. Euroopan unionin komissio varmasti saa poikkeuksen tälle strategiselle ratkaisulle, ja samalla pudotamme sähkön hintaa, kun teemme CHP-sähköä. Tartutteko, arvoisa pääministeri, tähän hyvään esitykseeni? Juttu on niin, että jos me tällä energian hinnalla jatkamme, meillä pieniä yrityksiä kaatuu ja esimerkiksi maatiloilla on sellainen tilanne, että sähkö maksaa jo niin paljon, että se maitomäärä, minkä kertalypsyksi siellä maanviljelijä saa navetasta ulos, kun hän illalla lypsyn suorittaa, se kaikki raha, tuotto, mikä siitä maidosta tulee, menee sähkölaskuun. [Puhemies koputtaa] Eihän tämä voi olla oikein.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.27 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin sähkön hinnat nyt viime aikoina, pörssisähkön hinnat nimenomaan, ovat olleet hyvinkin korkealla johtuen tästä pitkään kestäneestä tuulettomasta pakkassäästä. Tämä tilanne toki on tunnistettu jo hallitusohjelmaneuvotteluissa, ja haemme siihen tällä hetkellä ratkaisua, jolla saisimme myös markkinoille tällaista nopeammin käynnistyvää uutta tuotantoa, ja tämä valmistelu on ministeriössä käynnissä.

Kuitenkin tällä hetkellä se, mikä on hyvä tilanne, on se, että edelleenkin on saatavilla myös sellaisia sähkösopimuksia, jotka ovat kohtuullisen hintaisia keskihinnaltaan eli kiinteitä sähkösopimuksia. Tämä on edelleenkin kuluttajille hyvinkin mahdollista, ja kyllä silloin, kun sähköä paljon tarvitsee, suosittelisinkin vaihtamaan semmoiseen sopimukseen, koska niissä hinnat ovat noin luokkaa kahdeksan senttiä kilowattitunti. Pörssisähkön hinta on todellakin vaihteleva ja tällä hetkellä hyvinkin korkea.

Sen lisäksi olemme nyt laittaneet lausunnoille esityksen, jolla pitkään jatkuneissa kriisitilanteissa voidaan puuttua sähkön hintaan hintakatolla, mutta se vaatii pitkään jatkuvan laajemman hintakriisin. Muitakin esityksiä valmistellaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

16.29 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nuorten työttömyysluvut ovat hurjia. Allianssin mukaan alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli joulukuussa 80 000. Nuorten tosiaan pitäisi olla ennemmin opiskelemassa tai työelämässä, ei ainakaan pitkäaikaistyöttöminä. Oma tyttäreni ajeli tänään penkkarirekassa ystäviensä kanssa, ja tietenkin äitinä pohdin, että miten hänen tulevat opiskelumahdollisuudet: aukeaako opiskelupaikka, löytyykö kesätyöpaikka? Entä kuinka tämmöinen optimistinen elämänasenne säilyy maailman kriisien keskellä? Me ollaan vihreissä esitetty nuorten työllisyystilannetta helpottamaan myös opiskelupaikkojen merkittävää lisäämistä korkeakouluihin. Tämä olisi keino, joka toimisi myös siihen, miten Suomen taloutta saataisiin pitkällä aikajänteellä vahvistettua. Aikooko hallitus tarttua tähän ja tässä tilanteessa lisätä korkeakoulujen aloituspaikkoja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Talvitie, olkaa hyvä.

16.30 **Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie** (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Kiitos tästä erittäin tärkeästä kysymyksestä. — Hallitus teki viime marraskuussa päätöksen, että tälle vuodelle on varattu sata miljoonaa euroa korkeakoulutettujen aloituspaikkojen lisäyksiin ja tämän opintosetelin toteuttamiseen. Itse asiassa ihan näinä päivinä on korkeakouluille mennyt kirje, että tänä keväänä haetaan noin 800 korkeakoulun aloituspaikkaa kasvun aloille, ja tavoite on, että niissä opiskelijat voivat aloittaa jo tänä syksynä. Siinä mielessä rahoitus on siihen.

Mutta sitten kun tässä oli myös puhetta korkeakoulutettujen työllisyystilanteesta ja työttömyystilanteesta, niin meillähän on viime aikoina ollut se näkymä, että enemmän opiskellaan ja valmistutaan korkeakouluista kuin ammattikouluista, ja tämä myöskin nostaa sitä korkeakoulutettujen työttömyysastetta. Mutta esimerkiksi viime vuoden lopun kolmanneksella korkeakoulutettujen työllisyysaste oli kuitenkin ennätyslukemissa. 88,6 prosenttia on korkeakoulutettujen työllisyysaste, [Puhemies koputtaa] ja se on todella

korkea, joten edelleen se on vahva viesti siitä, [Puhemies koputtaa] että kun kouluttautuu, se on paras tae sekä henkilökohtaisesti että yhteiskunnallisesti tulevaisuuden rakentamiseen.

2.3. Suullinen kysymys uusista työllisyys- ja kasvutoimista (Otto Andersson r)

Suullinen kysymys SKT 3/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Ledamot Andersson, varsågod.

Keskustelu

16.31 **Otto Andersson r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen talouden suuri ongelma on jo 18 vuotta jatkunut kasvun puute, ja velkajarrun lisäksi tarvitsemme siksi voimakkaan kasvuvaihteen, uusia työpaikkoja, lisää menestyviä yrityksiä ja investointeja Suomeen. Hallitus on tehnyt paljon kasvutoimia, kuten tki-panostukset, vihreän siirtymän verokannustin ja yritysverotuksen kevennys, mutta on selvää, että lisää on tehtävä. Työttömyystilanteeseen on suhtauduttava äärimmäisen vakavasti. Jokainen työtön on yksi liikaa.

Tässä vaikeassa tilanteessa ajattelen, että jokainen hyvä esitys, joka tässä salissa tuodaan esiin riippumatta siitä, mistä päin salia se tulee, on arvioitava ennakkoluulottomasti rakentavan keskustelun kautta, niin kuin presidentti Stubb erinomaisella tavalla eilen peräänkuulutti. Arvoisa pääministeri, näettekö, että hallituksen tulisi kehysriihessä ennen kaikkea keskittyä uusiin työllisyys- ja kasvutoimiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.32 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, ehdottomasti. Meillä on sinänsä julkisen talouden raamien kanssa tekemistä, koska haluamme pitää kiinni kehyksistä, mutta se on oma lukunsa, mutta sen rinnalla ylivoimainen ykkösasia on työllisyys, työttömien auttaminen töihin, uusien työpaikkojen luominen ja tämän orastavan kasvun vauhdittaminen ja käynnistäminen. Tätä valmistelutyötä tällä hetkellä tehdään ministeriöissä hallituksen piirissä, ja kyllä, kyllä me katsomme jälleen kerran läpi myöskin opposition toimittamat ja esittämät vaihtoehtobudjetit ja teidän työllisyyskeinonne. Totta kai ne katsotaan läpi, koska ei tässä ajassa ole mahdollista jättää yhtään hyvää keinoa käyttämättä.

Nyt tämä luottamuksen vahvistaminen on kaikki kaikessa, ja siinä vetoan meihin kaikkiin, että tehdään osamme siinä, että annetaan aidosti myöskin tulevaisuudenuskoa, samalla kun toki kiivailemme niistä keinoista, miten sinne tulevaisuuteen päästään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

16.33 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Orpo, te nousitte valtaan sillä, että te lupasitte 100 000 uutta työllistä, ja nyt toden totta on tullut sitten 100 000 työtöntä lisää. Kaikista hurjinta tässä, pääministeri, on se, että hallitus on omilla toimillaan lisännyt työttömyyttä. Esimerkiksi VTV:n raportti kertoi, että talouskasvua on voinut hidastaa se, että hallitus teki leikkauksia työttömyysturvaan aikana, jolloin työpaikkoja ei ole. [Ben Zyskowicz: Ne olisikin pitänyt tehdä viime kaudella!] Näin köyhyys kasvaa, ostovoimaa ei synny ja talouskierre alaspäin on olemassa. Nyt tarvitaan kipeästi kansalaisten luottamusta, ja valitettavasti hallitus on tätä luottamusta heikentänyt omilla saksillaan sekä lisäämällä työelämän epävarmuutta, heikentämällä pelisääntöjä.

Ja nyt, puhemies, kysyn: Pääministeri Orpo, te äsken sanoitte, että kaikki keinot katsotaan, ja kuten sanottu, SDP on monia keinoja jo esittänyt. Voisitteko konkreettisesti sanoa, tartutteko esimerkiksi siihen esitykseemme, että muutetaan veropolitiikan suuntaa niin, [Puhemies koputtaa] että olisi tavallisen suomalaisen vuoro ja suunnattaisiin veronkevennykset pieni- ja keskituloisille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.35 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mainitsitte siitä, miten viime vaalit menivät, että pääsimme valtaan, kun lupasimme laittaa Suomen asioita kuntoon. Oppositio joutui pois vallasta, koska te sotkitte Suomen asioita. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Tämä johti siihen, että Suomi oli vaarallisesti velkaantunut, ja se johti siihen, että me jouduimme aloittamaan tekemällä kuuden miljardin sopeutusohjelman. Koska Suomi oli vaarallisesti velkaantunut, me ollaan jouduttu sopeuttamaan kolme miljardia lisää ja vielä miljardi sen jälkeenkin. No, totta kai, jos julkisesta taloudesta leikataan miljardeja, totta kai se on pois silloin kulutuksesta, kasvusta ja myös työllisyydestä. Me ollaan tarkoituksella pienennetty julkisen sektorin kokoa, ja me jatkammekin sitä vielä. Se tarkoittaa vähemmän työntekijöitä julkiselle sektorille, mutta sekin pitää tehdä niin, että ne tärkeimmät turvataan. [Krista Kiuru: Vähemmän soteväkeä vielä vai?] — Esimerkiksi soteväki. [Puhemies koputtaa] Luin juuri hyvän artikkelin siitä, että huolimatta siitä, että on jouduttu kiristämään hyvinvointialueiden taloutta tai menokasvua, työllisyys, työllisten määrä, on joillakin hyvinvointialueilla kasvanut. [Puhemies koputtaa] Eli tämä ei ole niin yksinkertaista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.36 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllähän tämän hallituksen työllisyyspolitiikka on ollut suoraan sanottuna surullista rämpimistä. On vaikeutettu uudelleenkouluttautumista, on viety työttömyysturvan suojaosat, nuorisotyöttömyys on huipussaan, ja vaikka se nuorisotyöseteli on ihan mukava asia, niin täytyy muistaa, että se koskee joitain tuhansia nuoria ja niitä työttömiä nuoria on kymmeniätuhansia, niin kuin täällä on kuultu.

Mutta minulla on yksi semmoinen matematiikkapulma, johon minä haluaisin hallitukselta vastauksen. Teillä oli tämä yhdeksän miljardin euron sopeutus, ja jos nyt oikein muistelen, niin siitä kaksi miljardia euroa piti tulla 100 000 lisätyöllisestä. Nyt kun alkaa näyttää siltä, että te olettekin painuneet tässä teidän tavoitteessanne melko paljon miinukselle, niin minusta nyt haiskahtaa siltä, että niistä 100 000 lisätyöllisestä ei tule

kahta miljardia euroa rahaa. Mistä te aiotte sen kaksi miljardia sitten ottaa, kun se ei niistä työllisistä valitettavasti näytä tulevan? Me kaikkihan toivottaisiin, että se onnistuisi, mutta se ei nyt näytä siltä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

16.37 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on tähän mennessä sopinut noin kymmenen miljardin kokonaisuudesta, joka sisältää erilaisia toimia. Se sisältää kuusi miljardia suoria sopeutuskeinoja, veronkiristyksiä ja menoleikkauksia. Sen lisäksi me olemme jo hallitusneuvotteluissa sovitun mukaisesti tehneet työllisyys- ja rakennetoimia, joille valtiovarainministeriö on laskenut laskennallisen julkisen talouden vahvistumisen, ja tämän osalta olemme itse asiassa jo ylittäneet sen, mitä hallitusneuvotteluissa arvioitiin. Nyt tämä lukema on hieman yli kaksi miljardia. Laskennallinen työllisyyden vahvistuminen on noin 90 000, mutta aivan kuten edustaja kuvaa, niin vielä, koska meidän taloudellinen tilanteemme on tällainen, ne eivät varsinaisesti näy, mutta ne uudistukset ja niiden vaikutus eivät mihinkään häviä.

Tämä hallitus on saanut tehtyä nämä merkittävät toimet, jotka tässä maassa olisi pitänyt tehdä jo vuosikymmeniä sitten. Niiden positiivinen vaikutus tulee näkymään — tällä hetkellä näyttää, että todennäköisesti seuraavan hallituskauden aikana. Mutta aivan vastaavasti teidän viime kauden hallituksen aikana valtiovarainministeriö ja VTV laskivat julkisen talouden vahvistumisen arvion teidän tekemillenne uudistuksille. [Puhemies koputtaa] Valitettavasti VTV:n arvio oli nolla.

2.4. Suullinen kysymys ydinvoiman roolista energiapolitiikassa (Peter Östman kd)

Suullinen kysymys SKT 4/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Östman, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.39 **Peter Östman kd:** Arvoisa puhemies! Kohtuuhintainen ja tasainen sähköntuotanto on keskeinen edellytys kestävälle talouskasvulle ja työllisyyskehitykselle. Kotitalouksien ostovoiman kannalta on myös tärkeää hillitä sähkön hintavaihtelua ja korkeita talvihintoja. On aivan selvää, että ydinenergia tukisi talouskasvua ja työllisyyttä ja teollisuuden ja korkean jalostusarvon investointeja Suomeen. Ennustettava ja riittävä sähköntuotanto on keskeinen tekijä investointien houkuttelemisessa erityisesti pitkän aikavälin hankkeissa, ja Suomen kilpailukyky suhteessa Eurooppaan nojaa kohtuuhintaisen sähkön saatavuuteen. Kysyn asianomaiselta ministeriltä: miten hallitus arvioi ydinenergian roolin, ja milloin hallituksen esitys ydinenergialain uudistamiseksi on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.40 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kysymyksestä. Suomessa on pitkät ja vahvat perinteet ydinenergialla tuotetun sähkön osalta, ja tämä on meidän onnemme. Meillä on pysynyt tässä pitkä ja vakaa linja, ja meillä tuotetaan tällä hetkellä sähköstä noin 40 prosenttia ydinenergialla. Hallituksen tahtotila on selvä: me haluamme lisätä ydinenergialla tuotettua energiaa kokonaisuudessaan.

Nykypäivänä kehitetään myös sellaista ydinenergiaa, jolla voidaan tuottaa esimerkiksi lämpöä. Tätä kaikkea me haluamme edistää ennen kaikkea, totta kai, tuomalla tänne eduskunnan käsiteltäväksi ydinenergialain kokonaisuudistuksen, joka tunnistaa sitten nämä uudetkin reaktorityypit, jotka ovat siis näitä pienempiä modulaarisia voimaloita. Saatte tämän esityksen heti, kun se valmistuu tänne eduskuntaan käsiteltäväksi. Arvioin, että tässä lähikuukausina se tänne tulee. Sen lisäksi meillä on käynnissä selvitys erilaisten energian edistämisen osalta tehtävien rahoitusratkaisujen tutkimiseksi. Niiden pariin päästään sitten myöhemmin keväällä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

16.41 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se taitaa olla kuitenkin niin, että työllisyyssetelit eivät kauheasti auta, jos yritysten tuotteet ja palvelut eivät käy kaupaksi. Suomi tarvitsee nyt tulevaisuudenuskoa, ja me tarvitsisimme nyt investointeja. Me olemme yhdessä täällä varmaan parikymmentä vuotta miettineet myös sitä, miten me saisimme tätä meidän luvitusta ja lupaprosesseja nopeutettua niin, että hyvät hankkeet voisivat nopeammin mennä maaliin, voisivat toteutua, ja luoda Suomeen työllisyyttä ja hyvinvointia.

Nyt hallitus on perustanut uuden, valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston, ja samassa yhteydessä sinne synnytettiin tämmöinen yleisen edun yksikkö, joka on nyt alkanut valittamaan tämän lupaviraston omista päätöksistä. Nyt haluaisin asianomaiselta ministeriltä kysyä, että oliko tämä oikeasti harkittu teko, että onko viisasta toimia näin, ja mitä konkreettista te aiotte nyt tehdä vielä tällä vaalikaudella, että nämä lupaprosessit voisivat nopeutua ja ne investoinnit, joita Suomeen suunnitellaan, voisivat syntyä tänne ja luoda hyvinvointia ja työllisyyttä. [Antti Kurvinen: Keskusta varoitti tästä! — Anne Kalmari: Varoitimme!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.42 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen todella iloinen, että me saimme tämän vuoden alusta liikkeelle tämän uuden Lupa- ja valvontaviraston, ja sen yhteydessä teimme myöskin ympäristöministeriön toimesta uuden lainsäädännön, jossa tuodaan tällainen yhden luukun käsittely luvitukseen. Sillä on aivan merkittävä vaikutus, että meillä on yksi virasto, joka nyt käsittelee näitä kaikkia hankkeita sen sijaan, että meillä olisi lukuisia eri viranomaisia, jotka tätä käsittelyä tekevät. Eli tavoite on ihan koko tätä luvitusprosessia saada nopeutettua. Ja mitä tähän yleisen edun yksikköön tulee, niin siellä luvituksessa tietysti täytyy tasapainotella sen kanssa, että me olemme oikeusvaltio ja täällä pitää olla myöskin tällainen oikeusvarmuus

tasapainottaa erilaisia tarpeita. Mutta sillä on pyritty vähentämään sitä, että ei tule tällaisia viranomaisten välisiä valituksia, vaan saman viraston sisällä pystytään myöskin arvioimaan näitä asioita. Olen ensi viikolla menossa sinne tapaamaan uuden viraston henkilöstöä ja johtoa, ja tulemme käymään läpi ja myöskin käymme tällä hetkellä läpi tätä tulossopimusta ja asetamme siinä tiukkoja tavoitteita viraston toiminnalle.

Lisäksi olemme itse asiassa tällaisia erilaisia valituksia myöskin kuntapuolella sujuvoittamassa. Olemme tarttuneet yhdessä ministeri Meren ja ministeri Multalan kanssa siihen, [Puhemies koputtaa] että tällaisia sarjavalituksia ja aiheettomia valituksia pyrimme myöskin kuntapuolella vähentämään, eli sujuvuutta kaikin puolin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

16.43 **Miapetra Kumpula-Natri sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Luottamuspula ei ole johtanut toivottuun tilanteeseen työllisyyden eikä myöskään kulutuskäyttäytymisen osalta, ja se näkyy erityisesti palvelualojen työllisyydessä. Kasvujumi ja investointijumi ovat olleet meidän kaikkien huolena. Ehkä Wärtsilän Vaasan-investoinnista ja Teknologiateollisuuden katsauksista saamme valoa.

Mutta mikä jumi on se, joka osuu tällä hetkellä vaikka sairaanhoitopiirien työllisyyteen? Kerroitte, pääministeri, tavanneenne suurien kaupunkien edustajat. Kuulitte varmaan Helsingin huolen hallituksen uudesta leikkaussuunnitelmasta sotealalle: viime vuonna 35 miljoonan yllätysleikkaus, ja nyt puhutaan 100 miljoonan leikkauksesta Helsingin sotealueelle. Siitä oli alustavia arvioita, että siitä selviää 1 500 sairaanhoitajan leikkauksella tai 1 000 lääkärin leikkauksella. Helsingillä sattuu olemaan virassa 450 lääkäriä. Minkä viestin, hallitus, haluatte antaa tämän alan työllisyyden, luottamuksen ja tulevan työpaikkakehityksen suhteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.44 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me katsomme pitkällä aikavälillä tätä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuutta, meillä on tällä hallituskaudella kasvatettu hyvinvointialueitten rahoitusta neljällä miljardilla eurolla. Ja kun me katsomme tästä eteenpäin, niin hyvinvointialueitten rahoitus tulee kasvamaan tulevinakin vuosina. Ja sitä kautta kun ihmisten palvelutarve kasvaa, niin myöskin henkilöstön tarve tulee kasvamaan. Eli haluan lähettää tämän viestin, että se tarve on.

Mitä tulee nyt tähän hyvinvointialueitten rahoituslakiin, mihin viittaatte, niin koko maan tasolla sillä ensinnäkin uudistetaan diagnoositietoja, joilla kohdennetaan rahoitusta oikein, [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] ja siinä tehdään myöskin tällainen kustannusten hillinnän tavoite, joka turvaa niitten palveluitten turvaamista myöskin tulevaisuudessa. Se tarkoittaa sitä, että yhdeksästä ja puolesta prosentista vuosien 26—29 välillä painetaan se kasvu kahdeksaan prosenttiin, eli edelleenkin merkittävällä tavalla hyvinvointialueitten kasvu jatkuu. Ja Helsingin osalta voin sanoa, että Helsingin rahoitus kasvaa yli kymmenen prosenttia tällä aikavälillä eli kolmanneksi eniten koko maassa. Eli kyllä Helsingissäkin rahoitus tulee jatkossa edelleenkin kasvamaan vahvasti.

2.5. Suullinen kysymys sähkön hinnan kohtuullistamisesta (Anne Kalmari kesk)
Suullinen kysymys SKT 5/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.46 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa puhemies! Sähköstä: Joulukuussa 22 nykyinen pääministeri Orpo kirjoitti seuraavasti: ”Sähkön pörssihinta liikkuu 60—70 sentissä. Tilanne on kodeille kestämätön. Kokoomus on vaatinut jo syyskuussa nopeita toimia sähkön hinnan kohtuullistamiseksi. Puheet eivät enää riitä. Odotamme hallitukselta konkreettisia esityksiä. Järkyttävät hinnat täytyy saada kuriin.” Kokoomus vaati kattohintaa sähkölle. Nykyinen valtiovarainministeri Purra puolestaan ehdotti hallitukselle hätäistuntoa ja ministeri Tavio sähkölaskuja valtion maksettaviksi. [Naurua] Te olette olleet vallassa kolme vuotta, nyt hinnat ovat olleet jopa 80 sentin tietämillä. Minulla on kännykässä kuva, jossa rintamamiestalon sähkölasku kolmelta päivältä näyttäisi olevan 333 euroa ja ennuste koko kuulle 1 500 euroa. Takuueläke muuten on 990 euroa kuukaudessa. Kysyn: Onko pääministeri Orpo samaa mieltä kuin oppositiojohtaja Orpo, [Puhemies koputtaa] että järkyttävät hinnat on saatava kuriin tässä ja nyt? [Puhemies koputtaa] Lupaatteko, pääministeri Orpo, että koskaan enää kuluttaja ei maksa 80:tä senttiä sähköstä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan edustajia minuutin aikarajasta. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.47 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin vuonna 22 elimme Euroopassa poikkeuksellista energiakriisin aikaa. Nyt sen jälkeen, ehkä jo edellisenkin hallituksen toimesta mutta myöskin meidän hallituksen toimesta, on tehty lukuisia toimenpiteitä, joilla sähkön hintaa pyritään pitämään kurissa. Silloin ei myöskään kuluttajien ollut mahdollista tehdä kiinteitä sopimuksia. [Vasemmalta: Oli!] — Tai oli toki, mutta ne olivat huomattavasti kalliimpia. — Nyt juuri katsoin, että yhdeksällä sentillä per kilowattitunti pystyy tekemään sähkösopimuksia. Sen lisäksi me ollaan lisätty siirtoyhteyksiä Suomeen. Me teemme määrätietoisesti töitä, jotta meille syntyy lisää energiantuotantoa, joka on kaiken avain.

Sitten tämä hintakattoesityshän, joka on lausunnoilla, on tarkoitettu hyvin poikkeuksellisiin tilanteisiin, kuten tuo vuoden 22 tilanne. Mutta täytyy katsoa myöskin yhdessä Euroopan unionin kanssa, pystytäänkö sitä soveltamaan myöskin sen kaltaisissa tilanteissa kuin mikä meillä on nyt. Mutta tilanne on paljon parempi. [Puhemies koputtaa] Esimerkiksi viime vuonna Suomen sähkön hinta oli Euroopan halvimpia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

16.48 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on omienkin arviointiensa mukaan leikannut kaikkein eniten 18—24-vuotiailta nuorilta, ja

opiskelijat ovat yksittäinen ryhmä, johon nämä leikkaukset ovat osuneet erittäin pahasti. Tuntuu, että mikään määrä kurittamista ei riitä Orpon hallitukselle. Toimeentulotuen muutosten myötä hallitus pakottaa opiskelijat valitsemaan ruuan ja oman tulevaisuuden väliltä. Oikeisto rakastaa byrokratiaa silloin, kun se kohdistuu pienituloisiin ihmisiin. Mitä vaikeampi byrokratialoukku, sen parempi. Nyt hallitus on rakentanut opiskelijoille kesäaikoja koskevan byrokratialoukun, jossa opintopaikasta kiinni pitäminen voi tarkoittaa putoamista lähes kokonaan toimeentulon ulkopuolelle. Hyvä hallitus, mitä aiotte tehdä tälle järjettömyydelle? Tämä herättää erittäin paljon keskustelua tällä hetkellä nuorten keskuudessa. [Krista Kiuru: Tähän ei saatu mitään hallitukselta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.50 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opiskelijoiden tilanteesta on tärkeätä käydä keskustelua, ja me haluamme, että meidän nuoret saavat sen viestin, että opiskelu Suomessa kannattaa, että se on se keino, millä elämässä pääsee eteenpäin, mikä avaa niitä näköaloja. Suomi on siitäkin onnellinen maa, että Suomessa on maksutonta opiskella, ihan korkeakoulututkintoon saakka, ja päästä elämässä eteenpäin kotitaustasta riippumatta. Tästä lupauksesta pidetään kiinni muun muassa siten, että meillä Suomessa on paitsi maksuttomat opinnot myöskin opintotukijärjestelmä, ja se on se ensisijainen sosiaaliturva myöskin, toimeentulon turva opiskeluaikoina.

Se, mihin viittaatte tässä, on varmastikin se toimeentulotuen uudistuksessa tehty linjaus, joka mielestäni on kyllä erittäin perusteltu, että toimeentulotuen sijaan pyritään ohjaamaan ihmisiä ensisijaisille etuuksille tai opiskeluihin tai työnhakuun. Tässä tapauksessa esimerkkinä on vaikkapa se, ettei opiskelija jatkossa voi suoraan hakea toimeentulotukea vaan opintotukea, joka on opintososiaalinen etuus, nuorille tarkoitettu etuus. Mutta täytyy ottaa tässä huomioon myöskin se, että meillä on tämän jälkeenkin, [Puhemies koputtaa] jos opiskelijalla on erittäin vaikea tilanne, mahdollista saada esimerkiksi hyvinvointialueelta täydentävää, ehkäisevää toimeentulotukea. [Puhemies koputtaa] Ketään ei Suomessa jätetä ilman toimeentulon turvaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.51 **Tytti Tuppurainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähes kolme vuotta Orpon—Purran oikeistohallitusta, ja on aika kysyä tulosvastuun perään, sillä kyllä se tulosvastuukin kysyy vastuunkantoa. Te lupasitte satatuhatta uutta työllistä, ja te olette mahtailleet ennätysmäärällä työllisyystoimia, mutta kaikki nämä työllisyystoimet ovat olleet yksipuolisesti työntekijän asemaa heikentäviä. Ne kaikki on tehty suomalaisten kovaa työtä tekevien selkänahasta. Ja nyt me näemme tulokset: ennätyksellinen työttömyys, ja mikä musertavinta, nuorten työttömien, siis alle 25-vuotiaitten työttömien, määrä on lähes kaksinkertaistunut. Millaista tulevaisuutta te rakennatte? Teidän työllisyyslupauksenne särkyminen näkyy suoraan kansalaisten arjessa: ostoskoreissa, sähkölaskun maksamisessa, vanhustenhoidossa, sairaaloissa. Pääministeri Orpo, kannatteko te vastuunne, tulosvastuun, tästä Euroopan ennätystyöttömyydestä ja suomalaisten kasvaneista toimeentulovaikeuksista? Kuka siitä kantaa vastuun, ellette te?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.52 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun vaalikausi on loppu, niin se on oikea aika katsoa, mikä on tulosvastuu, ja jätän sen mielelläni suomalaisten äänestäjien varaan, en esimerkiksi teidän. Silloin katsotaan, missä ollaan. Meidän työ on kesken. Meillä on selkeä strategia ja selkeä ajatus siitä, miten me uudistamme Suomea, jotta tässä maassa on talouden kasvua, investointeja ja työpaikkoja, jotta tämä on maa, jossa kannattaa lähteä töihin aamulla, jossa siitä työstä jää enemmän käteen ja jossa kannattaa kouluttaa itseään, ottaa vastaan enemmän vastuuta, yrittää ja kasvattaa yritystään, ja niillä yrityksillä on hyvä toimintaympäristö, jossa on helppo viedä luvituksia eteenpäin ja jossa työvoimaa löytyy, osaamista löytyy ja löytyy rahoitusta. Me teemme kaikkien näiden asioiden ääressä töitä, ja katsotaan sitten reilun vuoden päästä, missä mennään. Ei se nyt sitä sataatuhatta tässä puhumalla... Se ei ole oleellista, vaan ne teot, mitä tapahtuu. [Välihuutoja vasemmalta] — Hei, en minä luovu siitä tavoitteesta, en, en luovu. En luovu siitä tavoitteesta, mutta oikea aika katsoa sitä on silloin kun työ on tehty. [Puhemies koputtaa] Nyt se on kesken, ja me teemme joka päivä — lupaan sen suomalaisille — töitä sen eteen, että mahdollisimman moni pääsee töihin.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys vanhojen metsien suojelusta (Krista Mikkonen vihr)

Suullinen kysymys SKT 6/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.54 **Krista Mikkonen vihr:** Herra puhemies! Arvoisa pääministeri, teidän työllisyyslupauksenne tosiaan näyttää karkaavan. Luontolupauksia teidän hallituksenne taas teki hyvin ani harvoja. Yksi niistä oli vanhojen metsien suojelu, ja tämän lupauksen te olette jo pettäneet. Te teitte täysin epätieteelliset satumetsäkriteerit, joilla vanhoja metsiä ei saada suojeltua. Nyt päinvastoin Metsähallitus on ilmoittanut aloittavansa hakkuut 82:ssa valtion omistamassa vanhassa metsässä. Nämä ovat luonnonmetsiä, jotka tarjoavat elinympäristöjä lukuisille uhanalaisille lajeille, jotka eivät pysty elämään talousmetsissä. Jos nämä metsät olisivat yksityisen omistamia, valtio maksaisi metsänomistajille näiden suojelusta, [Hannu Hoskonen: Höpö höpö!] mutta valtion omistuksessa nämä luonnoltaan arvokkaat metsät hakataan ja suojelun sijaan ne päätynevätkin sellu- ja lämpökattiloihin. Arvoisa pääministeri, te lupasitte ennen vaaleja, että jäljellä olevat valtion vanhat metsät suojellaan. [Puhemies koputtaa] Nyt osaa niistä ollaan hakkaamassa. Kysynkin: aiotteko keskeyttää Metsähallituksen hakkuusuunnitelmat ja varmistaa, että valtion vanhat metsät suojellaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.55 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Metsähallituksen ohjaaminen kuuluu ministeri Essayahille, joka ei ole tällä hetkellä täällä paikalla. Mutta se, mitä on sovittu, on, että Metsähallitus kartoittaa parhaillaan näitä omia maa-alueitaan ja katsoo, mistä löytyy kriteerit täyttäviä vanhoja luonnontilaisia metsiä, ja sen jälkeen esittää näitä lainmukaiseen pysyvään suojeluun, ja me teemme sitten valtioneuvostossa sen mukaiset suojelupäätökset. Olen tässä sen tiedon varassa, mitä ehdin kaivella tässä nopeasti, että kuitenkin on näin, että he ovat Metsähallituksessa myös luvanneet kartoittaa oman kriteeristönsä mukaiset alueet ja jättää ne talouskäytön ulkopuolelle — siis tämmöiset oman ympäristöoppaansa mukaiset kriteerit täyttävät kohteet. Luotan tietysti siihen, että näin toimitaan. Me olemme tehneet periaatepäätöksen näistä kriteereistä, ja Metsähallitus tekee sitä kartoitustyötä parhaillaan, ja me pääsemme sitten tekemään suojelupäätöksiä sen jälkeen.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys maahanmuuttajataustaisten nuorten kurinpitomatkoista (Sara Seppänen ps)

Suullinen kysymys SKT 7/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 **Sara Seppänen ps:** Arvoisa herra puhemies! Ylen dokumentti paljasti, että Suomesta lähetetään maahanmuuttajataustaisia nuoria kurinpitomatkoille Afrikkaan. Nuoria on rankaistu näin esimerkiksi pukeutumisensa, harrastuksiensa tai länsimaalaistumisensa vuoksi. Toistan: nämä nuoret ovat länsimaalaistuneet, ja siksi heihin on kohdistettu ”vuosia kestävää liikkumisvapauden ja viestinnän rajoittamista, täydellistä eristämistä, henkistä ja fyysistä väkivaltaa sekä seksuaalista väkivaltaa”. Perussuomalaisten mielestä tällainen ilmiö on yksiselitteisesti kitkettävä. Jos jokin on osoitus suomalaisen yhteiskunnan halveksumisesta ja monikulturismin epäonnistumisesta, niin tämä. Kaikille on tehtävä selväksi, että Suomessa eletään suomalaisen kulttuurin ja sääntöjen mukaan. Maahanmuuttajataustaisille nuorille kuuluvat samat oikeudet ja velvollisuudet kuin suomalaisille nuorille. Jos tätä ei ymmärretä, silloin on tultu väärään maahan. Kysynkin nyt opetusministeriltä: Miten tämän ilmiön selvitys etenee, ja millä keinoin tämä saadaan kuriin? [Puhemies koputtaa] Miten myöskin koulut ottavat tästä vastuuta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Opetusministeri Adlercreutz, olkaa hyvä.

16.58 **Opetusministeri Anders Adlercreutz** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Olen täysin samaa mieltä siitä, että tällaiset tapaukset ovat väärin, siis täydellisen tuomittavia tragedioita lapsen näkökulmasta, ja asiaan on syytä tarttua. Teemme selvitystä tämän ongelman laajuuden selvittämiseksi, mitä tulee tällaisiin

matkoihin, on syy sitten kurinpito tai vaikka sukupuolielinten silpominen — on laaja spektri tällaisia vakavia tapauksia, mikä konkretisoitui hyvinkin selvällä tavalla tämän dokumentin myötä.

Koululla on velvollisuus ennaltaehkäistä poissaoloja. Perusopetuslain, lastensuojelulain mukaan koululla on velvollisuus ilmoittaa viranomaisille, jos tällaista epäilyä on, toki perheillekin, mutta se ei ehkä tällaisessa tilanteessa auta. Ja jos on epäilys siitä, että tällainen poisvienti on mahdollinen, niin sitten poliisi tai Rajavartiolaitoskin voi tällaisen estää. [Puhemies koputtaa]

Sitten keskeinen kysymys on yhteys perheeseen: Miten saadaan perheen luottamus kouluun vahvistettua? Miten saadaan koulun henkilökunnan tietämystä vahvistettua? [Puhemies koputtaa] Miten tällaisilla informaatiokeinoillakin voidaan näitä ennaltaehkäistä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, nyt vastausaika on käytetty.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.8. Suullinen kysymys tulevaisuutta tukevasta talouspolitiikasta (Noora Fagerström kok)

Suullinen kysymys SKT 8/2026 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Fagerström, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.59 **Noora Fagerström kok:** Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen linjaa on arvosteltu oppositiosta. Kritiikki on vaihdellut: Välillä hallituksen katsotaan säästävän liikaa, ja toisaalta sanotaan, että olemme sopeuttaneet liian vähän. Samaan aikaan oppositio on vastustanut monia hallituksen tekemiä säästöpäätöksiä ja esittänyt itse satojen miljoonien eurojen menolisäyksiä. Aikamoista sumutusta! Suomen talous ei vahvistu hetkessä eikä veroja korottamalla. Se vahvistuu silloin, kun työnteko kannattaa ja yrityksillä on hyvät edellytykset työllistää. Kun palkkaverotusta kevennetään, se näkyy konkreettisesti ihmisten arjessa. Monelle perheelle se tarkoittaa hieman enemmän liikkumavaraa arjen menoihin, lasten harrastuksiin ja asumiseen ja ennen kaikkea tunnetta siitä, että ahkerasta työnteosta jää jotain käteen.

Suomi on elänyt pitkään yli varojensa. Siksi hallitus on tehnyt päätöksiä, jotka eivät ole helppoja mutta jotka rakentavat kestävää taloutta ja turvaavat hyvinvointiyhteiskunnan myös tuleville sukupolville. Arvoisa valtiovarainministeri Purra, miten Orpon hallituksen linja tukee suomalaisten perheiden pärjäämistä ja lasten ja nuorten tulevaisuutta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Purra, olkaa hyvä.

17.00 **Valtiovarainministeri Riikka Purra** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tuossa aiemmassa pääministerin vastauksessa kävi jo esille se, miten palkansaajan ostovoima viimeinkin paranee roimasti. Se on parantunut koko tämän

hallituskauden, mutta kun muistellaan, mihin se silloin korona- ja energiakriisin jälkeen vajosi, ja kun me vasta tänä vuonna saamme kurottua tämän kuopan umpeen, niin se kertoo siitä, että tämä kansakuntahan on merkittävästi köyhtynyt. Joka tapauksessa se kokonaisuus, että inflaatio on hidasta, me olemme tehneet hyviä veropäätöksiä ja palkkakulut ovat voimakkaassa nousussa, tarkoittaa, että palkansaajan ostovoima on parantunut.

Mitä tulee sitten tähän sopeuttamispuoleen, jota me olemme nimenomaan tehneet hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuuden turvaamiseksi, niin se on mitä parhaimmalla tavalla lasten ja nuorten tulevaisuuden hyvien edellytysten varmistamista. Valitettavasti ei voida jatkaa tällä tavalla kuin Suomessa viimeiset vuosikymmenet on eletty. Se tekee tämän hallituksen työstä erityisen vaikeaa, että samaan aikaan me joudumme painamaan jarrua siellä sopeuttamisen puolella ja toisaalta kaasua, [Puhemies koputtaa] jotta saisimme tähän maahan melkein 20 vuoden jälkeen aitoa talouskasvua.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Ilmoituksia

3.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 22.12.2025, 8.1.2026, 15.1.2026, 22.1.2026, 29.1.2026 antanut hallituksen esitykset HE 196-204/2025 vp.

3.2. Valtioneuvoston selonteot

Valtioneuvosto on 22.1.2026 antanut eduskunnalle selonteon VNS 12/2025 vp maaseutupolitiikasta.

3.3. Valtioneuvoston selonteot

Valtioneuvosto on 29.1.2026 antanut eduskunnalle selonteon VNS 13/2025 vp Puolustusvoimien osallistumisesta Naton rauhan ajan yhteisen puolustuksen tehtäviin vuonna 2027.

3.4. Kertomukset

Eduskunnalle on annettu Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2025 (K 20/2025 vp).

3.5. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 19.12.2025 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 66–71/2025 vp.

3.6. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 75-82/2025 vp.

4. Saara-Sofia Sirénin vapautuspyyntö edustajantoimesta

Vapautuspyyntö VAP 1/2026 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Edustaja Saara-Sofia Sirén on 22.1.2026 päivätyssä kirjeessä pyytänyt vapautusta edustajantoimesta Työeläkevakuuttajat Tela ry:n hallituksen valittua hänet 22.1.2026 uudeksi toimitusjohtajaksi 1.5.2026 alkaen. Edustaja on pyytänyt, että vapautus edustajantoimesta tulee voimaan 30.4.2026 alkaen.

Puhemiesneuvosto puoltaa pyyntöä ja esittää, että vapautus edustajantoimesta myönnetään 30.4.2026 alkaen.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Saara-Sofia Sirénille myönnettiin vapautus edustajantoimesta 30.4.2026 alkaen.

5. Martin Paasin vapautuspyyntö hallintovaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 2/2026 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 6.2.2026 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 6.2.2026 kello 10.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsopimuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 199/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.06 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Tämä hallitus suhtautuu erittäin vakavasti nykyiseen työttömyystilanteeseen. Me olemme sitoutuneet tekemään kaikkemme, jotta tilanne kääntyy. Me käännämme jokaisen kiven, joka käännettävissä vain on. On aivan selvää, että yksittäistä hopealuotia tai ihmelääkettä ei ole olemassa. Ei ole mitään sellaista suurta työpaikkojen kätköä, joka voitaisiin vain sormia napauttamalla avata ja joka saataisiin nopeasti käyttöön. Tilanteen parantaminen vaatii siis pitkäjänteistä työtä. Se vaatii sarjan toimia, joilla parannetaan työnantajien kykyä työllistää, sillä vain työnantajien työllistämiskykyä parantamalla voimme edesauttaa työllisyyden kasvua.

Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on jälleen osa toimenpiteiden sarjaa, jolla autetaan suomalaisia pk-yrityksiä pärjäämään ja suomalaisia työnhakijoita työllistymään. Esityksellä joustavoitetaan määräaikaisten työsopimusten solmimista, lyhennetään lomautusilmoitusaikaa ja poistetaan takaisinottovelvollisuus alle 50 työntekijän yrityksiltä.

Määräaikainen työsopimus voitaisiin jatkossa tehdä työnantajan aloitteesta enintään vuoden ajaksi ilman perusteltua syytä, jos kyse on ensimmäisestä työsopimuksesta työnantajan ja työntekijän välillä. Uudistus voi siis tarjota esimerkiksi nuorille, joilla ei ole vielä kattavaa työkokemusta, mahdollisuuksia saada jalkansa työelämän oven väliin. Toisaalta tämä voi tarjota myös varttuneemmalle työntekijälle mahdollisuuksia niissä tilanteissa, joissa henkilö haluaa siirtyä täysin toiselle alalle, jolta hänellä ei ole kuitenkaan aiempaa työkokemusta.

Esitykseen sisältyy myös useita tasapainottavia suojaelementtejä, joilla turvataan työntekijän asemaa ja varmistetaan, että vakituinen työsuhde säilyy ensisijaisena työsuhdemuotona. Määräaikaisten työsopimusten ketjuttamista ensinnäkin rajoitetaan useilla toimilla: Sopimus voidaan ensinnäkin tehdä vain enintään vuodeksi. Toisekseen työnantajalle asetetaan velvollisuus selvittää työsuhteen jatkomahdollisuuksia määräaikaisuuden päättyessä. Kolmanneksi työnantajalle tulee velvollisuus tarjota lähtökohtaisesti vakituista työsopimusta sille työntekijälle, joka on työskennellyt vuoden ilman perusteltua syytä tehdyssä määräaikaisessa työsuhteessa. Tämä koskee tapauksia, joissa työnantaja aikoo jatkaa työn teettämistä kyseisessä tai vastaavan kaltaisessa tehtävässä. Velvollisuus työn tarjoamiseen jatkuisi enintään neljä kuukautta työsopimuksen päättymisen jälkeen. Jos määräaikainen työsopimus tehdään sääntelyn vastaisesti, työsopimusta pidettäisiin toistaiseksi voimassa olevana. Määräaikaista työsopimusta ei myöskään saisi tehdä tai jättää tekemättä syrjivin perustein, mistä säädettäisiin nimenomaisesti laissa. Lainvastaiselle toiminnalle ja syrjinnälle on sääntelyssä ehdoton nollatoleranssi.

Herra puhemies! Ehdotuksessa esitetään myös takaisinottovelvollisuuden poistamista alle 50 työntekijän yrityksiltä. Muutos mahdollistaa sen, että pienissä yrityksissä vältytään suurelta byrokratialta, kun uusiin työpaikkoihin voidaan palkata soveltuvimmat tekijät suoraan ja nopeasti vapailta markkinoilta. Pienissä yrityksissä on merkittävä työllistämispotentiaali, jonka toteutumista ei pidä vaikeuttaa ylimääräisellä byrokratialla.

Lisäksi ehdotuksessa ehdotetaan lomautusilmoitusajan lyhentämistä kahdesta viikosta seitsemään päivään. Kuten tiedämme, maailma voi muuttua nopeasti, ja se voi ulottaa yllättäviä vaikutuksia myös yritysten tilauskantoihin. Jotta yritykset onnistuvat pääsemään

kriisien yli, on tärkeää turvata riittävän nopea reagointikyky näissä yllättävissä sokkitilanteissa. Se auttaa turvaamaan myös pitkällä aikavälillä työpaikkojen säilymistä.

Herra puhemies! Toivon, että tässä salissa me löydämme mahdollisimman laajan ja vahvan tuen sen eteen, että suomalaisten yritysten kykyä työllistää ja palkata lisää työntekijöitä voidaan viedä eteenpäin. Nähdäkseni tämä lainsäädäntöehdotus vastaa tähän tarpeeseen erittäin hyvin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Halukkaat edustajat voivat pyytää minuutin mittaista vastauspuheenvuoroa painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

17.10 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtaosa työttömistä tekee kaikkensa saadakseen töitä, mutta valitettavasti liian moni jää vaille työpaikkaa. Hallituksen tavoite oli satatuhatta uutta työllistä, mutta nyt kuitenkin kaikessa tässä hallituksen voimavarat ovat menneet palkansaajien aseman heikentämiseen.

Arvoisa työministeri Marttinen, tuotte tänään tässä keskustelussa lähetekeskusteluun uusia palkansaajan asemaa heikentäviä esityksiä, ja minun onkin aivan pakko kysyä teiltä, ministeri Marttinen: ovatko nämä teidän ideologiset esitykset vain hankkeita heikentää työmarkkinajärjestelmää, koska teidän aikaisemmatkaan toimet eivät ole työllisyyttä parantaneet?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

17.11 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että työllistämisen kynnystä on tarpeen madaltaa, ja on tärkeää, että pohdimme yhdessä keinoja, miten sitä voisimme toteuttaa, mutta, arvoisa puhemies, ei sitäkään voi tehdä hinnalla millä hyvänsä. Tosiasia on, että tämä nyt käsittelyssämme oleva esitys uhkaisi jopa lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Tämä selviää myös lain esitöistä. Ja kun tiedämme, että valitettavasti Suomessa raskaussyrjintä on tälläkin hetkellä edelleen vakava, todellinen ongelma, pitäisi meidän nyt pikemminkin yhdessä pyrkiä löytämään keinoja siihen, että pääsisimme tästä ilmiöstä eroon. Siksi näen kyllä, että tämä esitys on erittäin ongelmallinen, ja toivon, että tämän yhdessä voimme täällä myös todeta, kun käsittely käynnistyy.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Diarra, olkaa hyvä.

17.12 **Fatim Diarra vihr** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Minusta ministeri tässä paljasti kyllä korttinsa, samoin kuin hallitus paljasti korttinsa tässä ministerin esittelyn aikana. Ministeri puhui koko ajan ainoastaan pienistä yrityksistä — pienistä yrityksistä — mutta jos lukee tämän lakiesityksen, niin eihän tämä laki nyt koske vain pieniä yrityksiä vaan kaikkia työntekijöitä. Tämä koskee varhaiskasvatuksen opettajia, sairaanhoitajia, kaikkia, jotka ovat töissä myös suurissa organisaatioissa. Eli jos ministeri ja hallitus haluavat helpottaa pienten yritysten palkkausta, niin miksi laki ei sitten keskity pieniin yrityksiin vaan nyt aivan kaikkiin? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

17.13 **Minja Koskela vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Marttinen, te perustelitte äsken työllisyydellä tätä esitystä, mutta tässä esityksessähän sanotaan: ”Tutkimustieto ei osoita lakimuutoksella olevan selviä työllisyysvaikutuksia.” Tämä määräaikaisten työsuhteiden helpottaminen ei lisää työllisyyttä, vaan se on jälleen yksi heikennys työntekijöille. Erityisen härskin tästä esityksestä tekee se, että vaikutukset sukupuolten tasa-arvoon tulevat olemaan huomattavat. Raskaussyrjintä tulee suurella todennäköisyydellä lisääntymään, ja syntyvyyden arvioidaan mahdollisesti laskevan. Tätä jälkimmäistä perustellaan hallituksen esityksessä aivan käsittämättömällä lauseella: ”Vaikutus voidaan kuitenkin katsoa vähäiseksi, sillä sen on tutkittu vaikuttavan lähinnä naisiin”, ja niin edespäin. Minun on vaikea ymmärtää, että kukaan kehtaa perustella mitään esitystä näin törkeästi, mutta joudun valitettavasti toteamaan, että Orpon hallituksen työmarkkinapolitiikassa törkeydellä ei ole ollut tähänkään asti rajoja. En voi kannattaa tätä esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

17.14 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä on työttömiä tässä maassa 350 000 ja lisäksi 80 000 aktiivitoimien piirissä eli yhteensä 430 000 työtöntä, ja joulukuussa teimme kyseenalaista historiaa nousemalla kyseenalaisella ranking-listalla kärkeen, eli ohitimme Espanjan, ja nyt meillä on korkein työttömyys koko Euroopassa.

Voisi sanoa, että te olette voimalla purkaneet työntekijöitten suojaksi tehtyä lainsäädäntöä tällä vaalikaudella, ja tämä on sitä samaa sarjaa. Eli tässä mahdollistetaan määräaikaisten työsopimusten tekeminen vuodeksi ilman perusteltua syytä myös vakituiseen työhön. Tämä tulee lisäämään epävarmuutta, pätkätöitä, raskaussyrjintää ja heikentää entisestään kotitalouksien uskallusta kuluttaa ja perustaa perheitä, jolloin syntyvyys romahtaa jopa ennusteita enemmän. Tätä ei voi tämän vuoksi kannattaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

17.15 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyselytunnin aikana edustaja Kurvinen peräsi nimenomaan täsmätoimia, joilla Suomen työllisyyttä parannetaan. Nyt hän ei ole edes paikalla, kun on nimenomaan kolme sellaista täsmätoimea, joilla parannetaan sitä, että työllistämiskynnys alenee.

Edustaja Viitala sanoi täällä aivan oikein, että suurin osa työttömistä haluaa päästä töihin. Nimenomaan näin on, mutta he tarvitsevat niitä työmahdollisuuksia, jotta he voivat päästä töihin. Tällä uudistuksella helpotetaan sitä, että nuori saa ensimmäisen työpaikan helpommin; helpotetaan, aivan kuten ministeri Marttinen sanoi, ammatinvaihtajan mahdollisuutta päästä töihin; tällä helpotetaan sitä, että kun lomauttamiseen joudutaan, niin yrityksen toimintakyky säilyy paremmin; ja tällä helpotetaan byrokratiaa takaisinottovelvoitteessa. Nämä ovat juuri sellaisia konkreettisia uudistuksia, joilla Suomen työmarkkinaa muutetaan kilpailukykyisemmäksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

17.16 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Juuri niin, me haluamme lisää työpaikkoja, me haluamme madaltaa sitä työllistämisen kynnystä, mutta emme hinnalla millä hyvänsä — emme hinnalla millä hyvänsä.

Tämä esitys, niin kuin on esitöissä tuotu esiin, lisää tai saattaa lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Miksi te tuotte tällaisia esityksiä, joista on todettu, että niillä ei välttämättä olisi niitä työllistämisen vaikutuksia, mitä hallitus kuitenkin perustelee niillä olevan?

Ja miksi te tuotte jatkuvasti esityksiä, joilla naisten työmarkkina-asemaa heikennetään? [Pia Lohikoski: Hyvä kysymys!] Te veitte aikuiskoulutustuen, joka tuki erityisesti naisvaltaisia aloja. Nyt te tuotte esityksen, jolla jälleen kyykytetään naisia ja naisvaltaisia aloja. Ministeri Marttinen, millä te perustelette tämän vääryyden?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

17.17 **Jaana Strandman ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on madaltaa kynnystä palkata ja lisätä työn syntymistä epävarmassa taloustilanteessa. Esityksessä mahdollistetaan määräaikaisen työsopimuksen tekeminen ensimmäisen kerran enintään vuoden ajaksi ilman erillistä perusteltua syytä. Erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille tämä tarkoittaa parempia mahdollisuuksia reagoida tilanteisiin, joissa työvoiman tarve on todellinen mutta tulevaisuus vielä avoin.

Suomen työmarkkinat ovat monilta osin jäykät. Tämä on yksi keskeinen tekijä heikkoon työllisyyskehitykseen ja vaatimattomaan talouskasvuun. Hallitus vastaa tähän nyt purkamalla käytännön esteitä, jotka ovat estäneet rekrytointeja ja lisänneet työnantajan riskiä. Esitys on tärkeä täsmätoimi tässä työllisyystilanteessa. [Johanna Ojala-Niemelä: Varsinkin naisvaltaisilla aloilla!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.18 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa ministeri! Perustelette tätä määräaikaisuuksien helpottamista juuri yritysten näkökulmasta. Heikennys kuitenkin tulee koskemaan merkittävästi enemmän juuri julkisen sektorin naisvaltaisia aloja, ja tuntuu, että näistä aloista teillä ei ehkä ole tuntemusta, kun näitä lakiesityksiä täällä kuuntelee, esimerkiksi vaikka vientivetoisesta palkkamallista. Haluaisin kysyä: selvitittekö sitä mahdollisuutta, että tämä lakiesitys olisi rajattu koskemaan vain yrityksiä eikä ollenkaan julkista sektoria? Tai sitten luitteko lain tasa-arvovaikutuksia tai edes lain esitöitä, joissa nostetaan tämä raskaussyrjinnän todennäköinen lisääntyminen, joka täällä on mainittu jo useamman kerran? Jo tällä hetkellä yleisin raskaus- ja perhevapaasyrjinnän muoto on määräaikaisten työsuhteiden jatkamatta jättäminen. Tätä pitäisi vähentää, ei lisätä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

17.19 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin kyllä ministeriltä kuulla, miksi tasa-arvon mallimaata johdetaan nyt määrätietoisesti vuosikymmenten harppauksilla taaksepäin. Miksi hallituksen politiikalla halutaan tietoisesti heikentää naisten asemaa työmarkkinoilla ja yhteiskunnassa? Sehän lukee teidän

esityksessänne, että määräaikaisuudet lisäävät raskaussyrjintää. Se lukee selvästi siellä. Tämä on yksiselitteisesti naisvihamielistä politiikkaa.

Esityksen mukaan lakimuutoksella ei ole mitään työllisyysvaikutuksia. Työpaikkojen luomisen sijaan työttömyyshallitus vain ja ainoastaan murentaa ihmisten uskoa huomiseen. Epävarmuutta, epävarmuutta ja epävarmuutta. Te heikennätte naisten asemaa työmarkkinoilla. Käytännössä siis perheestä haaveilevien nuorten naisten suunnitelmat lykkääntyvät, ja samaan aikaan ihmetellään, miksi lasten määrä vähenee. [Puhemies koputtaa] Aika erikoisia esityksiä, täytyy kummastella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

17.21 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Olisi jotenkin hieman helpompi ymmärtää tämän lain sisältöä ja tavoitteita, jos niillä olisi jonkinlaista tukea esimerkiksi tutkimusnäytöstä tai niistä lausunnoista, joita tämä on osakseen saanut. Mutta itse asiassa jo silloin, kun Orpon—Purran hallitus oli Säätytalolla ja pyysitte esimerkiksi ministeriöstä tietoa sekä irtisanomissuojan heikentämisestä että näistä perusteettomista pätkätöistä, kerrottiin, että näillä ei ole oikeastaan minkäänlaista tekemistä valtiontalouden kanssa eikä näillä ole myöskään juuri mitään tekemistä työllisyydenhoidon kanssa. Sen takia täytyy kyllä sanoa, että minä olen aika surullinen, että sellaisen lain, jolla ei ole mitään tekemistä talouden kanssa — eikä sillä ole mitään tekemistä työllisyyden kanssa, mutta sillä on aivan selkeitä riskejä, esimerkiksi ja erityisesti naisten työmarkkina-asemaan — te olette valmiit viemään läpi vain ja ainoastaan siksi, että se on teille selvästi valta-asemakysymys. Kysyn teiltä, ministeri Marttinen: todellako nämä riskit ovat ottamisen arvoisia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Partanen, olkaa hyvä.

17.22 **Karoliina Partanen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On pakko muistuttaa siitä, että hallitus on myös antanut esityksen tasa-arvolain muuttamisesta, ja se on joulukuussa lähetetty lausunnoille. Me todella kannamme huolta raskaussyrjinnästä ja naisten asemasta työelämässä, ja siksipä haluammekin kirjata tasa-arvolakiin määräaikaisuuden, vanhemmuuden ja perhehuoltovelvollisuuden selkeiksi syrjintäperusteiksi. Sen lisäksi työnantajalle säädetään selvitysvelvollisuus, elikkä työnantajan tulee antaa kirjallinen selvitys, jos määräaikaisuutta ei jatketa raskauden tai perhevapaan ilmoittamisen jälkeen. Sen lisäksi haluamme antaa työntekijöille enemmän kanneaikaa, elikkä kanneaika tulee pitenemään ja keskeytyy lautakuntakäsittelyjen ajaksi. Lisäksi työnantajalle tulee vastuu liittyen vuokratyötä tekeviin työntekijöihin. Hyvitysvelvollisuus koskisi laajemmin myös työvoimaa vuokraavia yrityksiä. Hieman harmittelen sitä, että nämä tosiasiat usein puuttuvat opposition puheenvuoroista. [Jaana Strandman: Erinomainen puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

17.23 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä työministeri toivoi laajaa tukea työllistämistoimille, samoin tässä edustaja Satonen peräänkuulutti myöskin keskustalta tukea työllistämistoimiin. Keskusta tukee ilman muuta

järkeviä työllistämistoimia yrityksille työllistämiseen. Ja tässäkin esityksessä niitä hyviä elementtejä olisi ollut, mutta valitettavasti tämä on pilattu näillä muutamilla asioilla, erityisesti tähän raskaus- ja perhevapaasyrjintään liittyen. Ovathan nämä lauseet todella kummallisia, että vaikutukset katsotaan vähäisiksi, jos ne koskevat naisia ja muutamia tuhansia synnytysikäisiä, koska tässä tilanteessa, jossa me tarvitsemme jokaisen lapsen ja syntyvyys on alhainen, ei meillä kerta kaikkiaan ole näissä lakiesityksissä varaa tuoda sellaisia esityksiä, jotka lisäävät perhevapaasyrjintää, niin kuin tämän esityksen mukaisesti on myöskin tasa-arvovaltuutettu lausunut.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.24 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työntekijöiden asemaa heikentäviä hallituksen esityksiä on tullut lukuisia, ja yhdessä sosiaaliturvaleikkausten ja koulutukseen ja sotepalveluihin kohdistuvien leikkausten kanssa on selvää, että Orpon hallitus tekee tasa-arvovihamielistä politiikkaa. Tämän lakiesityksen kohdalla voidaan suoraan sanoa, että kyse on naisvihamielisestä esityksestä.

Tämä esitys, ministeri Marttinen, on märkä rätti nuorten naisten naamaan. Kun määräaikaiset työsuhteet tämän esityksen myötä lisääntyvät, on odotettavissa, että työmarkkinoiden syrjintätapaukset, kuten raskaussyrjintä, lisääntyvät, niin kuin täällä on tuotu esille. Herää kysymys siitä, miksi, ministeri Marttinen, on niin, että teidän kaikki työelämää koskevat uudistukset ovat nimenomaan työntekijöiden asemaa heikentäviä esityksiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

17.25 **Johan Kvarnström sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä ehdotetaan, että vuoden määräaikainen työsopimus voidaan tehdä ilman perusteltua syytä kaikkialla. Valitettavasti perusteettomat pätkätyöt eivät lisää nyt tarvittavaa luottamusta, päinvastoin lisäävät prekarisaatiota.

Yritysten työllistämiskynnyksen madaltaminen on sinänsä kannatettava tavoite, mutta näillä keinoilla raskaussyrjinnän ja perhevapaasyrjinnän riski kasvaa ja epävarmuus lisääntyy työelämässä. Tämän lisäksi työllisyysvaikutukset ovat itse esityksen mukaan vähäisiä. Pidän kyllä myönteisenä, että hallitus aikoo päivittää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain raskaussyrjinnän tehokkaammaksi ehkäisemiseksi, mutta pidän juuri sen takia ristiriitaisena, että hallitus tuo samanaikaisesti tällaisen esityksen, joka lisää syrjinnän riskiä.

Ärade talman! Att sänka tröskeln för företag att anställa är motiverat, men det här förslaget riskerar att ha större nackdelar än fördelar, och vi socialdemokrater anser att en rekryteringskompensation och höjd nedre gräns för mervärdesskatt vore vettigare alternativ.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.27 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Pienille ja keskisuurille yrityksille yksikin rekrytointi on iso päätös. Se on taloudellinen riski mutta

myös juridinen riski, johon tällä esityksellä vihdoin puututaan suoraan. Mahdollisuus tehdä ensimmäinen määräaikainen työsopimus ilman erillistä perustetta, rajatun ajan lomautusilmoitusajan lyhentäminen ja takaisinottovelvollisuuden keventäminen pienemmiltä työnantajilta eivät ole keinoja kiertää työntekijöiden oikeuksia, ne ovat keinoja madaltaa sitä kynnystä, joka estää työpaikan syntymisen alun perinkään. Suuri osa uusista työpaikoista syntyy juuri perheyrityksissä, kasvuyrityksissä, paikallisissa palveluyrityksissä. Tämä laki on tärkeä, jotta näissä yrityksissä uskalletaan palkata ensimmäinen, toinen tai kolmas työntekijä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

17.28 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on monia erittäin hyviä elementtejä, joskin täytyy sanoa, että tällä hetkellähän meillä ei työmarkkinoilla ole sitä ongelmaa, että meillä olisi työntekijöiden tarjonnasta pulaa — kyllä meillä työntekijöitä on. Meillä on pulaa työnantajista ja niistä, jotka menestyvät ja voivat palkata lisää.

Tässä on kyllä, kuten täällä on monissa puheenvuoroissa tuotu esille, se ongelma, että täällä hallitus omassa esityksessään sivuilla 39 ja 40 toteaa: ”Esitykseen sisältyvä kahden vuoden vähimmäisaikaraja ennen uutta ilman perusteltua syytä solmittavaa määräaikaista työsuhdetta voi johtaa siihen, että tämäntyyppiset työsuhteet toistuvat erityisesti synnytysikäisillä naisilla.” Seuraavalla sivulla täällä todetaan suoraan: ”Lakimuutoksella voidaan tutkimuskirjallisuuden perusteella tunnistaa lasten saamista myöhentävä vaikutus, jolla voi vallitsevassa tilanteessa Suomessa olla siten vaikutus myös lopulliseen syntyvyyteen.” Arvoisa ministeri, voitteko luvata nytten, [Puhemies koputtaa] kun Suomessa ei ole tällä hetkellä varaa yhtään viestiä lähettää siitä, että syntyvyys pitäisi saada alemmas ja että meillä pitäisi syrjiä naisia, [Puhemies koputtaa] että nämä korjaukset voitaisiin tehdä eduskunnassa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

17.29 **Timo Suhonen sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aiemmassa puheenvuorossa edustaja Satonen kehui tämänkin lakiesityksen työllisyysvaikutuksia. Iltalehdestä 14. tammikuuta saimme lukea edellisen työministerin sanomana seuraavaa: ”Satonen painottaa, että laskennallisesti liki 100 000 työpaikkaa on hallituksen toimesta tehty, vaikka ne eivät ole realisoituneetkaan.” Arvoisa edustaja Satonen, täytyy kyllä todeta, että voi olla nyt niin, että teidän äsken, aiemmin kehumanne työllisyysvaikutukset eivät myöskään tämän lakiesityksen osalta realisoidu.

Arvoisa työministeri, ettekö tunnista ristiriitaa hallitusohjelmanne kirjauksen kanssa, jossa todetaan, että määräaikaisten työsopimusten ketjuttamista tulee vähentää? Tälläkin perusteella tämä lakiesitys on täyttä teatteria ja huonoa sellaista. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.30 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lausunnoista pari poimintoa, jotka on syytä ottaa huomioon, kuten täällä on jo aiemminkin tuotu esille: Esitysluonnoksen mukaan lainsäädännön arviointineuvosto toteaa, että esitysluonnoksen

mukaan ehdotuksella voi olla vaikutusta raskaus- ja perhevapaasyrjintään siitäkin huolimatta, että raskaus- ja perhevapaasyrjintä on kiellettyä myös ilman perusteltua syytä solmittavien määräaikaisten työsopimusten kohdalla. Edelleen esitysluonnoksen mukaan on myös mahdollista, että muutosten myötä vakaan aseman saavuttaminen työmarkkinoilla voi kestää entistä pidempään. Tämän epävarmuuden on arvioitu voivan myöhentää esimerkiksi perheen perustamista, kuten esimerkiksi edustaja Lohi tässä hyvin toi esille. Ja on myös tämä, että hallituksen esityksessä itsessään todetaan, että tällä voi olla joissain tapauksissa vaikutusta raskaus- ja perhevapaasyrjintään siitäkin huolimatta, että se on kiellettyä. Näihin on aidosti otettava täällä eduskunnassa kantaa ja korjattava ne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

17.31 **Hanna Laine-Nousimaa sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys määräaikaisten työsuhteiden laajentamisesta ilman perusteltua syytä ei lisää vakautta suomalaisille työmarkkinoille, se vähentää sitä. Erityisen kovaa muutos osuu naisiin, nuoriin, perheellisiin sekä perheen perustamista suunnitteleviin, kuten tässä on jo monesta suusta todettu aiemminkin. He ovat jo nyt yliedustettuina määräaikaisissa työsuhteissa. Tutkimusten mukaan muutokset lisäävät riskiä perhevapaasyrjintään, vaikeuttavat lainansaantia ja tekevät työn ja perhe-elämän yhteensovittamisesta epävarmempaa. Se ei ole työntekijän, perheiden eikä Suomen talouden etu.

Suomalaisen työelämän vahvuus on ollut vakaus ja luottamus. Tätä ei pidä murentaa politiikalla, joka lisää epävarmuutta, heikentää perheiden arkea ja vaarantaa työntekijöiden asemaa. Me tarvitsemme ratkaisuja, jotka rakentavat työelämää eteenpäin. Ministeri Marttinen, koska saamme käsittelyyn hallituksen esityksiä, jotka rakentavat työelämän yhtenäisyyttä ja rakentavat luottamusta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen, olkaa hyvä.

17.32 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietysti hienoa kuulla, että tasa-arvolakiin on teossa muutoksia siten, että oikeasti työmarkkinoilla tasa-arvo voisi toteutua. Mutta ovathan nämä nyt todella ristiriidassa, tasa-arvolaki versus tämä työsopimuslaki, jota me esimerkiksi nyt tässä käsittelemme — ja jos vertaa sitten vielä esimerkiksi vientimalliin, aikuiskoulutustuen lakkauttamiseen ja yleensä näihin julkisen alan irtisanomisiin, mitä tämän hallituksen toimesta nyt tapahtuu, kun esimerkiksi hyvinvointialueilta leikataan kaksi miljardia euroa tällä kaudella.

Mutta siitä on kiitettävä hallitusta, että nyt ollaan rehellisiä siinä, mitä tämä esitys tuo tullessaan. Kun sanotaan suoraan, että vaikutukset voidaan katsoa vähäisiksi, koska ne kohdistuvat naisiin ja etenkin synnytysikäisiin naisiin, niin minusta siitä on syytä kiittää, että tiedämme nämä tausta-ajatukset täällä esityksen taustalla. [Puhemies koputtaa] Mutta syntyvyyden tähden ja nuorten naisten tähden tämän ei pitäisi mennä läpi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

17.34 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ministeri Marttinen, kyllä se niin on, että tällä esityksellä te nimenomaan heikennätte työllisyystilannetta ja ihmisten luottamusta. Ehdotetut muutokset heikentävät merkittävästi työntekijän asemaa

ja työsuhdeturvaa ilman tasapainottavia toimia, ja toistaiseksi voimassa olevien työsopimusten ensisijaisuus työsuhdemuotona heikkenee, koska määräaikaisten työsopimusten käyttöä helpotetaan tässä merkittävästi.

Määräaikaisuuksia koskeva lakimuutos voi, niin kuin täällä on jo monta kertaa sanottu, lisätä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. STM:ssä on tehty 2024 Raskaussyrjintä Suomessa -selvitys, jonka johtopäätöksissä lukee nimenomaan niin, että ”raskaana olevista joka neljäs kokee työelämässä vähintään yhtä raskaussyrjinnän muotoa” ja ”raskaana olevista miltei puolet kokee työelämässä ainakin yhden raskautensa aikana raskaussyrjintää, pelkoa raskauden vaikutuksesta asemaan tai jotain muuta kielteistä”. Samaan aikaan te sanotte, että te teette täällä muita tasa-arvoa edistäviä muutoksia, mutta te heikennätte mahdollisuuksia niitä selvittää, [Puhemies koputtaa] koska haluatte heikentää ay-liikkeen asemaa tässä maassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

17.35 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Keskusta haluaa vakaata työelämää, eikä me voida hyväksyä semmoista lakia, joka todennäköisesti tulee lisäämään raskaussyrjintää. Tämä esitys on siinä suhteessa kyllä huono.

Se on tietenkin mukavaa, että te tunnustatte itsekin, että tämä laki vaikuttaa lähinnä naisiin ja siksi vaikutus on vähäinen. Kun minä nämä lauseet luin, niin kyllä ensimmäinen ajatus oli, että anteeksi, mitä. Pisteet siitä, että lakiesitys tosiaan on kerrankin rehellinen, että myönnetään ihan heti kättelyssä, että ei tällä oikeastaan ole työllisyysvaikutuksia, ja sitten, että ei tämä ainakaan lasten hankkimiseen kannusta maailmassa, jossa meillä on lapsikato, ongelma, että ihmisiä ei synny riittävästi, pätkittäinen työelämä ja joka kolmas on jo nyt kokenut raskaussyrjintää.

Te mylläätte työelämää jatkuvasti ympäri, mutta toivoisin, että sinne tulisi joskus myös jotain positiivista. Milloin me saadaan lakiesityksiä esimerkiksi siihen ketjuttamisen vaikeuttamiseen, tai milloin me saadaan tämän raskaussyrjinnän vähentämiseen lakiesityksiä? Voisiko semmoisia joskus jo tulla, jotain positiivista? Taustallahan tässä se ajatus on ollut ihan mukava, työllistää enemmän, [Puhemies koputtaa] mutta keskusta ei voi tätä lakia tämmöisenä hyväksyä nimenomaan näitten raskausasioitten ja naisasioitten takia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

17.36 **Tere Sammallahti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Ihmettelen kyllä tätä kielenkäyttöä täällä — puhutaan naisvihamielisyydestä, tasa-arvovihamielisyydestä, mitä kaikkea älytöntä.

Käydään nyt nämä kaksi keskeistä elementtiä tässä laissa läpi:

Ensimmäinen on nämä määräaikaisuudet: Kyllä, määräaikaisuuksien aloittamisen kynnys madaltuu, mutta vastaavasti niitten ketjuttamisten, jotka ovat saattaneet aikaisemmin kestää vuosia tai vuosikymmeniä, jatkaminen vaikeutuu. Eli toisin sanoen tässä tullaan vähän molemmin puolin vastaan, ja olettaisin näin, että lopputuloksena on vähemmän ketjutettuja määräaikaisuuksia ja sitä vasten vakaampaa työelämää.

Toinen asia on sitten tämä takaisinottovelvollisuus: kyllä meidän täytyy ymmärtää tässä maassa myös yrittäjän näkökulmaa, sitä, että sitä työllistämisriskiä saadaan alennettua ja sitä kautta ihmisille enemmän potentiaalisia työpaikkoja auki.

En minä sitä ihmettele, että vasemmisto täällä sylkee suomalaisen yrittäjän päälle, mutta sitä minä ihmettelen, että keskusta täällä näyttää ottavan niin jyrkän kannan tähän elukkaan, suomalaiseen yrittäjään, [Puhemies koputtaa] joka on isänmaallisimpia otuksia tällä planeetalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

17.37 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä varsinkin ministeri Marttinen ja edustaja Satonen edustivat orwellilaista kielenkäyttöä, kun puhuttiin uudistamisesta. Paljon objektiivisemmin voisi sanoa esimerkiksi, että tässä on viisi vippaskonstia turvattomuuden lisäämiseksi suomalaisessa työelämässä.

Sinnehän on tämän määräaikaisen työsopimuksen perusteettomuuden lisäksi sisään ujutettu uudenlainen ketjuttaminen, elikkä voi kolme työsuhdetta peräkkäin sen vuoden sisällä ilman perustetta solmia. Sitten on tämä ylimääräinen irtisanomismahdollisuus tämän määräaikaisen työsuhteen kestettyä vähintään kuusi kuukautta. Neljäntenä on lomautusilmoitusajan lyhentäminen puoleen, neljästätoista päivästä seitsemään päivään. Sitten on tämä takaisinottovelvollisuus niin, että se vaatisi jatkossa yli 50:n henkilöstöä. Elikkä näitä on kaikkiaan viisi kohtaa, [Puhemies koputtaa] joissa todella heikennetään vakavasti turvallisuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

17.39 **Paula Werning sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen itse sairaanhoitaja ja tiedän 20 vuoden sairaanhoitajakokemuksella, mitä määräaikaiset työsuhteet ovat, sillä minullakin on niitä kertynyt melkoinen pumaska. Se tarkoittaa työelämässä käytännössä sitä, että raskaudesta ei uskalleta kertoa, tulevaisuutta ei uskalleta suunnitella eikä omaan työhön uskalleta sitoutua. Elämää eletään koko ajan varsin varuillaan.

Hallitus myöntää itse, että määräaikaisuuksien lisääminen kasvattaa syrjinnän riskiä erityisesti raskaus- ja perhevapaasyrjinnän osalta. Silti tämä esitys tuodaan tänne eduskuntaan. Esitys on osa laajempaa kokonaisuutta, jossa työntekijöiden turvaa heikennetään pala palalta, jälleen kerran. Riski siirretään työntekijälle, ja se näkyy valitettavasti työntekijän arjessa stressinä, epävarmuutena ja taloudellisena huolena. Työllisyyttä ei paranneta heikentämällä työntekijöiden turvaa. Valitettavasti tätä esitystä ei voi kannattaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

17.40 **Riitta Kaarisalo sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä minusta on sinänsä huolestuttavaa ja murheellista, että jälleen kerran hallitus tuo tähän saliin esityksen, jonka vaikutukset niin talouteen kuin työllisyyteenkin ovat vähäisiä. Kuitenkin näillä muutoksilla voi olla merkittäviä negatiivisia vaikutuksia sekä yhteiskuntaan että sitten tietenkin työntekijöille.

Tämä lakiesitys herättää paljon erilaisia kysymyksiä. Oikeastaan itse haluaisin kysyä työministeriltä: Miten hallitus varmistaa sen, ettei määräaikaisia työsopimuksia ketjuteta lainvastaisesti? Ja toisaalta, miksi hallitus esittää määräaikaisten työsuhteiden lisäämistä myös julkiselle sektorille? Kuten te itsekin näissä perusteluissa toteatte, niin julkisella sektorilla käytetään jo nyt yksityistä sektoria enemmän määräaikaisia työsuhteita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

17.41 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Vielä tähän tasa-arvokulmaan sen verran, että onhan tämä hiukan ironista, että tällä hetkellä, kun muun muassa edustaja Partanen täällä puhuu tasa-arvolain muutoksista ja siitä, kuinka sitä kautta parannetaan tätä lakia, joka itsessään tulee lisäämään raskaussyrjintää, niin samaan aikaan hallitus joka tapauksessa leikkaa muun muassa aluehallintovirastoilta ja vaikeuttaa liittoon liittymistä ja liitossa pysymistä. Eli kukaan ei käytännössä tulevaisuudessa pysty edes valvomaan näitä teidän sinne tasa-arvolakiin esittämiänne toimia.

Puhemies! Toinen kysymys on sitten se, että, ministeri Marttinen, te totesitte, että tämä on täsmätoimi. Tämä on täsmätoimi, jolla ei ole työllisyysvaikutusta, ja talouteenkin vaikutukset ovat vähäisiä. Eli muutoksen vaikutus tuottavuuteen ja sitä kautta talouskasvuun on siis tutkimuskirjallisuuden valossa epäselvää. On aivan käsittämätöntä, että hallitus tuo näin ristiriitaista lainsäädäntöä saliin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

17.42 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on määräaikaisia työsuhteita viidenneksi eniten EU-alueella. Eli meillä on jo määräaikaisia työsuhteita aivan valtavasti, ja hallitus vain lisää niitä. Julkisella sektorilla joka neljäs on määräaikaisessa työsuhteessa, ja sitäkin halutaan lisätä. 13 prosenttia yksityisellä puolella. Nämä luvut ovat todella karmeita, ja tähän hallitus haluaa lisää.

Sitten tässä lakiesityksessä katsotaan, että tuleeko tuottavuuskasvua — ei tule. Kolme viidestä sanoo, että ei tuo tuottavuutta, vaan on negatiivinen vaikutus. Kaksi viidestä sanoo siellä, että nolla tai miinusmerkkinen. Tämä ei tuo mitään hyvää: ei työllisyysvaikutuksia, ei tuottavuusvaikutuksia, negatiivisia vaikutuksia perheitten perustamiseen. Nämä määräaikaiset työsuhteet koskevat nuoria ja naisia enimmäkseen. Me kohdellaan tulevia ihmisiä todella synkästi tällä esityksellä. Tällä ei ole mitään hyviä vaikutuksia tähän työelämätilanteeseen. [Puhemies koputtaa] Meidän pitäisi saada ennustettavuutta työelämään, ei tällaista, mitä nyt tässä ollaan tekemässä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, kuusi minuuttia, olkaa hyvä.

17.44 **Työministeri Matias Marttinen:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Kiitoksia kansanedustajille käydystä keskustelusta. — Nyt minun täytyy kyllä aloittaa tästä edustaja Viitalan puheenvuorosta: Puhuitte ideologisista uudistuksista. Jos me katsomme nyt ihan raakarehellisesti, minkä kaltaista työllisyyspolitiikkaa, talouspolitiikkaa on tehty Pohjoismaissa 30 vuoden aikana, niin Suomi poikkeaa meidän verrokkimaista täysin siinä, että meillä ei poliittinen järjestelmä eivätkä myöskään palkansaajat ja työnantajat yhdessä

ole kyenneet tekemään juuri minkään kaltaisia uudistuksia meidän työmarkkinamalliin. Tämä jää aika usein sanomatta myös tässä. Minusta kysymys on nyt siitä, että tehdään kohtuullisia muutoksia, joilla parannetaan nimenomaan sitä kynnystä työllistää, parannetaan sitä, ja samaan aikaan palkansaajan, työntekijän asema säilyy meidän lainsäädännössä erittäin vahvana näistä muutoksista huolimatta.

Työllisyysvaikutuksiin: On totta kai niin, että tämmöisten hyvin rajattujen muutosten tekemiselle lainsäädäntöön on tutkimuskirjallisuudessa aina hyvin vaikeaa arvioida hyvin tarkkoja vaikutuksia. Tämähän ei ole pelkästään ainoa esitys, vaan se koskee laajemmaltikin tämänkaltaisia rakenneuudistuksia, mitä vastaavasti tehdään. Tässä keskustelussa itseäni vaivaa paljon se, että on piirretty semmoinen kuva, että ikään kuin työllisyys olisi meillä joku tämmöinen vakioinen laatikko, että meillä on sata yksikköä työllisyyttä tässä maassa ja sitten siitä joku osa on määräaikaisuuksia, edustaja Lyly, ja joku osa on taas vakituisia työsuhteita, mutta näinhän se ei ole. Usein on niin, että sen määräaikaisen työsuhteen vaihtoehto ei ole vakituinen työsuhde vaan sen vaihtoehto on työttömyys. Tämä jää monta kertaa tässä keskustelussa täysin väärälle huomiolle. Minä haluan, että nuoret saavat sen ensimmäisen mahdollisuuden päästä töihin, ja sen takia niitä joustoja tarvitaan vastaavasti lisää myös meidän lainsäädäntöön.

Erittäin tärkeää on myös katsoa läpi ja puhua tästä ketjuttamisen ehkäisemisestä, mutta, hyvät kansanedustajat, lukekaa se hallituksen esitys rauhassa, nyt vaikka tänä iltana pistäkää se, edustaja Ovaska, tyynyn alle ja katsokaa... [Jouni Ovaska: Pistetäänkö saunan pesään?] — Edustaja Ovaska, kuunnelkaa, olkaa hyvä. Käyn tämän läpi. — Eli ketjuttamisen kiellon osalta nythän tämä esitys on se, että tässä uudenkaltaisessa määräaikaisuudessa puhutaan siitä, että se määräaikaisuus saa kestää enintään vuoden, saa olla enintään kolmessa pätkässä, ja sen jälkeen lainsäädännössä työnantajalla on velvoite tarjota vakituista — huom. vakituista — työsuhdetta tälle työntekijälle. Tällä hetkellä meidän julkisen sektorin tilannehan on se, että meillä on vaikka sairaanhoitajia pitkään nykyisen kaltaisissa määräaikaisissa työsuhteissa, joihin vaaditaan kyllä peruste, mutta lainsäädännössähän ei ole mitään velvollisuutta tarjota vakituista työsuhdetta. [Arto Satonen: Aivan!] Tämä on se ongelma, minkä takia nämä sairaanhoitajat, vaikka HUSissa, joilta olen saanut paljon viestejä, eivät saa vakituista työsuhdetta, mutta tämähän tarttuu nyt äärimmäisen tehokkaasti nimenomaan siihen. Meille tulee nyt lainsäädäntöön ensimmäistä kertaa velvoite siitä, että nämä henkilöt, jotka tulevat tämän määräaikaisen työsuhteen piiriin, voivat — kyllä — olla vuoden siinä määräaikaisuudessa, mutta sen jälkeen täytyy tarjota vakituista työsuhdetta. Sitä on myös hyvin vaikea kiertää tosiasiassa. Vaikka se työsuhde kestäisi vähemmän aikaa, niin vastaavasti myös silloin on velvollisuus tarjota tälle työntekijälle tätä työtä. Olemme myös kirjanneet lainsäädäntöön tämän ”työtehtävän tai vastaavan kaltaisen työtehtävän”. Jos on joku semmoinen konnatyönantaja, joka muuttaakin hieman sitä työsuhteen sisältöä, niin hän ei pysty kiertämään lainsäädäntöä, jos puhutaan vastaavan kaltaisesta työtehtävästä. Ja vielä tämän kaiken päälle työnantajalla on myös sitten velvollisuus tehdä selvitys siitä, jos on niin, että sen työsuhteen ei ole taas mahdollista jatkua.

Hyvät kansanedustajat, ymmärrän sen, että tämän asian ympärillä käydään paljon keskustelua, ymmärrän sen täysin, mutta nyt joku tolkku myös siihen, mitä tässä salissa oikein väitetään hallituksen suuntaan. Me haluamme, että ennen kaikkea nuoret pääsevät töihin kiinni. Me haluamme, että nuorilla on mahdollisuus perustaa perhe, mutta jotta voi perustaa perheen, niin pitää olla taloudellista turvaa, eikö niin? Pitää olla työtä, pitää olla

töissä, pitää päästä töihin, jotta sen oman elämän pääsee rakentamaan. Sen takia vastaavasti tarvitaan myös niitä toimenpiteitä, joilla taas tässä pääsemme kaikkinensa eteenpäin.

Ymmärrän hyvin sen, että tämä virke, mitä täällä olette toistaneet vaikutusarvioinnista... Meidän virkakunta on pahoitellut julkisuuteen. Se on erittäin huonosti, tai taisin itse käyttää sellaista kieltä eräässä haastattelussa, että se on erittäin tökerösti muotoiltu. Mutta siinä virkkeessä — täällä ainakin vasemmalta laidalta kollegat jättivät sen virkkeen kesken, mutta se kannattaa lukea kokonaan — selviää myös se, mitä vaikutuksia sillä on kaikkinensa sitten haettu. Minä suhtaudun perhe- ja raskausvapaasyrjintään äärimmäisen vakavasti. [Piritta Rantanen: No ei se siltä näytä!] — Kävin juuri, edustaja Rantanen, läpi myös tämän ketjuttamisen kiellon, ja on muuten niin, että tehän ette hallituksessa tehneet tälle ketjuttamisen ehkäisylle yhtään mitään. Ette tehneet asialle yhtään mitään. Mitä te teitte sen eteen, että vaikka sitä määräaikaisessa työsuhteessa olevien sairaanhoitajien aikaa, mitä he ovat määräaikaisessa työsuhteessa, voitaisiin ehkäistä? Nythän tällä lainsäädännön velvoitteella päästään puuttumaan näihin tilanteisiin. Ja olen aivan varma asiasta, että tämä tulee torjumaan myös ketjuttamista erittäin tehokkaasti kaikkinensa. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Vielä viimeiseksi, herra puhemies: Täällä oli puhetta vientimallista, ja nyt taas sama asia, että faktat pöytään, hyvät kollegat. Kun vientimallia säädettiin lainsäädäntöön, te syytitte erittäin voimakkaasti, että se tulee ajamaan naisvaltaiset julkisen sektorin alat palkkakuoppaan, eikö niin? No, miten kävi palkkaneuvotteluissa? Palkkaneuvotteluissa nimenomaan julkisen sektorin naisvaltaiset liitot neuvottelivat yleistä tasoa korkeammat palkankorotukset itselleen sotesektorilla. [Välihuutoja vasemmalta] Toivon, että pitäydytään myös faktoissa ja että myös pohditaan, millä argumenteilla tätä keskustelua kaikkinensa käydään. Vientimalli toimii, ja se jättää myös joustoa eri liitoille käydä keskustelua ja pohtia asiaa eteenpäin.

Herra puhemies! Vielä viimeisenä asiana palkansaajan näkökulmasta: Lainsäädännössä on heille myös mahdollisuus sen vuoden määräaikaisuuden osalta, että kuuden kuukauden jälkeen he voivat irtisanoa sen työsopimuksen. Jos on vaikka niin, että tämä määräaikainen työntekijä saakin vaikka vakituisen työsopimuksen muualta, niin hän voi puolen vuoden jälkeen irtisanoa sopimuksen ja siirtyä taas vastaavasti sitten toiseen työtehtävään.

Uskon, että eduskunta käy tämän asian hyvin huolella läpi, mutta toivon, että vaikka täällä salin vasemmassa laidassa monet teistä tätä myös vastustattekin, niin katsokaa myös aidosti näitä elementtejä, mitä toin tässä keskustelussa esille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Niitä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.51.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.52.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Siellä ensimmäisenä puheenvuoron pitäjänä on edustaja Lyly.

18.52 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on jälleen käsittelyssä lakiesitys, jossa yksipuolisesti heikennetään työntekijöitten olosuhteita, ja vedotaan, että sillä tavalla niitä työpaikkoja syntyy, että niitä olosuhteita heikennetään ja viedään alaspäin. Tässä yhteydessä tulokset voivat kertoa aika paljon siitä. Meidän nuorten työttömyys on kaksinkertaistunut tänä aikana, ja tämä määräaika koskee erityisesti nuoria ja naisia, ja meillä pitkäaikaistyöttömyyttä ja työttömyyttä muutenkin on aika paljon, niin että niillä perusteilla tässä ei pystytä perustelemaan. Eli hallitus lisää tietoisesti epävarmuutta työelämässä ja sysää riskit yksipuolisesti työntekijöiden kannettaviksi. Tämä on ydin tässä asiassa.

Tämä lakiesitys, joka helpottaisi määräaikaisten työsuhteiden solmimista vuodeksi ilman perusteltua syytä, tarkoittaa sitä, että nyt meille tulee tämmöinen yksi määräaikaisten työsuhteitten muoto, jossa ei tarvitse olla perustetta, ja sitten meillä on se muoto, jossa perustellaan, minkä takia määräaikainen työsuhde tehdään jonkun sijaisuuden tai työn tai muun tällaisen tehtävän takia, ja sitten tulevat ne toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet, ja me ollaan tässä ketjussa.

Sitten tästä meidän määräaikaisten määrästä: Kun täällä aina puhutaan siitä, kuinka jäykät työmarkkinat meillä on, meillä itse asiassa on erittäin joustavat työmarkkinat tällä hetkellä. Meidän määräaikaisten työsuhteiden määrä on julkisella puolella 25 prosenttia ja yksityisellä puolella noin 13 prosenttia työsuhteista. Sitten kun tätä verrataan eurooppalaiseen tasoon, EU-tasoon, niin viidenneksi eniten meillä käytetään määräaikaisia työsuhteita ja me ollaan selvästi korkein Pohjoismaista, joissa käytetään määräaikaisia työsuhteita. Tässä mielessä meillä niitä jo tehdään todella paljon, ja siihen sisältyy paljon ongelmia.

Tämä logiikka, jonka perusteella työsuhde pystytään helpommin synnyttämään, on väärä. Täytyy muistaa, että työsopimuslain lähtökohtana on toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet, ne olisivat pääsääntö. Tämä on se lähtökohta, ja nyt tässä koko ajan lisätään kaikkea muuta työsuhdemuotoa, sitä, mitä tämän osalta tehdään. Akava Worksin viimeisissä tilastoissa siitä, miten määräaikaisia työsuhteita tehdään, nimenomaan naiset ovat siellä pääosassa, yli 60 prosenttia, ja sitten nuoret. 30 prosenttia alle 24-vuotiaista on määräaikaisissa työsuhteissa, ja sitten seuraavaksi tulevat 25—34-vuotiaat. Se on myöskin melkein 30 prosenttia. Eli me ollaan lisäämässä nuorten työelämään erittäin paljon epävarmuutta. Silloin kun me tehdään tätä näillä lakiesityksillä, niin me myöskin vaikutamme siihen, syntyykö Suomessa perheitä, syntyykö tänne lapsia. Meillä on kuitenkin semmoinen tilanne, että meidän syntyvyys on laskenut dramaattisesti: 15 000 lasta syntyy vähemmän kuin 15 vuotta sitten — 15 000 lasta. Nyt se on 46 000 lasta. Kaikki toimet, joilla me tässä tehdään työelämää epävarmemmaksi, vaikuttaa tähän asiaan.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, mielenkiintoinen asia tässä on, kun täällä hallituksen esityksen ihan perustelutekstiä katselee, se, että kun meidän tuottavuuskehitys on ollut huono Suomessa, niin siellä nimenomaan viidestä tutkimuksesta kolme sanoo, että tällä on kielteisiä vaikutuksia tuottavuuteen. Yhden prosenttiyksikön määräaikaisten osuus työsuhteissa tarkoittaa 0,2 prosenttia miinusta tuottavuuskehityksessä näitten tutkimusten mukaan. Kolme sanoi, että selkeästi on negatiivisesti vaikutuksia. Kaksi niistä

tutkimuksista, joihin tässä viitattiin, sanoi, että on nolla tai negatiivisia vaikutuksia, mutta ne eivät pystyneet arvioimaan määriä. Eli tässä tilanteessa, jossa me haluttaisiin talouskasvua aikaiseksi, me tällä tehdään epävarmuutta erittäin paljon. Tämäkin puhuu tätä lakiesitystä vastaan. Sitten kun ajatellaan näitä julkisen puolen määräaikaisia työsuhteita — niitä on neljäsosa tällä hetkellä — haluammeko me edelleen lisää määräaikaisia työsuhteita julkiselle puolelle?

Täällä on puhuttu tästä koko ajan näiden pk-yrityksien osalta, mutta tämä koskee kaikkia työsuhteita, myös julkisen puolen työsuhteita. Tässä mielessä suomalaista työelämää viedään todella väärään suuntaan. Mutta tämä on ollut koko tämän Orpon—Purran hallituskauden ajan linja, että kaikki nämä työelämäasiat ovat työntekijöitten vika ja että työntekijäpuoli on vaatinut liian paljon etuja niin, että sitten ei kukaan enää uskalla palkata. Minun käsittääkseni tässä on tilanne se, että meillä ei ole yleensäkään niitä avoimia työpaikkoja, mihin niitä ihmisiä palkataan. Tässä mielessä näillä leikkauksilla ei päästä työpaikkojen synnyttämiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Aika alkaa kohta loppua, ja kun minulla alkaa uusi asia, niin otan seuraavan puheenvuoron. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

18.58 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Haluan pikkuisen tähän alkuun kommentoida tuosta määräaikaisuudesta, että määräaikaisuuden vaihtoehto ei ollut vakituinen työpaikka vaan olla työttömänä. Eli mieluummin määräaikaisena kuin työttömänä — tämä on minun henkilökohtainen mielipiteeni, ja uskon, että aika moni myös on samaa mieltä kanssani.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse lopulta siitä, uskaltaako yritys palkata ja löytyykö ihmiselle töitä. Liian usein työmarkkinakeskustelussa vastakkain asetetaan työntekijän turva ja yrityksen toimintaedellytykset, aivan kuin ne olisivat toistensa vihollisia. Todellisuudessa ne kulkevat käsi kädessä. Työntekijän tärkein turva ei ole pykälä paperissa vaan se, että työpaikkoja syntyy ja uusia mahdollisuuksia avautuu. Tätä turvaa tämä hallituksen esitys vahvistaa.

Arvoisa puhemies! Pienille ja keskisuurille yrityksille yksikin rekrytointi on iso päätös. Se on taloudellinen riski mutta myös juridinen riski, johon tällä esityksellä vihdoin puututaan suoraan. Mahdollisuus tehdä ensimmäinen määräaikainen työsopimus ilman erillistä perustetta, rajoitetun ajan lomautusilmoitusajan lyhentäminen ja takaisinottovelvollisuuden keventäminen pienemmiltä työnantajilta eivät ole keinoja kiertää työntekijöiden oikeuksia. Ne ovat keinoja mahdollistaa ja madaltaa sitä kynnystä, joka estää työpaikan syntymisen alun perinkään. Suuri osa uusista työpaikoista syntyy juuri perheyrityksissä, kasvuyrityksissä, paikallisissa palveluyrityksissä. Tämä laki on tärkeä, jotta näissä yrityksissä uskalletaan palkata ensimmäinen toinen tai kolmas työntekijä ja jotta ihmisillä on aito mahdollisuus päästä kiinni työelämään, kerryttää osaamista ja rakentaa omaa tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Keskustelussa on noussut esiin huoli siitä, että lakimuutoksella voisi olla lasten saamista myöhentävä vaikutus, ja siitä, että tämä vaikutus kohdistuisi erityisesti naisiin näissä uusissa määräaikaisissa työsuhteissa. Tämä huoli on otettava vakavasti. Hallitus valmistelee tälle keväälle toistakin lakimuutosta, jolla työntekijöiden syrjinnän suojaa vahvistetaan myös määräaikaisissa työsuhteissa. Yksi tällainen toimi on

työnantajille esitetty velvollisuus antaa kirjallinen selvitys määräaikaisuuden päättymisen syistä tai palvelusuhteen jatkamatta jättämisestä tilanteessa, jossa työntekijä on ilmoittanut raskaudestaan. On tärkeää todeta selvästi: syrjintä on edelleen kiellettyä. Se on jopa rikos. Jousto työmarkkinoilla ei saa koskaan tarkoittaa heikompaa suojaa raskauden tai perheen perustamisen vuoksi. Naisiin kohdistuva epäasiallinen toiminta on ankarasti tuomittavaa, tapahtuipa se kotona tai työelämässä. Työelämän on oltava paikka, jossa perheen perustaminen ei ole riski vaan luonnollinen osa elämää. Tässäkin lakiesityksessä määräaikaisuuksien ketjuttamista on rajoitettu. Jos sääntöjä kierretään, lankeaa yrityksille seuraamuksia. Lakiesitys ei anna vapaita käsiä väärinkäytöksiin vaan rakentaa hallittua joustoa selkeiden rajojen sisällä.

Arvoisa puhemies! Tämä on uudistus, joka rakentaa luottamusta, luottamusta siihen, että suomalainen työelämä pystyy uudistumaan tavalla, jossa sekä työ että tekijä ovat turvassa. Työntekijän todellinen turva on se, että työmarkkinat eivät ole suljettu kerho, johon on vaikea päästä. Tämä esitys tekee työmarkkinoista avoimet erityisesti niille, jotka ovat nyt työnhaun kynnyksellä: nuorille alanvaihtajille, pitkään työttömänä olleille. Siksi kannatan tätä erinomaista esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

19.04 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys mahdollisuudesta tehdä määräaikaisia työsopimuksia vuodeksi ilman perustetta on sitä samaa linjaa, mitä useat muut hallituksen esitykset ja päätökset työntekijöitä koskevista heikennyksistä ovat olleet aiemmin.

Hallituksen työllisyyspolitiikka on keskeisesti ollut sitä, että työttömiltä on leikattu, työntekijöiden työsuhdeturvaa on heikennetty ja työntekijöiden koulutusmahdollisuuksia on heikennetty. Tässä sitä onkin ollut kansalaisilla kestämistä, kun samaan aikaan Suomi on ennätysmaa työttömyydessä. Ei niitä työpaikkoja ole löytynyt sieltä ministereiden aiemmin mainituista piiloista, ei vaikka miten on työtön hallituksen kurittamisen jälkeen etsinyt.

Kuten olen sanonut, työelämän keikahduspiste on ylitetty, ja pahasti. Hallitus ei ole tuonut mitään työelämää koskevaa tasapainottavaa elementtiä, jossa työntekijän turvaa ja luottamusta parannettaisiin, ei sitten yhtikäs mitään.

Arvoisa rouva puhemies! Kyse on juuri luottamuksesta. Miten hallitus edelleen kokee, että tällä valtavalla määrällä työelämäheikennyksiä ja työntekijöiden kurittamista työntekijän luottamus vahvistuisi? Samaan aikaan hallituksen edustajat ovat useissa puheissa korostaneet, miten se työntekijä on suuri riski, minkä vuoksi esimerkiksi irtisanomissuojaa on heikennetty. Ja tämä vuoden määräaikainen työsopimus perusteetta nakertaa edelleen luottamusta siellä työpaikoilla, joissa sitä luottamusta tulisi olla.

Arvoisa rouva puhemies! Useat asiantuntijalausunnot ovat tyrmänneet tämänkin esityksen, koska se lisää epävarmuutta ja pahimmillaan heikentää tasa-arvoa työmarkkinoilla. Lisäksi on todettava, että esityksellä perustellut työllisyys- ja tuottavuusvaikutukset ovat varsin ohuet, elleivät jopa olemattomat. Hallituksen omissa arvioissa myönnetään, ettei vaikutuksia työllisyyteen tai työttömyyteen voida liiemmin osoittaa. Tuottavuusvaikutuksetkin jäävät siis epäselviksi. Miksi siis heikennetään

työntekijöiden turvaa, jos vastineeksi ei saada mitään muuta kuin epävarmuutta, luottamuksen menetystä ja suorastaan toivottomuutta?

Eli tätä määräaikaisten työsopimusten mahdollistamista vuodeksi ilman perustetta ei tulisi hyväksyä. Samoin tässä esityksessä on muitakin työntekijöitä koskevia heikennyksiä, kuten lomautusilmoitusaikojen puolittaminen ja takaisinottovelvoitteen poisto alle 50 työntekijää työllistäviltä työpaikoilta. Näistä sitten muissa puheenvuoroissani lisää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala poissa. — Edustaja Werning, olkaa hyvä.

19.07 **Paula Werning sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään käsittelyssä oleva hallituksen esitys on jälleen jatkumoa sille, kuinka hallitus kurmuttaa työntekijöitä. Tämä on esitys, joka koskee ihmisten arkea ja heidän turvallisuudentunnettaan ja sitä, uskaltavatko he suunnitella elämäänsä eteenpäin.

Käsittelyssä olevassa esityksessä sallittaisiin määräaikainen työsopimus joka vuodeksi ilman perusteltua syytä. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että yhä useampi suomalainen elää jatkossa työelämässä, jossa mikään ei ole muuta kuin epävarmaa: ei seuraava kuukausi, ei seuraava vuosi, ei toinenkaan päivä, vaan jatkuvaa epävarmaa oloa omasta toimeentulosta.

Itse olen taustaltani sairaanhoitaja, ja olen tehnyt 20 vuotta töitä naisvaltaisella alalla, jossa määräaikaisuudet ovat arkipäivää ja ovat sitä yhä. Tiedän todellakin, mitä epävarmuus on työelämässä ja miltä se tuntuu. Tiedän, mitä tapahtuu työyhteisössä, jossa työsuhde on katkolla koko ajan. Raskaudesta ei uskalla kertoa. Perheen perustaminen lykkääntyy. Elämää eletään varsin varovasti, koko ajan vähän niin kuin jarru päällä. Itsellenikin on 20 vuoden aikana kertynyt melkoinen pino määräaikaisia työsuhteita, kun tarkastelen mennyttä aikaa, ja uskallan sanoa, että tiedän tasan tarkkaan, mistä puhun, kun puhun työelämästä naisvaltaisella alalla.

Hallitus myöntää itse esityksensä perusteluissa, että määräaikaisuuksien lisääminen kasvattaa syrjinnän riskiä, erityisesti raskaus- ja perhevapaasyrjinnän riskiä. Tästä huolimatta hallitus tuo tällaisen katalan esityksen. Se on täysin vastuutonta. Tilastokeskuksen selvityksen mukaan lähes 44 prosenttia määräaikaisissa työsuhteissa olevista on kokenut raskaussyrjintää. Ei tämä ole mitään arvailua, tämä on tutkittua tietoa. Tämä syrjintä kohdistuu juuri niille aloille, joilla yhteiskuntamme arki lepää: sosiaali- ja terveydenhuoltoon, varhaiskasvatukseen, julkiselle sektorille — niille naisvaltaisille aloille.

Arvoisa rouva puhemies! Ei tämä esitys ole mitenkään irrallinen. Se on osa sitä kokonaisuutta, jossa työntekijöiden turvaa heikennetään pala palalta, lomautusilmoitusaikaa lyhennetään, takaisinottovelvollisuus poistetaan pieniltä yrityksiltä. Yhä useammin riski siirretään työnantajalta työntekijälle. Kun lomautuksesta voidaan ilmoittaa vain viikkoa ennen ja irtisanottu ei enää tiedä, onko paluuta työhön, niin epävarmuus ei ole vain teoreettinen asia. Se on unettomia öitä, stressiä ja huolta siitä, millä ihmeellä seuraavassa kuussa selvitään.

Hallitusohjelmassa luvataan puuttua raskaus- ja perhevapaasyrjintään sekä vahvistaa tasa-arvoa työelämässä. Tämä lakiesitys vie tismalleen vastakkaiseen suuntaan. Syrjinnästä tulee helpompaa ja sen todistamisesta entistäkin vaikeampaa. Samaan aikaan ihmetellään syntyvyyden laskua, mutta miten ihmeessä nuoret perheet uskaltavat perustaa

yhteisen arjen ja hankkia lapsia, jos työelämä on jatkuvaa epävarmuutta ja varuillaan oloa? Raskauden alkuajan pitäisi olla sitä onnellisinta aikaa, ja ihmettelen kahden lapsen äitinä, miten se odottava äiti voi siitä onnen tunteesta täysillä nauttia, kun jatkuvasti takaraivossa piilee pelko siitä, että entäpä jos raskaus työarjessa ja työpaikalla paljastuu.

Työllisyyttä ei rakenneta heikentämällä työntekijöiden turvaa. Suomea ei rakenneta pätkätöillä eikä pelolla vaan luottamuksella, vakaudella ja sillä, että ihmiset uskaltavat sitoutua työhönsä ja sitoutua elämään, rakentaa tulevaisuutta, uskoa. Tämä hallituksen esitys lisää epävarmuutta suomalaisten arjessa. Tätä hallituksen esitystä on mahdoton kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa, edustaja Lohi poissa. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

19.12 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Suomessa määräaikaisissa työsuhteissa olevien palkansaajien osuus on jo entuudestaan korkeampi kuin useimmissa muissa EU-maissa. Määräaikaisten työsuhteiden hyödyntäminen on Suomessa kasvanut voimakkaasti viimeisten 15 vuoden aikana. Suomen määräaikaisten osuus, 15,8 prosenttia, on EU-maista viidenneksi korkein, kun EU:n keskiarvo on 13,5 prosenttia. Olisin ministeriltä kysynyt, tavoitellaanko tässäkin EU:n kärkisijaa, kuten työttömien määrän suhteen on tehty?

Esitys tosiaan keskittyy pääasiassa julkisen sektorin naisvaltaisille aloille, ja esimerkiksi Opettajien ammattijärjestön lukujen mukaan noin 20 prosenttia opetusalalla työskentelevistä työskentelee määräaikaisessa työsuhteessa. Määräaikaisuus on yleisintä uran alkuvaiheessa kaikilla sopimusaloilla. Esimerkiksi alle 30-vuotiaista opettajista 59 prosenttia on määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa kunta-alalla. Yliopistoissa tutkimus- ja opetushenkilöstöstä yli 60 prosenttia on määräaikaisessa työsuhteessa, ja tässä luvussa ei ole mukana väitöskirjatutkijoita, joista työsuhteessa olevat ovat säännönmukaisesti määräaikaisia. Koitin ministeriltä kysyä, harkitsiko hallitus sellaista lakiesitystä, jossa julkinen sektori olisi rajattu pois ja lakiesitys olisi kohdentunut tältä osin vain yksityiseen, kun kuulosti siltä, että ministerin perustelut koskivat sitä, että hyödyt, nämä mahdolliset uudet työpaikat, syntyisivät juuri sinne yksityiselle sektorille.

No, tässä esityksessä työsopimuslain nykyistä sääntelyä määräaikaisesta työsopimuksesta muutetaan siten, että jatkossa työsopimus olisi mahdollista tehdä määräaikaisena myös ilman erityistä perustetta vuodeksi. Määräaikaisen työsopimuksen voisi tehdä ilman perusteltua syytä myös silloin, jos työnantajan ja työntekijän välisen edellisen työsuhteen päättymisestä on kulunut sopimuksen alkamishetkellä vähintään kaksi vuotta. Ymmärtääkseni tässä lausunnolla olleessa versiossa tämä kesto oli vielä viisi vuotta kahden vuoden sijaan. Tämäkin olisi jo auttanut kitkemään tätä perhevapaan aiheuttamaa raskaussyrjintää perhevapaan pitäjiä kohtaan. Olisin kysynyt ministeriltä: Mitä harkintaa ja sellaista palautetta tuli, mikä muutti tätä hallituksen lakiesitystä kahden vuoden mittaiseksi tämän viiden vuoden sijaan? Semmoinen parannus toivottavasti sentään voitaisiin täällä eduskunnassa vielä tehdä, mutta ylipäätään en kannata esitystä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo poissa, edustaja Rasinkangas poissa. — Edustaja Diarra paikalla, olkaa hyvä.

19.15 **Fatim Diarra vihr:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallitus ampuu itseään jalkaan tällä lakiesityksellä ja lisää entisestään työelämän epävarmuutta. Jo nyt suomalaiset säästävät sukanvarteen, koska työttömyysturvaa on leikattu, ehtoja kiristetty ja sen päälle työtä ei yksinkertaisesti vain ole tarjolla. Mutta mitä tekee hallitus? No, lisää tällä esityksellä vielä entisestään epävarmuutta, koska on päivänselvää, että vakinaista työsuhdetta tullaan korvaamaan määräaikaisilla, kun perusteita ei enää vaadita.

Tämä esitys on silkkaa tyhmyyttä. Se vaikuttaa erityisesti nuoriin, joiden asema työmarkkinoilla on jo tälläkin hetkellä todella, todella hankala. Tämä tulee lisäämään työsuhteiden ketjuttamista sekä raskaus- ja perhevapaasyrjintää. Kokoomus on itse myöntänyt, että sadantuhannen työllisen määrään ei tulla pääsemään, ja pohdin tosissaan sitä, voisiko lopettaa tämän ihmisten kiusaamisen, sillä tälläkään esityksellä ei ole arvioitu olevan erittäin suuria työllisyysvaikutuksia vaan oikeastaan pelkästään negatiivisia vaikutuksia tasa-arvoon sekä perhevapaasyrjintään.

Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tämä hallituksen esitys on sellainen, joka helpottaa perusteettomien määräaikaisten työsopimusten solmimista. Se ei ole vain yksi huono työelämäuudistus muiden joukossa. Tämä on poliittinen valinta, ja sen valinnan maksavat erityisesti nuoret naiset. Kun työnantajan ei tarvitse enää perustella määräaikaisuutta, kasvaa epävarmuus. Epävarmuus tarkoittaa työelämässä nuorille naisille entistä vaikeampaa valintaa uran ja perhehaaveiden välillä: Uskaltaako perustaa perhettä? Uskaltaako tulla raskaaksi? Uskaltaako enää jäädä perhevapaalle? Uskaltaako vaatia niitä oikeuksia, mitkä jokaiselle kuuluvat mutta mitkä patriarkaatti ja nyt vielä hallitus haluavat meiltä naisilta evätä? On täysin selvää, että tämä esitys lisää raskaussyrjinnän riskiä, sillä monen työnantajan silmissä jo nyt nainen on riski, ja tämä vielä lisää sitä riskiä meille naisille. Jos laki johtaa järjestelmällisesti eriarvoisuuteen ja epätasa-arvoon, se ei ole vain huono laki, vaan se on tasa-arvoa polkeva ja epäoikeudenmukainen laki. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen.

19.18 **Arto Satonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on pakko sanoa, että minä kyllä todella ihmettelen sitä keskustelua, joka täällä on käyty. Ensin aloitetaan kyselytunnilla, jonka pääasia on se, että meillä on liikaa työttömiä, sitten todetaan, kuten edustaja Viitala täällä aikaisemmin, että valtaosa työttömistä haluaa kovasti päästä töihin, mutta sitten kolmantena vastustetaan sitkeästi joka ikistä kohtaa, jolla työllistämisen kynnystä alennetaan. Eiväthän ne työttömät pääse millään töihin, jos työpaikkoja ei synny lisää, ja tässähän on nimenomaan kyse siitä, että se työllistämisen kynnys alenee, ja nimenomaan siitä, että se nuori työntekijä tai alanvaihtaja pääsee ensimmäistä kertaa näyttämään sitä osaamistaan sinne vuoden määräaikaiseen työsuhteeseen. Okei, se voidaan kolmeen kertaan jakaa, mutta kuitenkin vuodeksi.

No, sitten täällä edustaja Koskinen aikaisemmin omassa puheenvuorossaan totesi, että sekin on huono asia, että puolen vuoden päästä voidaan irtisanoa tämä sopimus myös työntekijän puolelta. Onko todellakin näin? Voin kertoa, että se on Akavan lobbaama asia tänne, ja sen idea on nimenomaan se, että jos henkilö, joka on määräaikaisessa työsuhteessa, saakin sen määräaikaisen työsuhteen kuluessa vakituisen tai toistaiseksi jatkuvan työsuhteen. Kuka sitä vastustaa, että tämä nuori siirtyy sieltä määräaikaisesta työsuhteesta vakituiseen työsuhteeseen? En ymmärrä ollenkaan.

Niin kuin täällä ministeri Marttinen sanoi aikaisemmin aivan hyvin, usein kyse ei ole siitä, että työsuhde on joko määräaikainen tai toistaiseksi jatkuva, vaan kyse on siitä, onko työsuhde määräaikainen vai onko työttömänä. Siitähän on kyse, ja sen takia tämä on erittäin tärkeä uudistus.

Tässä on tarkat säännöt sen suhteen, miten tämä ketjuttaminen tapahtuu. Kun täällä edustaja Werning kertoo, että hän on omalla työurallaan ollut kymmeniä kertoja määräaikaisessa työsuhteessa ja sitä on jatkettu ja jatkettu, niin eikö se kerro, että tämä aikaisempi systeemi ei toimi, koska julkisella sektorilla joku voi kymmeniä kertoja uudelleen ja uudelleen vaatia määräaikaisia työsuhteita? Nyt tätä ollaan muuttamassa, kuten ministeri Marttinen sanoi. Eikö tämä mene nyt oikeaan suuntaan?

Arvoisa puhemies! Sitten vielä näistä vaikutuksista — tästä asiasta on puhuttu ties kuinka monta kertaa, näistä työllisyysvaikutuksista ja muista vaikutuksista. Meidän järjestelmämme valtiovarainministeriössä toimii niin, että sosiaaliturvauudistuksille he voivat laskea työllisyysvaikutukset, koska siellä on olemassa muualta maailmasta sellaista kirjallisuutta, johon voidaan näihin rinnastaa, mutta tällaisiin yksittäisiin muutoksiin ei ole olemassa sellaista tieteellistä pohjaa, että voidaan osoittaa ne vaikutukset. Mutta eihän se, että sellaista tieteellistä pohjaa ei ole, tarkoita sitä, että niitä vaikutuksia ei olisi. Se on täysin väärä johtopäätös. Jos työllistämisen kynnys alenee, niin kai sillä on positiivinen työllisyysvaikutus. Se on eri asia, kuinka paljon se on, sitä ei kukaan voi tietää.

Olen muuten erittäin tyytyväinen siitä, että edustaja Kurvinen saapui paikalle, koska juuri nyt tässä hallitus toteuttaa niitä täsmäuudistuksia, joita te toivoitte, että tuodaan. Nyt olisi voitu käsitellä se teidän välikysymyksenne tässä samalla, kun tässä on hyviä vastauksia siihen välikysymykseen jo valmiina [Antti Kurvisen välihuuto] eli tehdään täysin oikeansuuntaisia asioita.

Sitten vielä aivan lopuksi tästä raskaus- ja perhesyrjinnästä, josta täällä on paljon keskusteltu. Kun se on yksiselitteisesti tässä laissa kielletty, niin mitä enemmän sille voidaan tehdä kuin se, että se yksiselitteisesti kielletään?

Kiitoksia tästä keskustelusta. Toivon, että valiokunnassa päästään asiassa sentään vähän syvemmälle ja ei ehkä puhuta niin paljon pelkojen näkökulmasta, vaan katsotaan tätä asiaa kokonaisuutena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Jatketaan puhujalistaa. Edustaja Kurviselle on tulossa puheenvuoro, niin siinä voitte kertoa. — Nyt edustaja Lyly.

19.22 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä tietenkin tulee edustaja Satosen puheenvuorosta heti kysymyksiä. Kun meillä on jo nyt määräaikaisten työsuhteitten synnyttäminen mahdollista ja meillä on koeaika, joka on puoli vuotta, niin nämä kynnykset on viety jo aika lailla alas. Kun sitten on vielä teidän toimestanne irtisanomiskynnystä laskettu, niin kyllä alkaa olla niin, että kaikki tämä työllistämisen riski on pelkästään työntekijällä. [Timo Suhosen välihuuto] Työnantajalla koko ajan riskiä vähennetään, ja siellä ei ole enää mitään. Käytännössä ajatellaan, että se on työntekijän syy, että ei ole työpaikkoja. Tosiasiassa syy on talouskasvun, jota te ette ole saaneet aikaiseksi tässä maassa. Nollan pinnassa ollaan liikuttu, ei synny avoimia työpaikkoja. Me ollaan hallituksen aloittamispisteestä ihan monta kymmentä tuhatta alle siinä, miten avoimia työpaikkoja on. Se on se perussyy. Täällä tällaisilla vippaskonsteilla yritetään tehdä semmoista kynnystä päästä työelämään.

Sitten jos katsotaan tätä ketjuunnuttamista, niin kolmen ketju on heti sanottu tässä vuoden sisällä. Kyllä on ketjuttamista myöskin se. Jos siinä ei tehdä jatkoa, niin sitten taas voidaan tehdä vähän ajan päästä uudestaan. Ei tämä tuo ratkaisua ketjuunnuttamiseen pitkässä juoksussa. Täällä on myöskin tällaisia monenlaisia ongelmia.

Sitten jos katsotaan tätä myös siltä kantilta, että jos me ajatellaan, että pitäisi sitouttaa työntekijöitä: Tässä puhutaan, että tämä koskee nyt vain nuoria. Kun tuossa aikaisemmin näytin niitä Akava Worksin tilastoja, niin tämä koskee nuoria ja naisia, enemmistöinä ovat ne. Mitä tämä sitten aiheuttaa esimerkiksi naisille? Raskaussyrjinnän kokemukset ovat selvästi yleisempiä määräaikaisissa työsuhteissa, ja sen on selvittänyt STM:n raskaussyrjintäselvitys vuonna 24. Siellä näkyy, että määräaikaisissa työsuhteissa 44 prosentissa on koettu vähintään yhtä raskaussyrjinnän muotoa, kun taas toistaiseksi voimassa olevissa 18:ssa. Painopiste on nimenomaan siellä. On muitakin tekijöitä, joissa näkyy suoraan se, että se työsuhteen muoto on täällä taustalla, mikä tekee tästä todella ongelmallisen ja siinä mielessä näistä perusteista, että tästä nyt syntyy työpaikkoja nopeasti.

Tässä piti tehdä näitä sopimuksia, joissa paikallista sopimista lisättiin. Siitä piti tulla semmoinen hopealuoti. Näistä irtisanomisten helpottamisista piti tulla hopealuoti. Tästä pitää tulla hopealuoti. Työttömyysturvan leikkauksesta on pitänyt tulla hopealuoti. Ja kaikki on vaan mennyt huonompaan suuntaan. Ihmiset ovat entistä huonommalla työttömyysturvalla työttöminä, ja näitä on ennätysmäärä. Täällä ihmetellään, että kun talous ei lähde liikkeelle. Kaikki pelkäävät työttömyyttä juuri sen takia, että oma talous menee ihan kuralle tässä leikatussa työttömyysturvassa. Nämä asiat ovat siellä taustalla. Tämmöiset vippaskonstit, joilla koko ajan tehdään pätkätöitä lisää, ovat täysin tuomittavia.

Sitten jos kuullaan palkansaajapuolen kommentteja, niin kaikki kommentit ovat kielteisiä tälle lakiesitykselle. Kuinka ollakaan, kaikki palkansaajapuolella ovat aina vastaan näitä. Kertoonhan se nyt jotain, miten näitä tehdään. Näitä tehdään täysin yksipuolisesti ja vain yksien silmälasien kautta niin, että voidaan katsoa tätä asiaa työnantajan näkövinkkelistä. Tämä tekee työelämästä todella epävarman.

Rouva puhemies! Palaan seuraavassa lomautuksiin ja muihin kysymyksiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. Teillä olisi kyllä tietysti ollut, kun seitsemän minuuttia on se aikataulu, mutta voitte jatkaa sitten myöhemminkin. — Edustaja Suhonen.

19.27 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa aiemmassa puheenvuorossa otin kantaa tähän perusteettoman määräaikaisen työsopimuksen vuoden ajaksi tekemismahdollisuuteen. Otin kantaa ja totesin, että tässä esityksessä on myös kyse takaisinottovelvoitteen poistamisesta sekä lomautusajan puolittamisesta. Nyt muutama sana tästä takaisinottovelvollisuuden poistamisesta.

Arvoisa rouva puhemies! Takaisinottovelvollisuuden poistaminen alle 50 työntekijän yrityksiltä on merkittävä heikennys työntekijöiden oikeusturvaan ja koskettaa isoa osaa suomalaisista työnantajista. Takaisinottovelvollisuuden idea on yksinkertainen ja reilu: jos työnantaja irtisanoo työntekijän tuotannollisista tai taloudellisista syistä ja samaa työtä on pian taas tarjolla, työ kuuluu ensisijaisesti sille, joka sen jo osaa. Tämä on ollut osa luottamusta työmarkkinoilla. Kun velvollisuus poistetaan, avautuu mahdollisuus kiertää irtisanomissuojaa tältä osin. Työntekijä voidaan irtisanoa ja hetken kuluttua palkata uusi,

mahdollisesti halvemmalla tai heikommilla ehdoilla pahimmillaan. Tämä ei ole tervettä kilpailua eikä vastuullista työelämää. Muutos lisää epävarmuutta erityisesti ikääntyneiden työntekijöiden kohdalla. On siis mahdollista, että yli 55-vuotiaiden mahdollisuudet palata vakituiseen työhön heikkenevät entisestään.

Arvoisa rouva puhemies! Takaisinottovelvollisuus ei ole työnantajan kiusaamista vaan osa tasapainoa. Kun se puretaan suurimmalta osalta yrityksiä, tasapaino kallistuu voimakkaasti työntekijöitä vastaan jälleen kerran. Luottamusta ei rakenneta purkamalla turvaa pala palalta. Työelämä tarvitsee vakautta, ennakoitavuutta ja oikeudenmukaisuutta, ei jatkuvaa epävarmuutta. Tämänkin vuoksi tämä lakiesitys on peruttava. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Diarra.

19.29 **Fatim Diarra vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Kuvitelkaa tilanne, jossa joudutte säännöllisin ajoin pelkäämään työpaikkanne puolesta, silloinkin kun työn tarve on jatkuvaa ja tekisitte sitä käydellä sydämellänne. Arkea varjostaa jatkuva huoli tulevasta. Annat koko ajan kaikkesi, mutta silti varmuutta huomisesta ei vain ole.

Tämä on se, millaista on elää määräaikaisten työsopimusten putkessa. Etenkin naisvaltaisilla aloilla määräaikaisuudet ovat arkipäivää, Nyt hallitus haluaa tehdä niitten sopimisesta vielä helpompaa. Tämän hallituksen esityksen seurauksena määräaikaisia työsopimuksia on mahdollista solmia jatkossa ilman perusteluja. Tämä tarkoittaa monen kohdalla työelämää ilman turvaa, valitettavasti monen naisen kohdalla työelämää ilman turvaa.

Tämä ei kuitenkaan ole pelkästään työelämäkysymys. Tämä on kysymys arvoista ja valinnoista, siitä, kenelle yhteiskunnan riskit sysätään. Nyt hallitus sysää ne ennen kaikkea meidän nuorten naisiemme harteille. Sen hallitus voisi myös myöntää ja myöntääkin, mutta ei kuitenkaan siitä välitä — ei sillä, että vaikutuksilla olisi merkitystä, kun ne osuvat lähinnä meihin naisiin.

Saavutettua tasa-arvoa voi murentaa monella tavalla. Sitä on vaikea murentaa kerralla, mutta hallitus onnistuu sen hienosti tässä kyllä tekemään. Tasa-arvo murenee hiljalleen tällaisilla uudistuksilla, jotka kohtelevat ihmisiä eri tavalla sukupuolesta riippuen. Suomi ei saa olla tällainen maa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen.

19.30 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän edustaja Satosen perustelut tiettyyn rajaan asti ja näin periaatteessa. Itsekin ajattelen, että vähän sellaista tanskalaishenkistä joustavuutta meidän työmarkkinoille ja työlainsäädäntöön tarvitaan. Mutta kyllä tässä lakiesityksessä on se vakava seikka ja vakava ongelma, jonka juuri tässä edustaja Diarra ja edustaja Lylykin äsken toivat esille ja joka meitä keskustalaisia kyllä tässä repii aika rajusti ja raaii meidän rinta-alaa, elikkä juuri tämä kysymys naisten asemasta työ- ja elämässä ja raskaussyrjinnästä.

Keskustalla on erittäin pitkä linja siitä, että me ollaan puolustettu sukupuolten tasa-arvoa työelämässä, palkkatasa-arvoa, tehty töitä sen eteen, että naisvaltaiset alat kuuluisivat työelämässä samalla tavalla kuin miesvaltaiset alat. Ja nyt hallitus ihan virkavastuulla myöntää lakiesityksen perusteluissa — mitä pidän todella, todella hätkähdyttävänä, että virkavastuulla näin todetaan — että tämä todennäköisesti aiheuttaa raskaussyrjintää ja

tämä lainsäädäntö on vaikea nuorille naisille. Me olemme, arvoisa rouva puhemies, siinä tilanteessa, että meillä on ennätyksellisen vähäinen syntyvyys Suomessa tällä hetkellä. Meidän ei pitäisi missään nimessä tuoda sellaista lainsäädäntöä, joka entisestään nostaa perheen perustamisen ja lasten vastaanottamisen kynnystä. Ja tietysti kaiken eettisen ja maalaisjärjenkin vastaista on sukupuolten välinen syrjintä työelämässä, ja siksi keskusta ei tule hyväksymään tätä esitystä tällaisenaan. Olisi, puhemies, viisainta tässä kohtaa, että hallitus vetäisi tämän esityksen pois ja mietittäisiin uudelleen, mitenkä mahdollisesti helpotetaan määräaikaisuuksia ilman, että ääneen lausuttua raskaussyrjintää ja nuorten naisten aseman heikentämistä työelämässä syntyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

19.32 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! On helpompi tulla puhumaan tänne pönttöön, jossa saa levittää paperit tähän ja saa tästä hallituksen esityksestä suoraan lainata näitä kommentteja.

Ensinnäkin, rouva puhemies, äsken puhuin näistä lomautuksista, että käytän puheenvuoron niistä. Meillä on lomautettuna keskimäärin noin 61 000 henkilöä vuodessa. Se on aika iso määrä ihmisiä, tämä sattuu aika moneen. Ja sitten tämä lomautus osuu samoille henkilöille keskimäärin kaksi kertaa. Eli me puhutaan tämmöisestä kokonaismäärästä. Nyt kun katsotaan lomautusilmoitusajan lyhentämistä kahdesta viikosta yhteen viikkoon, niin se tarkoittaa tietenkin sitä, että ollaan nopeammin työttömyysturvalla ja sitä kautta heikommalla tulotasolla, palkasta pudotaan työttömyysturvalle.

Sitten tässä kokonaisuudessa jää käsittelemättä se, että me ollaan juuri viime vuonna tehty neuvotteluaikoihin muutokset niin, että isommissa lomautuksissa, joissa on ollut kuuden viikon neuvotteluaika, se lyhennettiin kolmeen viikkoon ja sitten pienemmissä lomautuksissa kahdesta viikosta yhteen viikkoon, seitsemään päivään. No, mitä tämä tarkoittaa kyseisten henkilöitten kohdalla? Riippuen siitä, onko isompi lomautus, käytännössä tällaisessa tilanteessa, kun neuvotteluaikaa on lyhennetty ja sitten ilmoitusaika puolitetaan tässä, se tarkoittaa pitemmissä lomautuksissa kuukauden palkanmenetystä lomautetulla henkilöllä — käytännössä kuukauden palkanmenetystä. Tällaisesta summasta on kysymys. Jokainen voi laittaa oman palkkansa siihen rinnalle ja katsoa sitten, mitä se voi olla työttömyysturvalla karenssin jälkeen. Sitten pienemmissä lomautuksissa on kahden viikon palkanosuus, joka menetetään tässä näin. Tämä kaikki tapahtuu niitten työntekijöitten kustannuksella.

Meidän lomautusjärjestelmä on ollut tässä ehkä meidän parhaimpia asioita, kun joustavoitetaan sitä tilannetta, että työ väliaikaisesti vähenee: silloin lomautetaan ja pidetään niitä ihmisiä kiinni siinä työsuhteessa ja sillä tavalla yritetään hoitaa. Nyt me romutetaan tätä lomautusjärjestelmääkin tässä niin että me siirretään riskiä työntekijälle koko ajan. Sitten on vielä se, että kai yrityksessä nyt tiedetään vähän ennemmin, koska se kuoppa tulee siihen, että tuotannossa ei ole tilaa ja pitää lomauttaa. Myöskin työntekijän varautuminen tämmöiseen lomautustilanteeseen tulee todella lyhyeksi näitten jälkeen. Tässä todella hyvin nopeasti mennään semmoiseen tilanteeseen, että henkilö palkassaan näkee tämän todella voimakkaasti.

No, sitten on tämä työntekijän takaisinottovelvollisuuden rajaaminen. Se ei koskisi alle 50 työntekijän työnantajia. Tämä takaisinottovelvollisuus on sellainen, että

tuotannollisella tai taloudellisella syyllä irtisanotulle työntekijälle tulisi tarjota työtä, jos samaa tai samankaltaista työtä ilmenee neljän kuukauden aikana. Jos irtisanottu on edelleen työtön, niin sitä pitäisi tarjota. Jos irtisanotun työsuhde oli kestänyt yli 12 vuotta, niin se aika on kuusi kuukautta. Mainittakoon, että tätä aikaa lyhennettiin jo vuonna 2017 muistaakseni kahdeksasta kuukaudesta näihin lukuihin, missä nyt ollaan. Tämä velvollisuus nyt helpottaa näitä pienempiä yrityksiä, ja ne voivat tavallaan tehdä niin, että ne sanovat irti nytten henkilön ja saman tien saavat palkata uuden työntekijän. Tässä tapahtuu tämmöinen nopea vaihto, koska ei tarvitse sille työttömänä olevalle työntekijälle tarjota sitä työtä. Tässä tapauksessa tämän riskin kantaa taas työntekijä. Kuinka paljon näitä takaisinottovelvollisuuksia on käytetty työelämässä? Ei hirveän paljon. Yleensä käydään läpi sitä perustetta, onko ollut tuotannollinen tai taloudellinen syy, ja siinä yhteydessä niitä arvioidaan. Tämä on ollut kuitenkin tämmöinen etukäteen selvitettävä asia, ja se on siinä mielessä ollut hyvä asia työntekijöiden kannalta. Tässä mielessä tämäkin kohta menee työntekijöillä huonompaan suuntaan.

Sitten, arvoisa rouva puhemies, tässä puhuttiin siitä tilanteesta, että määräaikaisessa työsuhteessa tämän puolen vuoden jälkeen saadaan sanoa irti puolin ja toisin se määräaikainen työsopimus. Se varmaan on sellainen asia, että kun määräaika on sellainen, että se on sovittu joksikin ajaksi, niin se voidaan tällaisessa tilanteessa tehdä. Mutta jos tätä logiikkaa jatketaan, niin miksi sitä ei tehty sitten siihen, kun on perusteltu määräaikainen työsuhde? Miksei sitä siihenkin kohtaan sitten tehty? Jos kerran halutaan tätä työntekijöiden asemaa parantaa tältä osin, niin olisi voinut kuvitella, että olisi silläkin puolella sitten pitänyt tehdä se sama uudistus työntekijän näkövinkkelistä. Mutta tämä hallituksen linja on ollut, että se ei ole kauheasti työntekijän huolia kuunnellut, käytännössä on kuunneltu vain yrittäjien huolia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.39 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Muutama sana vielä tästä lomautusilmoitusajan puolittamisesta. Lomautusilmoitusajan puolittaminen 14 päivästä 7 päivään on vakava heikennys työntekijän asemaan. Se kaventaa ihmisten mahdollisuuksia varautua taloudellisesti ja henkisesti tilanteeseen, joka jo itsessään on raskas. Lomautus ei ole työntekijälle tekninen yksityiskohta, se on usein suora uhka toimeentulolle. Kaksi viikkoa on ollut vähimmäisaika, jonka puitteissa ihminen on voinut järjestellä talouttaan, neuvotella pankin kanssa, hakea tukea tai etsiä muuta työtä. Seitsemän päivää ei siihen taida ihan riittää. On myös huomattava, että tämä muutos osuu erityisen kovaa niihin, joilla ei ole taloudellista puskuria, pienituloisiin ja yksinhuoltajiin, juuri niihin, joiden arki on jo valmiiksi epävarmaa. Esitystä ei voida perustella työllisyysvaikutuksilla. Nopeampi lomauttaminen ei luo työpaikkoja, mutta se lisää epävarmuutta ja stressiä työntekijöille. Se on työnantajalle helpotus mutta työntekijälle siis riski.

Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskuntaa ei rakenneta niin, että heikommassa asemassa olevien varautumisaikaa lyhennetään. Tämä on askel väärään suuntaan. Tämän vuoksi tämä lakiesitys on peruttava.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Satonen. — Ette käytä puheenvuoroa, vai käytättekö? [Arto Satonen poistaa puheenvuoropyynnön] — Vielä edustajat Lyly ja Suhonen. — Lyly. — Mikrofoni vielä.

19.40 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täällä lakiesityksessä on mielenkiintoisia tekstejä, kun täällä lakiehdotuksen 3 §:ssä lukee tällainen lause: ”Määräaikaista työsopimusta ei saa tehdä tai jättää tekemättä syrjivin perustein.” ”Tai jättää tekemättä syrjivin perustein” — mitähän tälläkin tarkoitetaan tässä lakiesityksessä? Ei ole auennut täällä näin. Sitten täällä perusteluteksteissä on ja täällä aiemmin keskusteluissa on tullut esiin myös se, että nämä vaikutukset ovat vähäisiä, kun nämä muutokset koskevat nyt sitten vain naisia raskauden ja muitten osalta. Eli kyllä tämä lakiesitys on kirjoitettu todella sekavaksi kokonaisuudeksi, ja täytyy sanoa, että tässä on paljon korjaamista.

Sitten nämä itse asiat on väärään suuntaan viety, ja siinä mielessä tämä vain kuvaa, kun näitä yksityiskohtia täältä lukee, kuinka epäselvässä tilanteessa tältä osin ollaan. Me luodaan nyt työelämään semmoiset perusteetta olevat määräaikaiset työsuhteet, sitten on perustellut määräaikaiset työsuhteet ja sitten toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet. Meille tulee tämmöisiä luokkia tähän näin, ja yhteinen johtopäätös tästä väkisin on, että määräaikaisten työsuhteitten määrä tulee kasvamaan joka tapauksessa näitten seurauksena. Työelämän pitäisi olla juuri päinvastaiseen suuntaan viety, ja sitten siellä koeajalla ja muilla ratkaistaan, onko henkilö sopiva kyseiseen työhön. Eli tämä vie nyt täysin väärään suuntaan meidän työsopimuksia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

19.42 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Vielä muutaman sanan sanon tästä tasa-arvomerkityksestä. Sitä en ole aiemmissa puheenvuoroissa tuonut esiin: ”Tasa-arvovaltuutetun mukaan määräaikaisiin työsuhteisiin liittyvät raskaus- ja perhevapaasyrjintätapaukset muodostavat merkittävän osan tasa-arvovaltuutetulle ilmoitetuista syrjintäepäilyistä. Vaikka syrjintä on tasa-arvolaissa kielletty, tulee esitys hyvin todennäköisesti lisäämään syrjintää ja tekemään siihen puuttumisesta entistä vaikeampaa. Syrjinnän voidaan arvioida lisääntyvän määräaikaisten työsuhteiden määrän kasvun lisäksi sen vuoksi, että syrjinnän arviointia vaikeuttaa se, että työnantaja voi tarjota määräaikaista työsuhdetta jollekin toiselle työntekijälle myös silloin, kun sillä on pysyvä työvoiman tarve. Muutoksella voi olla vaikutusta myös aiempaan lainsäädäntöön perustuvaan oikeuskäytäntöön ja näin myös tasa-arvovaltuutetun mahdollisuuksiin arvioida työnantajan menettelyä.” On siis selvää, että tässä on valtava riski siihen, että tasa-arvo työntekijöitä kohtaan heikkenee, ja tämänkään vuoksi tätä lakiesitystä ei tule hyväksyä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle kyberkestävyysasetuksen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 179/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Ranne, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.52 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tieto- ja viestintäteknologia on nykyisin keskeinen osa yhteiskuntaamme ja arkeamme. Käytämme päivittäin erilaisia laitteita ja ohjelmistoja, jotka ovat yhteydessä verkkoon tai toisiin laitteisiin. Nämä tuotteet joutuvat kuitenkin entistä useammin kyberhyökkäysten kohteeksi. Tämän vuoksi on tärkeää, että laitteiden ja ohjelmistojen tietoturvallisuuden taso on riittävä, niissä ilmeneviin haavoittuvuuksiin puututaan ja tietoturvaan vaikuttavista poikkeamista ilmoitetaan käyttäjille ja viranomaiselle.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen taustalla on Euroopan unionin niin kutsuttu kyberkestävyysasetus. Asetuksen soveltaminen alkaa vaiheittain vuosien 26 ja 27 aikana. Soveltamisala tulee siis suoraan sovellettavasta EU-asetuksesta, johon ei sisälly kansallista liikkumavaraa. Kyberkestävyysasetus on EU:n yhdenmukaistettu tuotesäädös, joka asettaa kyberturvallisuuteen liittyviä vähimmäisvaatimuksia digitaalisia elementtejä sisältäville tuotteille eli laitteille ja ohjelmistoille, jotka voidaan liittää internetiin tai toisiin laitteisiin ja ohjelmistoihin. Tavoitteena on varmistaa, että markkinoilla olevat tuotteet suunnitellaan ja valmistetaan ja niitä päivitetään siten, että ne kestävät nykypäivän kyberuhkia. Vastaavista vaatimuksista ei ole aiemmin säädetty Suomessa tai EU:ssa lain tasolla horisontaalisesti.

Käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä ehdotetaan kyberkestävyysasetuksen soveltamiseksi tarpeellisia täydentäviä ja täsmentäviä kansallisia säännöksiä. Esityksellä ehdotetaan uutta lakia, jossa säädettäisiin asetuksen valvonnasta, vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksien ilmoittamisesta sekä hallinnollisista seuraamuksista ja niihin liittyvistä viranomaistehtävistä. Esitys mahdollistaisi myös kyberkestävyysasetuksen mukaisen sääntelyn testiympäristön perustamisen. Esityksen tavoitteena on myös täydentää EU:n kyberturvallisuusasetuksen soveltamiseen liittyvää kansallista sääntelyä. Kyberturvallisuusasetus on tullut pääosin voimaan vuonna 2019, mutta erityisesti uuden kyberkestävyysasetuksen vuoksi sen soveltamista tukevaa sääntelyä on tarpeen täydentää. Tältä osin ehdotukset koskevat eurooppalaisia kyberturvallisuuden sertifiointijärjestelmiä, niitä valvovan viranomaisen tehtäviä ja toimivaltuuksia sekä vaatimustenmukaisuuden arviointilaitoksia. Tavoitteena on turvata sisämarkkinoiden toimintaa.

Lisäksi esityksen tavoitteena on täydentää EU:n kyberturvallisuusdirektiivin eli NIS 2 -direktiivin kansallista täytäntöönpanoa koskien verkkotunnuksien rekisteröintitietoja ja verkkotunnusvälittäjiä. Sähköisen viestinnän palveluista annettuun lakiin ehdotetaan lisäyksiä, jotka koskevat verkkotunnuksiin liittyvien tietojen käsittelyä ja luovuttamista myös muiden kuin fi- ja ax-verkkotunnusten osalta silloin, kun verkkotunnusvälittäjä tai aluetunnusrekisteri on sijoittautunut Suomeen.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaisi pääosin uusista viranomaistehtävistä, joita esityksellä ehdotetaan. Esityksestä aiheutuu näin ollen virastolle ja erityisesti sen Kyberturvallisuuskeskukselle tehtävämäärää lisäävä vaikutus. Esityksestä aiheutuu myös vähäisempiä vaikutuksia eräille muille viranomaisille, kuten muun muassa tekoälyasetusta valvoville viranomaisille.

Kyberkestävyysasetuksen soveltaminen parantaa markkinoilla olevien laitteiden ja ohjelmistojen tietoturvaa. Asetuksen soveltamisalaan kuuluvat laajasti erilaiset sekä kuluttaja- että yrityskäytössä olevat laitteet ja ohjelmistot. Kyberkestävyysasetuksen sujuva ja tehokas toimeenpano laitteiden ja ohjelmistojen tietoturvan parantamiseksi sisältyy myös Suomen kyberturvallisuusstrategian toimeenpanosuunnitelman priorisoituihin toimenpiteisiin. Asetuksen sujuva ja tehokas toimeenpano edellyttää siihen liittyvien uusien viranomaistehtävien järjestämistä tehokkaalla ja asianmukaisella tavalla, mistä tässä esityksessä on kysymys. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.56 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Kyberturvallisuus ei ole enää erillinen tekninen kysymys, se on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Yhteiskuntamme toiminta, viranomaispalvelut, yritysten liiketoiminta ja kansalaisten arki nojaavat digitaalisiin järjestelmiin, laitteisiin ja ohjelmistoihin. Niiden turvallisuus on suoraan yhteydessä huoltovarmuuteen, talouteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Tällä esityksellä Suomi toimeenpanee EU:n kyberkestävyyssäädöstä ja täydentää kyberturvallisuusasetusta kansallisella lainsäädännöllä. Keskeinen muutos on se, että internetiin kytkettäville laitteille ja ohjelmistoille asetetaan yhtenäiset vähimmäisvaatimukset kyberturvallisuudesta koko EU-alueella. Samalla tuotteiden valmistajien vastuuta vahvistetaan, sillä jatkossa markkinoille ei pääse tuotteita, joiden tietoturvasta ei ole huolehdittu asianmukaisesti.

Arvoisa puhemies! Kyberturvallisuudesta huolehtiminen on ennen kaikkea ennaltaehkäisyä. Yhä useampi kyberuhka kohdistuu nimenomaan tuotteiden ja ohjelmistojen haavoittuvuuksiin, ei vain yksittäisten organisaatioiden toimintaan. Kun turvallisuus rakennetaan jo suunnitteluvaiheessa tuotteisiin, vähennetään riskiä laajoista häiriöistä, palvelukatkoksista ja meille tärkeän digitaalisen toiminnan vaarantumisesta. Tämä on huoltovarmuutta digitaalisessa ajassa. Samalla esitys vahvistaa luottamusta digitaalisiin sisämarkkinoihin. Yhteiset säännöt tarkoittavat, että suomalaiset yritykset toimivat samoilla pelisäännöillä kuin muutkin ja että markkinoilla liikkuvien tuotteiden tietoturvataso nousee kautta linjan. Turvallisuus ei ole kilpailun este, vaan se on edellytys kestävälle digitaaliselle taloudelle.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vahvistaa Suomen kykyä varautua, ennaltaehkäistä ja hallita kyberuhkia. Se on olennainen osa kokonaisturvallisuuttamme ja sen vahvistamista. Esityksessä säädetään siitä, mitä Suomessa odotamme digitaalisilta laitteilta ja ohjelmilta sekä miten näitä vaatimuksia valvotaan. Kyse on siis paljon laajemmasta asiasta kuin teknisestä sääntelystä. Kyse on siitä, että suojaamme yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja, kansalaisten tietoja ja yritystemme toimintakykyä muuttuneessa turvallisuusympäristössä. Tämä lakiesitys vahvistaa kansallista kykyä havaita, koordinoida ja hallita kyberuhkia ajoissa. Kyberympäristö on uusi toimintaympäristö, mutta vastuumme turvallisuudesta on sama kuin aina ennenkin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

18.00 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa puhemies! Kunnioitettu ministeri! Esityksen tavoitteena on vahvistaa tuotteiden kyberturvallisuutta ja varmistaa Euroopan unionin kyberkestävyyssäädöksen sujuva ja yhdenmukainen toimeenpano Suomessa. Digitaalisen elementin sisältävät laitteet ja ohjelmistot ovat keskeisiä arjessa, elinkeinoelämässä ja yhteiskunnan kriittisissä toiminnoissa. Niiden turvallisuusvaatimusten toteutuminen on keskeistä, jotta suomalaiset yritykset ja kansalaiset voivat luottaa digitaalisiin palveluihin ja laitteisiin. Kyberturvallisuuden vahvistaminen tukee myös talouden toimivuutta ja vähentää häiriöiden riskiä kriittisillä aloilla. Markkinavalvontatehtävien keskittäminen Liikenne- ja viestintävirastolle tukee säädöksen yhdenmukaista soveltamista, selkeyttää vastuita ja helpottaa yritysten asiointia viranomaisten kanssa. Yhden viranomaisen malli mahdollistaa tehokkaan neuvonnan ja riskiperusteisen valvonnan, mikä parantaa valvonnan ennakoitavuutta ja luotettavuutta.

Arvoisa puhemies! Jotta valvonta toimii käytännössä, virastolla tulee olla riittävät resurssit. Tarvittavat investoinnit viraston testausvalmiuksiin, laboratoriotoimintaan ja mittauslaitteisiin tukevat laadukasta ja ennakoivaa markkinavalvontaa. Lisäksi virastolla tulee olla osaavaa henkilöstöä ja valmiudet toteuttaa tarkastuksia erityisesti kriittisimpien tuoteryhmien osalta. Virasto voi näin tarjota myös ohjausta yrityksille ja varmistaa, että tuotteet täyttävät asetetut vaatimukset jo kehitysvaiheessa. Esitys ulottaa sääntelyn myös julkisiin hankintoihin, kun kohteena on digitaalisen elementin sisältävä tuote. Samalla ehdotetaan laki kyberkestävyydestä ja kyberturvallisuussertifioinnista sekä muutoksia markkinavalvontaan ja sähköistä viestintää koskevaan lainsäädäntöön. Liikenne- ja viestintävirasto jatkaa kansallisena sertifiointiviranomaisena, ja korkean riskin tekoälyjärjestelmien valvonta toteutetaan erillisen lainsäädännön mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Esitys täydentää EU:n kyberturvallisuusdirektiivin kansallista täytäntöönpanoa verkkotunnuksia koskien. Kyberkestävyyssäädöksen tehokas toimeenpano sisältyy Suomen kyberturvallisuusstrategian keskeisiin toimenpiteisiin. Hallitus vahvistaa turvallisuutta kriittisillä toimialoilla, tukee elinkeinoelämän valmiuksia ja toteuttaa EU-lainsäädännön johdonmukaisesti. Esitys tukee luottamusta digitaalisiin tuotteisiin ja palveluihin sekä Suomen turvallisuutta ja kilpailukykyä digitaalisessa toimintaympäristössä. Kiitän ministeri Rannetta tästäkin ennaltaehkäisevästä ja varautumiseen perustuvasta esityksestä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Limnell, poissa. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

18.03 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri! Tällä asetuksen toimeenpanoa koskevalla lainsäädännöllä on tarkoitus tosiaan parantaa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta, kun käytössä ja markkinoilla on aikaisempaa tietoturvallisempia laitteita ja ohjelmistoja. Tämä asetus koskee laajasti kaikkia valmistajia ja maahantuojia, joiden laitteet, ohjelmistot ja sovellukset ovat yhteydessä verkkoon, ja näitä ovat esimerkiksi tv:t, jääkaapit, kahvinkeittimet ja niin edelleen. Eli tällä asetuksella sinänsä on myös laaja-alaisia vaikutuksia kuluttajiin.

Suomen avoimien tietojärjestelmien keskus COSS ry on tuonut selkeästi esille, että se vastustaa kansallista lisäsääntelyä eli tätä asetusta kireämpää sääntelyä, mikä uhkaa heidän

näkemyksensä mukaan avoimen lähdekoodin toimintaedellytyksiä Suomessa, ja näkee sen myös haitaksi kilpailukyvylle. Tämä on näkemys, joka on saanut myös verraten laajaa tukea. Kysyisin ministeriltä, miten te näette tämän asian, ja miten olette tähän kritiikkiin vastannut tai miten aiotte siihen vastata. Tämä on ehkä kuitenkin sellainen asia, jota tässä talossa, eduskunnassa, valiokuntatyöskentelyssä, on sitten vielä syytä tarkastella enemmän. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska.

18.05 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Suuri huoli liittyy tietysti siihen, millä me takaamme viraston eli Traficomin resurssit. Kun tässäkin tulee nyt uusia tehtäviä, velvoitteita, ja sitten kun mennään tuohon täysistunnon kohtaan 9 ja myös sieltä tulee ministeri Mereltä lisää velvoitteita ja vaatimuksia Traficomille, niin miten me pidämme huolen niistä? Kun kyberturvallisuus vaatii koko ajan meiltä entistä enemmän huomiota ja resursseja, onko hallitus varautunut siihen, että jatkossa niitä panostuksia vielä saataisiin enemmän sinne Traficomille? Nyt siellä on aika kovat säästöpaineet päällä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Nyt ei ole enää puheenvuoroja, mutta ministeri Ranne, näihin kysymyksiin vastauksia, kiitoksia.

18.06 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne:** Kiitoksia kysymyksistä. Ensin lyhyesti totean näistä avoimen lähdekoodin ohjelmistovastaavista. Tässähän on nimenomaan punnittu sitä, että näiden vaatimusten osalta näemme kuitenkin, että on parempi, että velvoitteita tulee, kuin että niitä ei tulisi. Toivottavasti myöskin sitten, kun valiokuntakäsittelyssä sitä vielä puitte, saatte tälle vahvistuksen. Kyllä tässä selkeästi kuitenkin turvallisuusvalvontavelvollisuuksia pitää olla laajasti.

Sitten palataan tähän, joka on ikuisuuskysymys: Traficomin velvollisuudet ja vastuut. Ensin täytyy todeta, että meillähän kaikilla virastoilla, niin Väylällä kuin Traficomilla kuin Ilmatieteen laitoksella, on säästövelvoitteet, ja siellä tietenkin ollaan kuitenkin onnistuttu pitämään henkilöstömäärä samana, eli se ei ole vähentynyt tässä tämän hallituskauden aikana. Jatkuvasti me tätä pohdimme, ja tänään tapasin itse asiassa Traficomin pääjohtajaakin Jarkko Saarimäkeä, ja heillä siellä operatiivinen johto tietenkin hakee sitä mahdollisimman tehokasta porukan käyttämistä ja työajan käyttämistä. Mutta ei ole helppoa, ja niin kuin tiedetään tämä taloustilanne, niin hyvin vaikeaa on tietenkin mitään uutta, isompaa rahoitusta saada. Mutta toki painotus on turvallisuudessa. Painotus on myöskin Traficomin sisällä sillä tavalla, että kun siellä niitä tehtäviä ja rahoja pohditaan, niin kyllä... Itse asiassa tässä voisi ottaa esiin sen, joka on hieman herättänyt keskustelua, eli nämä palveluverkkosäästöt, joita nyt näihin insseihin ja muihin liittyy. Kun säästöjä on tehtävä, niin me emme ole halunneet säästää kyberturvallisuudesta, vaan sitten näistä harvemmin tarvittavista palveluista. Että kyllä tämä on tämmöistä vaikeaa tasapainottelua.

Edelleen voi todeta, että Suomessa ja meidän Traficomilla ja meidän Kyberturvallisuuskeskuksella, joka on siis todellinen timantti, homma on kyllä hanskassa, mutta tämä on yhteinen huoli. Teemme kyllä parhaamme, ja minä uskon, että seuraavakin hallitus tekee. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Jaaha, siellä oli vielä puheenvuoro. Edustaja Ovaska.

18.08 **Jouni Ovaska kesk:** Arvoisa puhemies! Oikeastaan kysymys ministerille tässä vielä, kun nostitte itse nämä inssit ja nämä palveluverkkokysymykset: arvioitteko te ministeriössä, kun ajattelen, että tämä on viraston oma asia, ja oletteko te ministerinä ollut sitten myös aktiivinen siinä, että näitä asioita laitetaan vastakkain, eli tämä kyberturvallisuus ja nämä Traficomin tarpeet versus sitten inssi ja ajokorttien saaminen? Näin valiokunnan puheenjohtajana on myönnettävä, että hyvin paljon palautetta tulee tällä hetkellä siitä palveluverkosta. Lukuisista toimipisteistä ympäri maata on uhattu palvelut ajaa alas. Muistan viime kaudelta, että keskusta halusi sen verkon siellä säilyttää. Onko nyt todella niin, että maakunnista sitten nämä palvelut viedään, niin Pirkanmaalta, Etelä-Pohjanmaalta, Pohjanmaalta kuin monesta muusta, ja ne palvelut karkaavat sinne maakuntakeskuksiin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Haluaako ministeri vielä tähän? Olkaa hyvä.

18.09 **Liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne:** Kiitoksia tästä kysymyksestä. Iso kuvahan on näin, että tietenkin ohjaamme varmistamaan ne kriittiset, kaikkein tärkeimmät palvelut, jotka ovat koko yhteiskunnan kannalta aivan keskeisiä. Tämä on se ylätason ohjeistus. Virastoilla on täysin oma vastuu ja myöskin asiantuntemus ja velvollisuus katsoa, millä tavalla näitä säästöjä sitten toteutetaan. Eli luotan kyllä siihen, että virasto pystyy tämän tekemään. Ainoastaan on tämä iso liikenne- ja viestintäministeriönkin tavoite, että kun me olemme turvallisuusministeriö, niin me katsomme, oli sitten kyse liikenneturvallisuudesta, oli sitten kyse kyberturvallisuudesta, kansallisesta turvallisuudesta, huoltovarmuudesta ja niin edespäin, että nämä ovat niitä asioita, joita painotetaan. Ja niin kuin valiokunnan puheenjohtaja Ovaskakin tietää, esimerkiksi liikenneturvallisuuden osalta vt 9 tuli sieltä juuri meidän kaudellamme. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta rajat ylittäviltä häirintäkanteilta

Hallituksen esitys HE 170/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelijänä on ministeri Meri. Olkaa hyvä.

Keskustelu

18.11 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta rajat ylittäviltä häirintäkanteilta. Tällaisia eivät olisi jatkossa rikosasiat tai sellaiset riita-asiat, joilla ei ole rajat ylittäviä vaikutuksia. Tällä pannaan täytäntöön Euroopan unionin niin sanotun SLAPP-direktiivin vaatimukset. SLAPP tulee sanoista strategic lawsuit against public participation. Uuden lain tarkoituksena on suojata julkiseen keskusteluun osallistuvia henkilöitä, kuten toimittajia, sellaisilta siviilikanteilta, joilla heitä pyritään rankaisemaan julkiseen keskusteluun osallistumisesta tai vaientamaan heitä jo ennalta. Tällaisia kanteita kutsutaan SLAPP-kanteiksi, ja niitä direktiivi ja sen täytäntöönpanolaki pyrkivät ehkäisemään.

SLAPP-kanne on kanne, jossa ei oikeastaan tavoitella aitoa oikeussuojaa. Siinä on kysymys siitä, että tuomioistuimen puoleen käännytään siksi, että jotain oikeaa tai todellista oikeutta olisi loukattu. Kanteella pyritään aiheuttamaan ajanhukkaa, mainehaittaa ja oikeudenkäyntikustannuksia vastaajalle. Tarkoitus voi olla esimerkiksi peitellä omia väärinkäytöksiä tai rangaista sitä tahoa, joka haluaa nämä paljastaa. SLAPP-kanteessa voisi olla kyse tilanteesta, jossa toimittaja tekee tutkivan artikkelin monikansallisen suuryrityksen epäeettisistä toimintatavoista ja kyseinen yritys nostaa kanteen toimittajaa vastaan pelottelumielessä. Oikeusprosessit voivat aiheuttaa kohteelle merkittäviä kustannuksia ja vuosia kestävän oikeudenkäynnin. Tällaisella kanteella valjastetaan tuomioistuinlaitoksen rattaat väärään tarkoitukseen.

Monessa Euroopan maassa SLAPP-kanteet ovat viime vuosina yleistyneet. Suomessa niitä juurikaan ei ole ollut. Yksi syy tähän on se, että meidän prosessisääntömme eivät samalla tavalla mahdollista SLAPP-kanteita kuin joissakin muissa maissa. Ylivoimainen valtaosa eurooppalaisista SLAPP-kanteista on kunnianloukkausjuttuja, jotka ovat Suomessa rikosasioita. Suomalaisten kannalta direktiivin tärkein merkitys saattaakin käytännössä olla se, että jatkossa direktiivin määräykset suojelevat suomalaisia muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa mahdollisilta SLAPP-kanteilta.

SLAPP-kanteen vastaisia lakeja on aiemmin säädetty Pohjois-Amerikassa ja Australiassa, joissa kanteita on esiintynyt erityisesti ympäristöoikeudellisessa viitekehyksessä. Euroopassa SLAPP-vastaiselle lainsäädännölle on EU-lainsäädännön puitteissa pontimena toiminut maltalaisen tutkivan toimittajan Galizian tapaus. Hän paljasti korruptiota ja järjestäytynyttä rikollisuutta Maltalla, minkä seurauksena häntä vastaan nostettiin yli 40 kannetta niin Maltalla kuin muissakin EU-maissa Nämä kanteet olivat pääosin poliitikkojen ja liikemiehien nostamia kunnianloukkaussyytteitä, joiden tarkoituksena oli hiljentää toimittajia taloudellisella ja henkisellä painostuksella. Galizia murhattiin autopommi-iskussa vuonna 2017, ja oikeusjutut ovat toimineet keskeisenä katalysaattorina juuri tämän direktiivin kehittymiselle.

Tässä laissa säädettäisiin suojakeinoista, joita tällaisen kanteen vastaajalla olisi jatkossa käytössään. Vastaaja voisi muun muassa vaatia kanteen hylkäämistä ilmeisen perusteettomana. Vastaaja voisi lisäksi vaatia, että kantaja asettaa vakuuden hänen oikeudenkäyntikulujensa korvaamista varten. Lisäksi säädettäisiin uudesta seuraamuksesta, niin kutsutusta häirintäkannemaksusta, jonka tuomioistuin voisi harkintansa mukaan määrätä, jos kantajan katsotaan panneen vireille väärinkäyttöön perustuvan oikeudenkäynnin. Maksu olisi vähimmillään 1 000 ja enintään 50 000 euroa.

Vielä säädettäisiin erilaisten yhdistysten ja järjestöjen oikeudesta tukea vastaajaa oikeudenkäynnissä tulemalla siinä kuulluksi, kuten direktiivi edellyttää.

Julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojeleminen perusteettomilta kanteilta suojelee julkista keskustelua. Toisaalta tämä on jatkuvaa punnintaa myös sananvapauden osalta. Vapaa julkinen keskustelu kaikille osapuolille takaa sen, että jokainen voi vapaasti ja monipuolisesti keskustella ja jakaa tietoa — toki sen tulee olla myös oikeaa. Mutta väärinkäytösten, kuten korruption, paljastamisen pitää olla helppoa ja siinä pitää voida avata ne asiat ilman pelkoa, että saa kanteita niskaansa, ja tällä yritetään juuri puuttua tähän.

Direktiivissä valitut suojakeinot kuitenkin sopivat melko huonosti meidän kansalliseen oikeuteemme. Suojakeinoihin liittyy mahdollisuus käyttää niitä väärin ja perusteettomasti asioissa, joilla ei ole mitään tekemistä SLAPP-kanteiden kanssa. Näin on mahdollista sotkea ja viivästyttää oikeudenkäyntiä ja aiheuttaa tarpeettomia oikeudenkäyntikuluja. Tämä on syy sille, että uutta lakia sovellettaisiin hallituksen esityksen mukaan ainoastaan niissä asioissa, joihin direktiivi sananmukaisesti velvoittaa, siis riita-asioissa, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia. Lakia ei siis sovelleta rikosasioihin eikä sellaisiin riitajuttuihin, joilla ei ole rajat ylittäviä vaikutuksia, eikä juttuihin, joilla ei ole minkäänlaisia kytköksiä Suomen ulkopuolelle.

Toinen syy on se, kuten sanoin aikaisemmin, että Suomessa SLAPP-kanteet eivät ole olleet ongelma, hieno asia tämä, ja siksi ei ole järkevää monimutkaistaa oikeudenkäyntisääntöjämme tarpeettomasti, ja oikeusministeriö toki seuraa tätä tilannetta.

Tämän uuden lain ehdotetaan tulevan voimaan 7.5., joka on takaraja direktiivin kansalliselle täytäntöönpanolle. Tämä onkin jo lakivaliokunnan käsittelyssä, ja toivon tälle tietysti huolellista ja hyvää käsittelyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

18.17 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä laiksi julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta rajat ylittäviltä häirintäkanteilta. Tässä esityksessä on kyse demokratian toimintakyvystä ja yhteiskunnan turvallisuudesta. Sen taustalla on ilmiö, jossa oikeudenkäyntejä käytetään välineenä vaientaa toimittajia, tutkijoita, kansalaisjärjestöjä ja muita julkiseen keskusteluun osallistuvia henkilöitä. Näiden kanteiden tarkoituksena ei ole aidosti hakea oikeussuojaa vaan pelotella, kuormittaa taloudellisesti ja hiljentää. Se on oikeusjärjestelmän väärinkäyttöä, ja siihen me nyt puutumme.

Arvoisa puhemies! Joku saattaa pohtia, miten tähän ilmiöön voidaan puuttua. Tämän esityksen myötä jatkossa, jos kanne on selvästi vailla todellista perustaa, se voidaan hylätä nopeasti ilman, että vastaajaa vedetään vuosia kestävään prosessiin mukaan. Tämä on ratkaisevaa nimenomaan niissä tilanteissa, joissa oikeudenkäynti itsessään on rangaistus. Lisäksi tavoitteena on, ettei häiriökanteen kohteeksi joutunut jää yksin taloudellisen riskin kanssa vaan hänellä on mahdollisuus vaatia oikeudenkäyntikulujen korvaamista sekä seuraamuksia silloin, kun oikeudenkäynti todetaan tällaiseen väärinkäyttöön perustuvaksi. Samalla on turvallisuutemme kannalta oikein ja tämänkaltaiselle laille välttämätöntä, että sääntelyllä varaudutaan myös rajat ylittäviin tilanteisiin, koska elämme tänä päivänä laajassa maailmassa muiden maiden ja niiden erilaisten oikeusprosessien kanssa.

Arvoisa puhemies! Tavoitteemme on selkeä. Haluamme turvata julkiseen keskusteluun osallistumisen yleistä etua koskevissa asioissa. Kun tutkiva journalisti paljastaa korruptiota, kun tutkija tuo esiin ympäristöriskejä tai kun kansalaisjärjestö rauhanomaisesti nostaa esiin ihmisoikeuskysymyksiä, heidän ei pidä joutua pelkäämään oikeudenkäyntejä, jonka todellinen tarkoitus on hiljentäminen. Laki vahvistaa sitä viestiä, että Suomi ei hyväksy oikeusprosessin muuttamista painostuksen välineeksi ja että oikeus oikeudenkäyntiin säilyy.

Arvoisa puhemies! Tämä laki on myös turvallisuuslaki, mutta yhteiskunnan sisäisen turvallisuuden näkökulmasta. Tänä epävakaana aikana myös oikeusjärjestelmiä voidaan käyttää välineenä horjuttaa luottamusta, kuormittaa kriittisiä ääniä ja heikentää yhteiskunnan kykyä käsitellä ongelmia avoimesti. Jos pelko oikeudenkäynneistä johtaa itsesensuuriin, julkinen keskustelu köyhtyy ja päätöksenteon tietopohja heikkenee. Turvallinen yhteiskunta ei ole sellainen, jossa ongelmista vaietaan, vaan sellainen, jossa niistä voidaan puhua avoimesti. Siksi tämä esitys ansaitsee vahvan tuen. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

18.22 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! SLAPP ei vielä ehkä ole Suomessa kovin tuttu termi, ja nyt meillä olisi mahdollisuus varmistaa, ettei näin olisi jatkossakaan. Kyse on siis häirintäkanteista, ja SLAPP tulee sanoista strategic lawsuit against public participation. Niillä tarkoitetaan hiljentämis- tai kiusaamistarkoituksessa nostettuja kanteita. Valitettavasti nämä ovat tuttuja ja yleisiä jo monissa Euroopan maissa, esimerkiksi kansalaisaktivisteille, toimittajille, luonnonsuojelijoille tai jopa oppositiopoliitikoille. Esimerkiksi Serbiassa käydessäni olen tavannut luonnonsuojelijoita, jotka sanovat, että heidän työstään ja mahdollisuudestaan sitä luonnonsuojeluasiaa viedä eteenpäin iso energia kuluu siihen, että oikeussaleissa istutaan ja näitä kanteita käsitellään, ja juridista osaamista ja rahoitusta joudutaan käyttämään tähän. Sananvapautta pyritään siis näillä kanteilla rajoittamaan.

Lainvalmistelu liittyy EU-direktiiviin, joka pitää saattaa voimaan kaikissa jäsenmaissa viimeistään toukokuussa tänä vuonna, eli on tervetullutta, että meillä tämä lakiesitys on. Mutta tästä uudesta lakiesityksestä ei kuitenkaan ole mittavassa määrin apua, sillä Suomen hallitus on valinnut toteuttaa vain direktiivin minimitason, eli laki koskisi vain siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita, joilla on rajat ylittävä vaikutus. Sitä ei siis sovellettaisi rikosasioihin eikä sellaisiin riitajuttuihin, joilla ei ole rajat ylittävää vaikutusta ja jotka olisivat siis kansallisia.

Haluaisin arvoisalta ministeriltä vielä kysyä — toki tuossa alkupuheenvuorossa tuli jo jotain perustelua lainsäädännön monimutkaisuudesta ja siitä, että Suomessa tätä tarvetta tälle kansallisen tason säätelylle ei ole — miksi on valittu minimitaso, miksei myöskin haluta lainsäädännöllä ennaltaehkäistä sitä, ettei tämä jo Euroopassa oleva käytäntö valu tänne Suomeen, ulkopuolelle kun jäävät nyt sitten ne kanteet, joilla ei ole rajoja ylittäviä vaikutuksia. Työryhmä kertoo pohtineensa kyllä, että pitäisikö myös kansallisia SLAPP-kanteita varten olla suojakeinoja, mutta koska nämä eivät ole Suomessa vielä yleisiä, niin olivat päätyneet tähän ratkaisuun. Jos pohtii sitä, miten suomalaiset ovat näitä kohdanneet, niin kansainvälisiä ja ulkomailta esimerkkejä meillä on: Esimerkiksi Finnwatchin tutkijaa kohtaan on nostettu SLAPP-kanne Thaimaassa. Myös toimittaja Susanna Reinboth

Helsingin Sanomissa on nostanut esimerkiksi sen, kun venäläinen liikemies nosti kanteen Yleä vastaan. Toki tämä valitsi oikeuspaikaksi Monacon — tässä on myös tällainen haaste, että tämän oikeuspaikan voi valita. Tässä Helsingin Sanomien jutussa sitten näistä kansallisista mahdollisista esimerkeistä toimittaja nostaa mahdollisiksi SLAPP-kanteeseen viittaaviksi tapauksiksi esimerkiksi Johanna Vehkoon kunnianloukkaussyytteen sekä Kari Uotin tekemät rikosilmoitukset, kun hänen menneisyyteensä viitataan, vaikka hän on itse käsitellyt samaa aihetta kirjoittamassaan kirjassa.

No sitten positiivisena nostona tästä lakiesityksestä: tässä esitetään tämmöistä häirintäkannemaksua, jonka maksimimäärää vielä kuulemisen vaiheessa nostettiin 10 000:sta 50 000 euroon, jos on pääteltävissä, että on tämmöinen SLAPP-häirintäkanne kyseessä.

Mutta tosiaan tässä tehdään vain välttämättömät direktiivin vaatimat lainsäädäntömuutokset, ja se ei mielestäni suojaa riittävästi ihmisoikeuspuolustajia, toimittajia, kansalaisjärjestöjä tältä riskiltä, joka meillä voi tulevaisuudessa olla kasvussa. Amnestyn lausunnossa esimerkiksi viitataan, että vaikka toimittajien, tutkijoiden ja muiden julkiseen keskusteluun osallistuvien hiljentämiseen on tähän mennessä pyritty useammin muilla keinoilla, kuten vaikka sosiaalisessa mediassa tapahtuvalla häirinnällä, myös häirintäkanteet voivat yleistyä, etenkin jos niiden estämiseksi ei tehdä tarpeeksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Diarra.

18.27 **Fatim Diarra vihr:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On erittäin hyvä, että tämä lainsäädäntö nyt etenee ja tulee tämmöistä eurooppalaista direktiiviä tähän, koska näiden SLAPP-kanteiden määrä on kasvanut. Ajattelen, että juuri tämänkaltainen lainsäädäntö on sellaista, mitä Euroopan unionin kannattaakin tehdä, sillä usein nämä keissit ovat rajoja ylittäviä.

Ajattelen vahvasti, että median, järjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan tulee voida nostaa turvallisesti esille korruptiota ja valtaapitävien väärintoimintaa. Pohdin kuitenkin edustaja Hopsun lailla, että minkä takia tämä sovelletaan ainoastaan direktiivin minimimäärällä. Olisi ollut mahdollista tehdä tiukempaa ja laajempaa lainsäädäntöä.

Toivoisin myös, että hallitus puuttuisi muulla lainsäädännöllä laajemmin toimittajien ja virkamiesten häirintään ja alkaisi vihdoin edistämään maalittamisen kriminalisointia. Oikeusministeriö on kuitenkin selvittänyt sitä, että olisiko Suomessa mahdollista kriminalisoida maalittamista, ja silloin oikeusministeriö antoi sen suosituksen, että kyllä, maalittaminen tulisi Suomessa kriminalisoida. Kuitenkaan tätä ei otettu mukaan hallitusohjelmaan, eikä nytten ministerin johdolla olla tehty mitään toimenpiteitä sen eteen, että maalittamisen kriminalisointi Suomessa etenisi. Maalittaminen on asia, mikä ehkäisee toimittajia, virkamiehiä toteuttamasta työtään kunnolla, ja tämä tulisi Suomessa saada loppumaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

18.28 **Inka Hopsu vihr:** Kiitos, puhemies! Vielä mietin: Viime kaudella Euroopan neuvostossa käsittelimme raporttia liittyen näihin SLAPP-kanteisiin, ja siellä oli aika vahva poliittinen yksimielisyys siitä, että tällä nimenomaan sananvapautta pystyttäisiin turvaamaan, ja tehtiin aika tiukatkin suositukset siitä, mitä kansallisissa parlamenteissa

toivottiin otettavan käyttöön. Myös Euroopan neuvoston ministerineuvosto on tehnyt tällaiset jäsenmaita koskevat suositukset, joissa kehotetaan luomaan kattava lainsäädäntö suojaamaan julkista osallistumista ja varmistamaan, että lainsäädännöllä ja muilla keinoilla pystytään estämään julkiseen osallistumiseen kohdistuva oikeudellinen häirintä. Eli tässä on tehty jo paljon eurooppalaista ja Euroopan tasoista työtä, josta tätä ohjeistusta voi ottaa, ja toivottavasti tätä jatkokehitystä Suomenkin kansallisen lainsäädännön osalta voidaan tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eerola.

18.30 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ministeri Merelle, että tuotte tämän esityksen tänne. Olen ehdottomasti itsekin sen kannalla, että tätä viedään eteenpäin.

Tämä on todella tärkeä asia, mutta kun edustaja Hopsu rohkeni tuossa ottaa viime kauden puheeksi, niin sitten rohkenen itsekin tarttua siihen viime kauteen. Kerroitte, että Euroopan neuvostossa oli oikein annettu suosituksia siitä, miten näitä SLAPP-kanteita tulisi viedä kansallisella tasolla eteenpäin, ja kun se kerran viime kaudella tapahtui, niin nyt kritisoitte sitä, että ei viedä tarpeeksi pitkälle. Ihmettelen vain, että jos tämä näin on, niin tärkeä seikka on, että tätä vietäisiin eteenpäin tai oltaisiin viety vielä pidemmälle kuin mitä nyt tullaan viemään, niin miksi tätä ei sitten tapahtunut viime kaudella, kun te olitte hallitusvastuussa? Sama koskee myöskin tätä maalittamista, mistä kuulin, että siellä vihreiden puolella puhuttiin. Miksi myöskään tätä ei edistetty viime kaudella, jos tämä nyt on niin tärkeää, että tämä vain nyt pitäisi tehdä? — Ei muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

18.31 **Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Jos nopeasti voin vastata edustaja Eerolalle, ja ministeri voi toki ottaa tähän kantaa myös: Oikeusministeriö usein ihan hyviinkin ehdotuksiin sanoo niin, että hyvä ehdotus, mutta meillä ei ole resurssia tätä valmistella eteenpäin. Siellä on useita ehdotuksia, joissa meillä on ollut yhteinen näkemys myös perussuomalaisten kanssa, joissa tämä valmisteluresurssipula on tullut vähintään hidasteeksi jos ei esteeksi. Ajattelen niin, että on tosi oleellista ja tärkeätä, että me varmistetaan, että vaikka meidän ministeriöihin nyt on tehty todella paljon hallinnon säästöjä, niin me pystytään oikeusministeriön valmistelu turvaamaan. Siitä kyllä hallitukselle kiitoksia, että se ei tälläkään kertaa leikkauskohteeksi valikoitunut, mutta kyllä siellä lisäresurssin tarvetta aidosti olisi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Meri vastaa kysymyksiin, kiitoksia.

18.32 **Oikeusministeri Leena Meri:** Arvoisa puhemies! En olisi palannut tuonne edelliseen kauteen, mutta nyt on kyllä ihan pakko muistuttaa esimerkiksi tuosta tyttöjen sukupuolielinten silpomisen tarkemmasta kriminalisoinnista. Muistan oikein hyvin viime kauden, kun olin lakivaliokunnan puheenjohtajana. Me todettiin, että se selkeämpi kriminalisointi olisi pitänyt viime kaudella tuoda eduskuntaan, ja mitään ei tapahtunut viime kaudella. Tällä kaudella toin sen hyvin ajoissa ja lisäsin siihen vielä pykälän

vanhempien vastuusta, jossa kriminalisoidaan sekin, että he järjestelevät lapsen matkaa täällä.

Mitä maalittamisen kriminalisointiin tulee, niin se ei ollut kyllä resurssien puutteesta. Se ei ole hallitusohjelmakirjaus, ja olen tuonut esille, että sitä ei moni muukaan pidä ihan ongelmattomana. Meillä on hyvin paljon oikeussuojakeinoja — vainoaminen, kunnianloukkaus muun muassa — joita voidaan käyttää jo nyt. Siinä mielessä ei aina olla tästä kyllä oltu ihan samaa mieltä, mutta minä olen kirjoittanut siitä pitkän blogin, että käykää katsomassa sieltä.

Ensinnäkin tähän direktiiviin: Tämähän ei koske näitten häirintäkanteiden osalta lainkaan rikosasioita. Suomessa taas tämäntyyppiset jutut käsitellään yleensä kunnianloukkausasioina, ja sehän on rikosasia. Meillä kyllä tosiaan silloin nämä tulevat käsiteltyä. Tuossa työryhmässä ja virkavalmistelussa on katsottu, että tämä sotkisi hyvinkin paljon meidän järjestelmää, jos me nyt tuotaisiin tänne Suomeen rinnalle tällainen. Myös viime kaudella lakivaliokunta on käsitellyt tätä, ja niitä valiokunnan kannanottoja kannattaa varmaan myös katsoa. Näyttää, että tähän ajatukseen suhtauduttiin sinänsä myönteisenä, mutta siellä oli hyvin vaikeita seikkoja, jotka ovat meille hyvin vieraita, kuten esimerkiksi siviilikanteen sanktioiminen. Sitä kautta meille tulisi aika monenmoista päällekkäistä keinoa tänne. Oikeusministeriö on näitä selvitellyt, ja meillä ei ole tunnistettu juurikaan näitä tämmöisiä suoranaisia SLAPP-kanteita. On hyvä huomata, että kun tässä tämmöinen Euroopassa toimiva kansalaisjärjestö CASE Coalition on tilastoinut näitä SLAPP-kanteita, niin niitä on ollut Euroopassa noin 13 vuoden aikana yli tuhat, mutta sitä tilastoa vääristää se, että siellä on ollut mukana myös rikosasioita, jotka Suomessa taas ovat riita-asioita. Nämä eivät ole ihan yhteisverrannollisia. Tässä nyt on valittu tämmöinen selkeä täytäntöönpano, joka nyt sitten on tämän direktiivin ehdot täyttävä. Mutta tarkastelkaa huolella valiokunnassa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 175/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.35 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt on käsiteltävänä hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi. Kyse on velvoitteiden toimeenpanosta eli EU:n yhteisistä pelisäännöistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rajat ylittävästi. Esityksessä ehdotetaan säädettävän asiaan liittyvän asetuksen täydentävästä kansallisesta sääntelystä. Lisäksi ehdotetaan kansallisesti täytäntöönpantavaksi asiaan liittyvä direktiivi. Edelleen tehdään näihin liittyvät tarpeelliset muutokset sakkotäytäntöönpanolakiin.

Suoraan sovellettavan EU:n asetuksen tavoitteena on tehostaa sähköisten todisteiden rajat ylittävää hankkimista. Asetuksella luodaan perinteisestä rikosoikeusapuyhteistyöstä poikkeava suora yhteistyömalli viranomaisten ja toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan yksityisen palveluntarjoajan kesken. Asetuksessa säännellään, miten ja millä edellytyksillä jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi velvoittaa Euroopan unionin alueella palveluita tarjoavan palveluntarjoajan toimittamaan tai säilyttämään tämän hallussa olevan sähköisessä muodossa olevan tiedon käytettäväksi todistusaineistona käynnissä olevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä. Kyse voi olla esimerkiksi sähköpostitietojen hankkimisesta muualla kuin Suomessa toimivalta palveluntarjoajalta.

Direktiivin sääntely puolestaan tukee muun ohella asetuksen mukaista sähköisten todisteiden hankkimista asettamalla soveltamisalaan kuuluville palveluntarjoajille velvollisuuden nimetä toimipaikka tai laillinen edustaja, joka vastaanottaisi toisen jäsenvaltion viranomaisen antamia sähköisten todisteiden keräämistä rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevia esittämis- tai säilyttämismääräyksiä.

Esitykseen sisältyvällä 1. lakiehdotuksella annettaisiin asetusta täydentävät säännökset Suomesta muiden jäsenvaltioiden palveluntarjoajille lähtevien sekä Suomeen tulevien määräysten käsittelylle. Esityksen mukaan eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antamiseksi toimivaltaisia viranomaisia Suomessa olisivat pääsääntöisesti esitutkintaviranomaiset. Syyttäjä tai tuomioistuin vahvistaisi määräykset. Vahvistamismenettely on asetuksesta seuraava velvollisuus.

Suomeen tulevien määräysten täytäntöönpanomenettelyssä toimivaltainen viranomainen olisi pääsääntöisesti poliisi, mutta myös oikeusviranomaisten läsnäolo menettelyssä olisi tarvittavilta osin varmistettu. Asetuksen mukaisten seuraamusten määräämisen osalta toimivaltainen viranomainen olisi Poliisihallitukseen perustettava seuraamuskollegio. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 1 000 euroa ja enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 500 ja enintään 10 000 euroa.

Direktiivin täytäntöönpanoa koskevalla lakiehdotuksella säädettäisiin palveluntarjoajille kuuluvista velvoitteista ja vastuista sekä siitä, että Suomessa direktiivin mukaisena keskusviranomaisena toimisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Keskusviranomainen muun muassa varmistaisi, että direktiiviä sovelletaan johdonmukaisella ja oikeasuhtaisella tavalla, tekisi EU-tasolla muiden vastaavien keskusviranomaisten ja komission kanssa yhteistyötä sekä vastaisi direktiivin mukaisen seuraamusmaksun määräämisestä. Palveluntarjoajalle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

Sakon täytäntöönpanoa koskevaan lakiin lisätään mainitut seuraamusmaksut.

Sääntelykokonaisuuden mukainen sähköisten todisteiden rajat ylittävä hankkimismekanismi on tärkeä toimivaltaisten viranomaisten rikostutkintakeino. Sääntely myös nopeuttaa merkittävästi sähköisten todisteiden hankkimista, mikä tehostaa tietysti rikostutkintaa, kun ajattelemme myös rajat ylittävää järjestäytynyttä rikollisuutta. Nopea ja toimiva rajat ylittävä yhteistyö on keskeisessä asemassa rikosvastuun toteuttamisen kannalta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia esittelystä. — Sitten puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

18.40 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Elämme ajassa, jossa rikollisuus ei enää pysähdy rajalle eikä rajoitu fyysiseen ympäristöömme. Vakavat rikokset suunnitellaan, toteutetaan ja peitetään yhä useammin digitaalisessa ympäristössä. Todisteet eivät ole mapissa hyllyllä vaan pilvipalveluissa, viestisovelluksissa ja ulkomaisten palveluntarjoajien järjestelmissä.

Tässä esityksessä ei säädetä uudesta rikosnimikkeestä tai laajenneta viranomaisten valtuuksia summittaisesti. Nyt rakennamme selkeän oikeudellisen sääntelyn ja EU:n tasolla yhdenmukaistetun järjestelmän sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä.

Arvoisa puhemies! Tämä on ennen kaikkea turvallisuuskysymys. Terrorismin torjunta, lapsiin kohdistuvien rikosten selvittäminen, järjestäytynyt rikollisuus, kyberrikollisuus ja vakava talousrikollisuus ovat ilmiöitä, joissa keskeinen näyttö on nykyisin digitaalisessa muodossa. Ilman mahdollisuutta saada näitä tietoja ajoissa rikokset jäävät selvittämättä ja rikoksen uhrit vaille oikeutta. Siksi meillä ei ole varaa ylimääräiseen byrokratiaan, vaan hallinnon on oltava selkeä.

Tässä esityksessä suomalaisille viranomaisille annetaan mahdollisuus käyttää eurooppalaisia esittämismääräyksiä ja säilyttämismääräyksiä tilanteissa, joissa rikoksen selvittämiseksi tarvittavat tiedot ovat toisen jäsenvaltion alueella toimivan palveluntarjoajan hallussa. Uudistus on tärkeä, jotta globaaleihin rikosketjuihin ja kansainvälisiin jengeihin voidaan puuttua tehokkaasti. On tärkeää korostaa, että kyse ei ole yksilön oikeusturvan sivuuttamisesta. Menettelyn on perustuttava lakiin, toimivaltaisiin viranomaisiin, rajattuihin edellytyksiin ja EU-tasolla sovittuihin suojamekanismeihin. Mitä vakavammasta ja arkaluontoisemmasta tiedosta on kyse, sitä tiukempia on oltava myös vaatimusten. Näin yhdistetään kaksi oikeusvaltion ydintehtävää: tehokas rikostorjunta ja kansalaisten perusoikeuksien turvaaminen.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus ei tänä päivänä ole vain rajavalvontaa tai poliisin läsnäoloa kaduilla. Se on myös sitä, että yhteiskunnalla on kyky toimia digitaalisessa ympäristössä, jossa rikollisuus liikkuu sekunneissa maasta toiseen. Tällä esityksellä vahvistetaan juuri tätä toimivuutta. Se tekee selväksi, että rikollinen ei voi piiloutua datakeskuksen, pilvipalvelun tai valtion rajan taakse. Samalla esitys on osa laajempaa kokonaisuutta, jossa Suomi vahvistaa sisäistä turvallisuuttaan ja oikeusvaltiota digitaalisessa ajassa. Haluamme turvata uhrien oikeuksia, parantaa rikosten selvittämistä ja luoda ennakoitavat pelisäännöt yrityksille. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska.

18.45 **Jouni Ovaska kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tällä esityksellä on erittäin tärkeä ja hyvä tavoite. Suomi ymmärrettävästi on jossakin kohtaa ollut vastahankaan tätä esitystä ja äänestänyt EU:ssa sitä vastaan, koska on katsottu, että ehkä laajat valtuudet tulevat siinä, mutta niin kuin tiedetään, tämä on EU-asetus, ja se tulee meillä sellaisenaan nyt sitten voimaan, vaikka Suomi sitä on vastustanut. Näen, että tavoite on tärkeä.

Kysyisin ministeriltä näistä palveluntarjoajista:

Kun me nyt tiedämme, että on viestintäkanavat, WhatsAppit ja Signalit ja muut, ja sitten on erilaisia chat-palveluita ja online-pelipaikkoja ja tämmöisiä, mistä viestintää käydään, niin ne ovat aivan varmasti ja selvästi tässä palveluntarjoajamääritelmässä mukana, mutta onko tässä sitten esimerkiksi joitakin yrityksiä, joilla on omia viestintäkanavia ja suljettuja yhteydenpitoja? Kuuluvatko ne näiden palveluntarjoajien piiriin?

Ja nyt kun ministeri on läsnä, niin toivoisin vielä tästä, ministeri: Kun tässä puhutaan näistä palveluntarjoajista ja pilvissä liikkuvista tiedoista, niin tuli vain vielä mieleen tämä vaalidata. Mitä sille nyt kuuluu? Miten se pidetään suomalaisissa käsissä, ettei se lähde tuonne amerikkalaisiin pilvipalveluihin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen.

18.46 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvä oikeusministeri Meri, kiitos tästä esityksestä. — Tässä liikennevaliokunnan puheenjohtaja Ovaska itse asiassa nosti tämän palveluntarjoajakysymyksen esille, jota myös itse olisin kysynyt. Saamme siihen varmasti oikeusministeriltä vastauksen.

Ovaska kävi myös läpi tätä EU:sta tullutta lainsäädäntökokonaisuutta. Toki samaan aikaan on hyvä aina pohtia myös sitä, että me olemme koko ajan avoimemmassa ympäristössä Euroopassa. Meillä on Schengen-alueen vapaata liikkuvuutta, ja myös rikollisuus on yhä useammin tietyllä tavalla rajat ylittävää.

Tässä edellä edustaja Hänninen puhui terrorismirikoksista, talousrikollisuudesta, jengirikollisuudesta. Tietysti yksi iso tällainen on myös grooming, lasten seksuaalinen houkuttelu, joka usein tapahtuu tämäntyyppisissä ympäristöissä, ja sitä saatetaan häivyttää myös eri maissa olevien palveluiden kautta.

Itse pidän sitä tavoitetta hyvänä, että meiltä löytyy riittävät keinot puuttua tämäntyyppiseen rajat ylittävään rikollisuuteen, joka tapahtuu verkossa, sähköisessä ympäristössä. Tämä sähköisten todisteiden käyttö varmasti isossa kuvassa on ihan perusteltua, mutta mielelläni kuulen vielä ministeriltä näihin edellä tulleisiin kysymyksiin kommentit.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

18.48 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Edustajat Heinonen ja Ovaska tässä hyvin avasivat tätä näkökulmaa nimenomaan näiden yli rajan menevien tietojen osalta, esimerkiksi nämä meidän vaalijutut ja sen, kuinka asiat aika monellakin viranomaisella alkavat jo olla pilvipalveluissa eivätkä ole ollenkaan täällä Suomessa. Tämä on yksi osa tätä meidän turvallisuusympäristöä, että kun on nämä rajat ylittävät toiminnot ja rikollisuus, joka leviää koko ajan verkkoympäristössä muutenkin, niin kuinka suojassa ja turvassa nämä meidän viranomaistoiminnot ovat. Siihen toivoisi ministeriltä vastausta, mitä toimenpiteitä tässä on tarkoitus tehdä, että me pystyttäisiin luottamaan siihen, miten

nämä meidän viranomaistoiminnot tehdään tuolla yli rajojen ja myös semmoisissa ympäristöissä, jotka eivät ole meidän omissa käsissämme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeriltä vastauksia. Olkaa hyvä.

18.49 **Oikeusministeri Leena Meri:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa hallituksen esityksen sivuilla 10, 11 ja niillä main on tosi pitkä luettelo siitä, keitä nämä palveluntarjoajat ovat, elikkä voi olla internet-, puhelu-, pikaviestintä- tai sähköpostipalvelut ja niin edelleen, mutta tuo yritysten sisäinen keskustelu ei ole kaikille tarjottavaa palvelua, joten se ei kuulu tämän alaan.

Sitten kysyttiin ylipäätään pilvipalveluista. No, en tiedä kaikista viranomaisten pilvipalveluista. On ollut puhetta Kelan pilvipalveluista. Niihin en lähde kommentoimaan — eivät ole oikeusministeriön hallinnonalalla — etten puhu väärin.

Tästä vaalidatastahan oli julkisuudessa keskustelua, ja virkamies ja Oikeusrekisterikeskus ja sitten tietyt tietotekniikka-analyytikot kävivät läpi sen, ja oli ajateltu tätä siirtymää, toki kotimaisella varajärjestelmällä. Mutta nyt on tapahtunut viime kevään jälkeen aika paljonkin asioita, muun muassa yhdysvaltalaisessa lainsäädännössä ja muutenkin, ja on ajateltu, että oikeusministeriön virkamiehet käyvät tätä vielä uudelleen läpi näiden tietoturva-asiantuntijoiden kanssa, Oikeusrekisterikeskuksen kanssa. Varmasti järjestetään palaveri uudestaan, niin kuin oli järjestetty tuossa loppusyksystä, kaikkien puolueiden ja puoluesihteereiden kanssa. Tämä on sellainen asia, että tämä ei ole mikään ministerin päätös eikä hallituksen päätös. Tämä on meidän yhteinen asia, että meidän vaalit ovat turvalliset, ihmiset kokevat, että ne ovat turvalliset, ja katsotaan sitä ratkaisua. Minusta on äärimmäisen tärkeää, että tämä on avointa keskustelua. Minulla ei ole sitä tietoturvaosaamista. Luotan ja olen luottanut tietoturva-asiantuntijoihin. Nyt katsotaan sitten puolueidenkin kanssa vielä yhdessä. Toki siinä on sitten taloudellisia asioita, mutta eiköhän me ne jotenkin pystytä järjestämään, jos näin on. Tärkeintä on se, että luottamus vaaleihin säilyy, ja teemme yhdessä kaikkien puolueiden kanssa ratkaisun, koska vaalit ovat sellainen asia, että se ei ole sitten mielestäni enää oikeusvaltio eikä demokratia, jos vaalikeskustelut käydään äänestämisestä tai vaaleista. Sitten olemme jo aika hukassa. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja liikenne- ja viestintävaliokunnan on annettava lausunto.

10. Tietosuojavaltuutetun toimiston toimintakertomus 2024

Kertomus K 11/2025 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 31/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 6.2.2025 pidettävään täysistuntoon.

11. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 6.2.2026 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.44.

Pöytäkirjan vakuudeksi: